Suferințele mamei Blondina (1906 - 1971),

o martiră a Siberiei

Carte tipărită cu binecuvântarea

ÎPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovninei

Ediția a 3-a

Editura Mănăstirea Sihăstria

2010

Cuprins

Cuvânt înainte

Sora Blondina s-a născut la 24 februarie 1906 în satul Gruşenţi - Chelmeşti din Basarabia, fiind fiica cea mai mică din cei patru copii ai preotului Zaharia Popovici şi ai presviterei Serafima, care mai aveau două fete şi un băiat. Numele ei vine de la Sfânta Muceniţă Blandina, care se prăznuieşte în fiecare an la 25 iulie. Întrucât viaţa Sfintei Muceniţe Blandina este mai puţin cunoscută, am inclus în acest volum (pag 116), istorisirea pătimirii ei.

De la vârsta de şase ani, Blondina mergea zilnic la Sfânta Biserică, cu tatăl ei, iar când a început să citească, ţinea locul de cântăreţ; ştia rânduiala Utreniei - glasurile -, iar Sfânta Liturghie o ştia pe de rost.

Spunea că niciodată nu l-a văzut pe tatăl ei fără reverendă, fie la gospodărie, fie la câmp, vara ori iarna, părinţii ei fiind foarte credincioşi şi păstrători ai vechilor obiceiuri creştin-ortodoxe.

A făcut şcoala generală şi gimnaziul şi a ajuns profesoară pentru clasele I-VII. Se căsătoreşte la 27 august 1926 cu Gheorghe Gobjilă, inginer, şi au un fiu: Vladislav - Slavcic.

De aici povesteşte chiar ea viaţa personală din închisoare şi din lagărul rusesc din Siberia.

Despre Gobjila Blondina:

15 ani a fost căsătorită;

15 ani a stat în Siberia şi în domiciliu forţat;

15 ani a stat la Mitropolie lângă Cuvioasa Parascheva.

Pe 21 iunie 1941 a fost arestată;

Pe 21 iunie 1949 a fost eliberată, dar cu domiciliul forţat;

Pe 21 iunie 1956 a fost eliberată definitiv.

De aici vedem că nimic nu este întâmplător, ci totul este cu rânduiala şi cu pronia lui Dumnezeu!

Predarea Basarabiei la ruşi

27 iunie 1940.

O zi frumoasă, senină, liniştită, plină de veselie se apropia de sfârşit. Ora 5 seara. Eu, cu băiatul meu de 13 ani, mă aflam la rudele mele, fratele soţului meu, preot într-un sat la 25 km depărtare de oraşul în care trăiam noi, unde ne petreceam vacanţa. Am deschis radioul ca să ascultăm ştirile, ca de obicei, dar ne-am îngrozit. S-a auzit vocea tremurătoare a regelui Carol:

„Dragi basarabeni, o mare nenorocire a lovit ţara noastră. Ruşii cer predarea Basarabiei. Noi nu avem putere să luptăm cu ei. Am trimis o delegaţie în Germania. Să vedem ce vom putea face. Mâine la ora 5 dimineaţa vă dau rezultatul definitiv".

Am rămas încremeniţi, disperaţi, mai ales eu care eram aici cu copilul, având soţul acasă. Am vrut să plec imediat acasă, dar în tot satul nimeni nu voia să pornească la drum seara şi în aşa împrejurări. N-am dormit toată noaptea, aşteptând ora 5 dimineaţa, care a sosit cu veşti foarte triste. Aceeaşi voce a regelui Carol a spus:

„Dragi basarabeni, nu este altă salvare decât să părăsiţi Basarabia, luând cele necesare. Veniţi toţi în România, numai cei săraci rămân pe loc. Am dat ordin armatei să se retragă ultima pe jos şi toate vehiculele să le pună la dispoziţia populaţiei. Am făcut convenţie cu ruşii ca trei zile să nu intre în Basarabia, ca să vă puteţi refugia toţi. Să nu vă fie frică, dacă nu încăpeţi în România, vă primeşte cu drag Germania".

La ora 6 dimineaţa am pornit acasă pe jos cu băiatul, mai mult fugind decât

mergând. La ora 12 am ajuns la marginea oraşului nostru, dar ne-am îngrozit de cele ce am văzut. Zeci de tancuri ruseşti, cu soldaţi veseli, care ţipau, cântau, având atitudinea unor mari biruitori. Evreii, care considerau o mare fericire venirea ruşilor şi care toţi au rămas în Basarabia, îi primeau cu pâine şi sare, cu flori şi cu panglici roşii la piept.

Când am ajuns acasă, soţul meu disperat ne-a spus:

„Dacă eraţi acasă, acum eram în România. La ora 7 seara, în ziua de 27 iunie a venit căpitanul Mihăilescu cu o căruţă mare şi 2 soldaţi şi mi-a zis: «Ia repede ce poţi şi pleacă!». Cum era să plec fără voi?”.

În 28 iunie 1940 s-a închis graniţa, la o jumătate de zi, nu la trei zile, cum au promis ruşii.

Două săptămâni Basarabia a rămas fără administraţie, numai cu soldaţii care ţineau ordinea. Pe la 15 iulie au început să vină organe administrative. A doua zi a început arestarea celor care făcuseră politică română: liberali, avereşcani, gardişti şi chiar ţărănişti. Prin sate au mai rămas câţiva chiaburi care, nevrând să se despartă de bogăţia lor, au fost arestaţi şi averea confiscată. O bună parte din averea lor cădea în mâinile celor care-i arestau.

De noi, la început, nu s-au atins. Stăteam în încordată aşteptare. La începutul lunii august a început să vină corpul didactic.

Într-o zi, soţul meu a fost chemat la sfatul popular, unde i s-a propus să ocupe postul pe care l-a avut înainte - inginer agronom, şef de plasă. Soţul meu a refuzat această propunere pe motivul că este fiu de preot - ceea ce la ei se socotea origine nesănătoasă - şi n-au să aibă încredere în el. A cerut să-i dea un serviciu mai mic, în specialitatea lui. Atunci unul din ştabi i-a spus: „Vezi câte maşini se îndreaptă în fiecare zi spre închisoarea Tighinei. Dacă mâine nu te prezinţi la serviciu, vei fi acolo!”.

De frică s-a prezentat la serviciul propus. Tot cu această metodă m-au obligat şi pe mine să-mi reiau postul în învăţământ la şcoala cu 7 clase de liceu. Mi s-a dat fosta mea clasă a 4-a, a căror elevi au reuşit la liceu, dar i-au întors înapoi pentru a repeta clasa, ca să facă obiectele în limba rusă. Copiii nu ştiau deloc ruseşte şi era o muncă foarte grea. De trei ori pe săptămână, seara, trebuia să facem cu tot tineretul limba rusă.

Băiatul meu, care trecuse în clasa a 3-a la liceul „Alecu Russo” din Chişinău, a rămas să înveţe în clasa a 7-a. Fericirea lui a fost că noi acasă vorbeam ruseşte şi de la 5 ani eu l-am învăţat să scrie şi să citească ruseşte. Era primul în clasă.

Greu treceau zilele. A venit la noi un inspector şcolar ucrainean, rugându-ne să-l primim în gazdă provizoriu, până ce-şi va găsi o locuinţă. Ştiam că sunt răzbunători, l-am primit cu o condiţie: numai pentru o lună. El a stat 3 luni, motivând că nu găseşte o gazdă potrivită pentru situaţia lui.

Am văzut că el nu se ocupa de şcoala noastră deloc, fiind mereu în deplasare. L-am întrebat odată de ce nu vine să mă controleze, eu eram singura româncă între ruşi, am învăţat altă pedagogie şi nu ştiam cum să predau după metodele ruseşti. Mi-a spus foarte sincer că el e ocupat cu arestarea chiaburilor şi că a trimis acasă la Viniţa 30 de covoare basarabene. Altădată, la reproşul meu că nu se ocupă de şcoală, a fost şi mai sincer şi a zis: „Eu sunt fierar de meserie, ce cunoştinţe şcolare pot să am?”. M-am mirat şi i-am spus: „Dar cum puteţi fi inspector şcolar?”. Atunci a scos carnetul de partid şi, râzând, mi-a zis: ‚Această cărticică roşie face minuni”. În curând, aflând superiorii de afacerile lui, l-au arestat şi aşa am scăpat şi noi de el.

În luna noiembrie, venind odată la şcoală, m-am dus în cancelarie să semnez condica de prezenţă şi am găsit pe masă ziarul local în care, citind, văd numele meu. Era pus în mod intenționat de colegii mei pe masă. Citesc: „Din imprudenţa organelor administrative şi ale securităţii, la postul de conducător al raionului - în secţia agricolă - s-a strecurat un om periculos, fiu de popă, care imediat trebuie scos din serviciu”. Era vorba

de soţul meu pe care peste două zile l-au scos din serviciu, fără nici o motivare.

Era o lovitură mare, mai mult morală decât materială. La români era foarte apreciat în fiecare an, primind mulţumiri, decoraţii, menţiuni... şi acum dat afară ca o cârpă! Material, eram bine situaţi. El avea la români 9000 lei salariu şi 3000 lei diurnă lunar, eu ca învăţătoare 6000 lei; casă nouă, modernă, terminată în anul 1939, care ne-a costat 250.000 lei, 10 ha de pământ, 2 ha de vie, curtea plină de păsări, o vacă; am avut întotdeauna doi servitori; aşa ne-au găsit ruşii. Prin urmare n-am fi murit de foame fără serviciul lui.

Soţul meu, fiind liber, se ducea mai des la Tighina, la o verişoară de-a mea care era căsătorită tot cu un inginer agronom şi a avut ghinionul de a fi rămas în Basarabia. La ei stătea în gazdă şeful securităţii judeţene, căruia ei i-au promis că, dacă el îi ajută să plece în România, ei îi fac acte că i-au vândut casa lor, care era abia terminată şi făcută după ultima modă.

Într-o zi vine soţul meu de la Tighina foarte fericit şi-mi spune: „Şeful securităţii i-a zis verişoarei, sub forma unui mare secret, că ruşii au cerut de la români pe comuniştii care erau la închisoare, pe Gheorghe Gheorghiu-Dej, Petru Groza, Ana Pauker şi pe toţi cei care sunt împreună cu ei. Regele Carol al II-lea a acceptat această cerere, dar sub forma de schimb de populaţie, adică ruşii să dea României pe toţi funcţionarii rămaşi în Basarabia. S-au trimis listele pe fiecare minister cu numele funcţionarilor, printre care eram şi noi şi ei. Apoi şeful a mai spus: «Să ştiţi că o să vă cheme la securitate, o să ţipe la voi, o să vă oblige să semnaţi că refuzaţi să plecaţi în România, dar voi să nu cedaţi, că aceasta este legal şi altă ocazie de a pleca n-o să mai aveţi»”.

Această veste a fost pentru noi ca un luceafăr care ne-a luminat viaţa noastră întunecoasă.

În ziua de 6 decembrie, de Sfântul Nicolae, a venit un miliţian la şcoală şi m-a chemat la securitate. Bucuria mea! Foarte curajoasă şi liniştită, m-am dus. M-a introdus în

biroul şefului securităţii, m-a invitat să stau pe scaun şi, deodată, cu un ton sever mi-a spus: „Avem informaţii că familia dumitale vrea să fugă în România!”.

Eu nu m-am intimidat deloc şi foarte liniştită i-am spus: „Nu suntem aşa de proşti să ne băgăm în gura morţii sau la închisoare, având şi un copil. Dar dacă e legal, atunci vrem să plecăm în România, căci acolo este patria noastră. România ne-a crescut, ne-a învăţat, ei trebuie să-i slujim”.

El, atunci foarte înfuriat, îmi spune: „De unde ştiţi că e legal? Cine v-a spus asta?”.

I-am răspuns: „Ştiu că e legal pentru schimbul populaţiei, dar cine mi-a spus nu voi spune”.

Atunci el a schimbat tonul şi cu blândeţe mi-a vorbit că trebuie să rămânem aici, căci ne-am născut în Basarabia şi că o să ne fie foarte bine. Eu i-am răspuns: „Vă rog terminaţi cu mine, căci m-aţi scos din clasă şi copiii au rămas singuri”.

El îmi împinge o listă pe care erau tipărite multe nume şi eu semnez şi scriu: „Vreau să plec în România”.

El, foarte nervos, mi-a spus: „Pleacă de aici!”.

Când am ieşit de acolo, în urma mea a venit acelaşi miliţian şi mi-a spus că este trimis după soţul meu. I-am zis să-i spună soţului meu că eu am semnat pentru plecare. Seara, când am venit de la şcoală, căci făceam ore şi după masă, soţul mi-a povestit că l-a ţinut două ore, bătea cu pumnii în masă, ţipa la el, îl ameninţa că nu mai iese de acolo. Soţul i-a pus înainte argumentul cu scoaterea lui din serviciu. Atunci şeful a spus: „Şi la noi sunt proşti, dar eu vă garantez că mâine o să fiţi numit în serviciul dumneavoastră”.

Atunci soţul l-a întrebat: „Dar soţia mea cum a semnat?”.

El s-a fâstâcit şi a spus: „Chiar dacă a semnat că pleacă, mata eşti capul

familiei şi poţi să întorci totul altfel”. Şi îi dă aceeaşi listă şi soţul semnează: „Vreau să plec în România”.

Înfuriat, şeful a spus: „Pleacă de aici, dar ai să mă pomeneşti!”.

Terminând de povestit soţul meu, eu am spus: „Nu ştiu ce va fi: România ori Siberia”.

Aşteptarea plecării în România

Peste câteva zile, soţul a plecat la Chişinău ca să vadă ce mai este pe acolo, căci de acolo se formau trenuri cu repatriaţi. Eu, fiind acasă, am început să împachetez lucruri în baloturi. Soţul a venit peste o săptămână din Chişinău, bucuros că au plecat două trenuri în România cu repatriaţi.

În 15 ianuarie am fost chemaţi la miliţie ca să luăm buletinele sovietice. Ne-am dus amândoi. Eu fiind mai curajoasă, le-am spus: „Ce rost are să ne încurcăm cu cetăţenia sovietică, când noi în mod legal plecăm în România, având cetăţenia română?”. Atunci miliţianul i-a dat soţului numai livretul militar, care era valabil până la 5 mai.

Din când în când soţul pleca la Chişinău ca să vadă ce mai este cu plecarea, şi de acolo primea acelaşi răspuns: „Mai aşteptaţi puţin!”.

Într-o zi vine la mine la şcoală secretarul sfatului popular, un evreu tinerel, fost elev de-al meu, şi-mi spune: „Doamnă învăţătoare, cu mare părere de rău vă previn în modul cel mai secret că pe soţul dumneavoastră vor să-l aresteze. Trimiteţi-l undeva de acasă!”.

Am venit acasă, dar în mod diplomatic, să nu simtă soţul meu realitatea, am spus că am auzit că pleacă în România cei ce stau permanent la Chişinău şi l-am convins că pentru a pleca mai repede e mai bine să stea acolo tot timpul, iar când va veni momentul plecării să nu vină aici, ci să-mi dea telegramă să merg şi eu cu bagajele şi cu băiatul. Avea şi unde să stea, că am avut rude acolo.

El a plecat, dar eu am rămas acasă într-o stare deprimată, de nu ştiam ce e cu mine. La şcoală făceam pe artista, arătându-mă liniştită şi chiar veselă, ca să nu observe nimic colegii mei care erau ruşi, iar directoarea adjunctă - chiar soţia şefului securităţii. În

timpul acesta, la postul de agronom raional al soţului meu, a fost numit soţul nepoatei mele şi eu l-am luat în gazdă.

Timpul trecea foarte greu, în emoţii şi nervi acasă, în încordare permanentă şi făţărnicie la şcoală, dar de chemare pentru repatriere nu se mai auzea nimic. Mulţi dintre cunoscuţii care veneau cu trenul îmi spuneau că la gară erau miliţieni care întrebau dacă nu l-au văzut pe soţul meu.

În oraşul nostru era un inspector securist rus, spaima oamenilor, care aresta pe cei nevinovaţi, foştii chiaburi, oameni politici, care toată viaţa au trăit din munca lor cinstită. Era brutal, sadic, încât de el se temea toată lumea numai văzându-l trecând pe stradă. Îl chema „Jmur".

Într-o zi, directorul şcolii, un ucrainean foarte cumsecade, m-a rugat ca eu să rămân după lecţii şi să lipesc o hartă. Când m-am dus în cancelarie, am găsit harta României peste care trebuia să lipesc harta Uniunii Sovietice. Eram singură în cancelarie, am început să sărut harta României şi să plâng şi aşa a trecut o jumătate de oră. Nu mă înduram să pun harta Rusiei peste harta României. A intrat directorul şi văzându-mă plânsă, m-a întrebat: „Ce s-a întâmplat?". Şi atunci eu i-am răspuns, arătându-i harta României: „Asta este scumpa noastră patrie, de ce nu ne lăsaţi să ne ducem acolo, doar avem dreptul?". El nu mi-a spus nimic şi a plecat.

Peste câteva zile după această întâmplare, seara a venit omul de serviciu şi mi-a spus că mă cheamă directorul la şcoală. M-am mirat, căci ştiam că nu am treabă la şcoală în acest timp, dar m-am dus. Directorul m-a aşteptat la poarta şcolii şi mi-a spus zâmbind: „Bine ai venit", şi m-a invitat la locuinţa lui. Eu şi mai mirată, l-am întrebat: „Ce să fac la dumitale acasă?". El mi-a răspuns: „Nu te speria. Totul este spre binele matale".

Am intrat în casă şi am încremenit. În cameră era „Jmur". Primul gând mi-a fost că sunt arestată, dar directorul, văzând emoţia mea, mi-a spus: „Uite, stai de vorbă cu

cel mai bun prieten al meu” şi a ieşit afară. Jmur mă invită să stau jos şi-mi spune: „Ştiu că sunt sperietoarea raionului, dar cu dumneata vreau să vorbesc în modul cel mai prietenesc. Directorul cu tot colectivul sunt mulţumiţi de dumneata ca învăţătoare şi colegă. M-au rugat să vă conving să renunţaţi la plecarea în România şi să rămâneţi cu noi”.

Auzind asta, eu m-am liniştit şi chiar am prins curaj, dar hotărât am spus: „Aceasta nu pot să fac. Pe soţul meu l-aţi desconsiderat. Având facultatea, a fost dat afară fără nici o vină. Sunt sigură că aceeaşi soartă îl aşteaptă şi pe copilul meu aici. Eu care am terminat şcoala românească îmi vine foarte greu să predau după metode complet necunoscute; apoi crescuţi, educaţi, învăţaţi de România, suntem datori să slujim României. De ce nu ne daţi voie să plecăm, aşa cum au plecat mulţi, doar în mod legal ne cerem dreptul?”.

El era agitat, nervos, revoltat, dar se stăpânea şi cu o voce chiar blândă, a zis: „Au plecat oameni de care noi nu avem nevoie, pensionari, bolnavi, mame cu copii mici, dar oamenii de care avem nevoie îi reţinem”. Şi, apropiindu-se de mine, a pus mâna pe umărul meu şi mi-a spus: „Uite, cererea e gata, numai să semnezi. Poţi semna şi pentru soţul dumitale şi mâine va fi numit unde vrea el şi vom rămâne prieteni pentru totdeauna”.

Au trecut 5 minute de tăcere, nu pentru că eu şovăiam, ori nu aş fi fost hotărâtă, ci pentru că mă întăream, ca să dau ultimul răspuns hotărât. O putere lăuntrică m-a ridicat de pe scaun şi cu îndrăzneală i-am spus: „Nu semnez nimic!”.

Ochii lui au sticlit ca la vultur şi mi-a zis: „Ai să mă ţii minte!”. Şi cu tonul lui de om sadic a strigat: „Pleacă de aici!”. În timpul acesta a intrat directorul în cameră şi, plin de siguranţă că planul lui a reuşit, a spus zâmbind: „Aşa-i că v-aţi înţeles?”, însă Jmur, ieşind pe uşă, i-a răspuns directorului din mers: „Cu încăpăţânaţii de ţigani nu poţi să te înţelegi, dar vor regreta mult”.

Nu ştiu cum am ieşit de acolo, nici nu ţin minte cum am ajuns acasă. Eram

bucuroasă că am găsit copilul şi nepotul dormind şi că nu m-au văzut în ce hal am venit. Nu le-am spus nici un cuvânt, nici mai târziu, despre întâmplarea aceasta. Din seara aceea nu am mai dormit nici o noapte liniştită, aşteptând să mă aresteze. Credeam că şi directorul îşi va schimba atitudinea faţă de mine, dar el a rămas cum a fost şi niciodată nu a discutat cu mine cele întâmplate. Aceasta a fost în luna martie 1941.

În ziua de 24 aprilie m-am dus la Chişinău să văd ce face soţul meu, care nu fusese de trei luni acasă, dar acolo n-am aflat nimic precis de repatriere, decât numai promisiuni false. Pe 25 seara m-am întors acasă şi am găsit băiatul speriat şi casa răscolită. Băiatul m-a îmbrăţişat şi mi-a spus că Vitali, nepotul, este arestat. L-au luat de la serviciu, desigur „Jmur", l-au adus acasă şi în prezenţa lui au făcut percheziţie, dar n-au găsit nimic. În dormitorul meu n-au căutat. Am înţeles că Jmur a început să pună în aplicare răzbunarea lui. A doua zi, după lecţii, m-am dus la miliţie, dar am aflat că în dimineaţa aceea l-au expediat la închisoarea oraşului Tighina.

Se apropia 5 mai, termenul când soţul meu trebuia să schimbe livretul militar. Eram într-o stare sufletească groaznică. Cât am vrut să ascund starea, n-am putut. Adjuncta directorului, o rusoaică afurisită, soţia şefului securităţii, a observat că eu în ultimul timp sunt foarte necăjită şi, precum s-a prefăcut diavolul în şarpe ca s-o ducă pe Eva în păcat, aşa şi ea s-a prefăcut în înger. A venit la mine acasă într-o după amiază şi, foarte binevoitoare, cu un ton mângâietor de mamă, m-a întrebat ce am de sunt aşa de schimbată. Eu, care eram tânără, de 35 de ani, obişnuită cu sinceritatea şi cinstea românească, mi-am deschis inima, căci ea îmi promitea să mă ajute.

După ce m-a ascultat mi-a spus cu compătimire: „Cheamă pe soţul matale în seara de 4 mai, dar să nu vină la gara mare, ci la haltă, a doua zi să se ducă la miliţie, să schimbe livretul militar şi să plece imediat din localitate. Dacă nu va veni, îţi spun un mare secret: Basarabia este în stare de asediu şi va fi căutat de securitate şi unde-l vor găsi, îl vor împuşca pe loc, ca dezertor. Eu aranjez cu soţul meu tot, să te ajute". Ea era

soţia şefului securităţii.

Totodată, văzând în casa mea multe perne, covoare, a spus că ei nu au pe ce dormi. I-am dat 2 perne, un covor, o faţă de masă, prăjituri, cozonac şi aşa încărcată a plecat acasă, iar eu am rămas mai liniştită, crezând minciunilor şi vicleniilor ei.

Arestarea soțului meu

Am chemat pe soţul meu acasă seara, în ziua de 4 mai, 1941. Eu cu băiatul am mers la haltă şi l-am întâmpinat pe soţul meu. La întrebarea lui de ce n-am venit la gara mare, care e mai aproape cu 2 km, i-am răspuns că am vrut să ne plimbăm. Toată noaptea am vorbit, având totuşi speranţa că vom pleca în România.

Dimineaţa eu trebuia să plec la şcoală. Îi spun: „Tu te duci la miliţie, schimbi livretul militar şi te duci drept la Tighina pe jos, nu aştepţi nici un tren. De la Tighina te duci cu trenul ori cu autobuzul la Chişinău”. La întrebarea lui „de ce aşa”, i-am spus că e târziu şi trebuie să mă duc la şcoală. Mi-am luat rămas bun şi am plecat.

Am semnat condica de prezenţă şi, când am vrut să intru în clasă, am ameţit şi am căzut. Copiii s-au speriat şi au început să plângă. A venit directorul cu directoarea adjunctă. Eu m-am trezit în cancelarie cu doctorul lângă mine, un foarte bun prieten al nostru. Directorul, foarte binevoitor, mi-a spus să mă duc acasă cu trăsura şcolii şi cu

doctorul, iar el va face lecţii în locul meu.

Am intrat în casă cu doctorul. Soţul se bărbierea. S-a mirat de ce am venit, i-am spus că mi-am cerut voie să mă duc cu el la miliţie, fapt care l-a bucurat foarte mult. Iar doctorul i-a spus că a venit să-l vadă. Soţul s-a spălat şi a vrut să-şi ia geanta şi să plece, dar s-a deschis uşa şi a intrat „Jmur" cu un vecin de-al nostru.

A pus revolverul pe masă şi cu un ton poruncitor şi biruitor, a poruncit să nu ne mişcăm. A făcut o percheziţie mare, descosând până şi saltelele. Patru ceasuri ne-a ţinut în starea aceasta. Eu aveam noroc că era doctorul lângă mine şi, de câte ori leşinam, mă ajuta să-mi revin. La sfârşit, „Jmur", care s-a obosit degeaba negăsind nimic, nici o dovadă de vinovăţie, a dat ordin soţului să-l urmeze.

L-a luat numai în haină. Atunci l-am întrebat ce să-i mai dau şi mi-a spus că nu-i trebuie nimic. Apoi şi-a scos din deget verigheta şi ceasul şi mi le-a dat. La ieşirea din curte tocmai venea băiatul de la şcoală şi, văzându-l pe tatăl său arestat, a început să plângă şi să-l roage pe „Jmur" să nu-l ia, că ştie că tatăl lui nu este vinovat cu nimic. „Jmur" l-a împins şi el a căzut.

Spre seară m-am dus la securitate cu mâncare şi am aflat că e reţinut la raion pentru cercetări. Zece zile am umblat la securitate la orele două ziua şi apoi seara ducându-i mâncare, dar de aflat n-am putut afla nimic. De câte ori mă întâlneam cu şeful securităţii, mă certam cu el şi-i spuneam: „Dacă voi aveţi legea de a lua oameni nevinovaţi, luaţi-mă şi pe mine!". El foarte politicos îmi spunea că se fac cercetări la reclamaţiile primite, că e posibil ca în curând să vină acasă. Dar de la miliţian am aflat că grozav l-au mai bătut, făcând cercetări, spunând că e spion. Peste 10 zile l-au trimis la închisoarea din Tighina.

Mie îmi venea foarte greu să mă duc la şcoală ca să mă întâlnesc cu adjuncta, care m-a înşelat aşa de viclean; în rest, tot colectivul a fost foarte compătimitor şi chiar sincer cu mine. Când veneam acasă îmi venea să urlu de durerea sufletească, dar prietenii

pe care îi aveam, doctori, avocaţi, cu soţiile lor, cu toate că ştiau că în casa arestatului nu are voie să vină nimeni, considerându-se complice, ei tot veneau după-masa şi nu mă lăsau singură până târziu.

În aşa condiţii am ajuns la sfârşitul anului şcolar. Eu având clasa a IV-a de liceu, s-au dat examene cu comisii, iar elevii mei, 51 la număr, au fost toţi promovaţi. La serbarea de sfârşitul anului am fost evidenţiată, fotografiată ca o învăţătoare foarte bună şi dată în ziarul local, primind mulţumiri din partea şcolii. Nu m-am bucurat de nimic. Eu eram mulţumită numai de un singur lucru, că am scăpat de şcoală.

La 1 iunie m-am dus la securitatea locală, chiar la şeful securităţii, şi i-am spus să-mi zică ce este cu soţul meu şi unde pot să-l găsesc să-i dau schimburi. Mi-a spus că-i la închisoarea Tighinei, că cercetările încă nu s-au terminat. Printre altele i-am spus: „Acum, după ce mi-am făcut datoria faţă de statul dumneavoastră, puteţi să mă luaţi şi pe mine, că aşa e bine, soţia să sufere alături de soţul nevinovat”. El s-a uitat la mine mirat şi mi-a spus să petrec liniştită vacanţa, căci n-au nevoie de mine.

A doua zi am trimis băiatul la rude, iar eu cu o verişoară care avea soţul arestat ne-am dus la Tighina ca să aflăm ceva despre soţii noştri. Zece zile am stat de dimineaţa până seara la porţile închisorii şi n-am putut afla nimic. Dar ne îngrozeam cum, de multe ori pe zi, acele porţi grele de fier înghiţeau sute de oameni. Până la urmă unui miliţian i s-a făcut milă de noi şi ne-a spus: „Degeaba staţi aici. Duceţi-vă la instructorul Vasiliev, cabinetul 95, care face cercetări cu ei, şi cereţi să vă dea voie să vorbiţi cu ei şi să le daţi ce doriţi”.

Ne-am dus acolo şi am dat de un tânăr îngâmfat care, după multe rugăminţi şi lacrimi, ne-a dat voie să le dăm schimburi, alimente şi bani. La întrebările noastre ce este cu soţii noştri, a răspuns că cercetările s-au terminat şi peste 10 zile vom avea răspunsul definitiv. Ne-am întors acasă în ziua de 18 iunie 1941.

În timpul şederii noastre la Tighina., s-a făcut în toată Basarabia altă mare

nedreptate. În ziua de 13 iunie, ora 4 dimineaţa, în casele oamenilor înstăriţi a năvălit securitatea, dând ordin ca într-o oră să se pregătească de plecare, luând cu ei numai banii, aurul şi lucrurile necesare. Aşa au fost expediaţi şi deportaţi mii de oameni cu familiile lor.

La Tiraspol au oprit trenul, au scos toţi bărbaţii din vagoane, obligându-i să predea aurul la gară în schimbul unor chitanţe, motivând că să nu se fure pe drum. Chitanţele pentru aur le-au dat soţiilor, spunând că-l vor primi înapoi acolo unde vor fi aşezaţi.

Pe bărbaţi i-au reţinut la Tiraspol, unde au fost băgaţi în închisori, iar femeile cu copiii rămaşi în tren au fost transportaţi în pădurile siberiene şi îndemnate să-şi facă casă acolo şi apoi obligate să lucreze la gostate sau colective.

S-a mai făcut lista pentru intelectualii rămaşi ca să-i ia într-un mod tot aşa de barbar în ziua de 21 iunie.

Am intrat în casă ca într-un mormânt. Casa pustie, eu distrusă complet sufleteşte, nu ştiam încotro s-o iau. Dar Dumnezeu, care de multe ori trimite ajutorul Său neaşteptat, nu m-a lăsat. Peste o jumătate de oră după ce am intrat în casă, am auzit un zgomot afară. Când am ieşit, am văzut că a venit cumnata mea, a cărui ginere era arestat din casa mea, şi cu băiatul meu. Au venit cu căruţa cu cai ca să vadă ce este cu mine. Era o mare uşurare pentru mine că nu sunt singură.

Am povestit tot ce am făcut la Tighina şi am hotărât că peste o zi vom pleca la ei pentru 10 zile, iar apoi mă voi duce iar la Tighina să văd rezultatul promis de instructor. Pe 19 iunie, după masă, a început o ploaie torenţială care a ţinut toată noaptea şi toată ziua de 20 iunie. Plecarea era imposibilă cu caii, fiind distanţă de 25 km. Am aşteptat să se oprească ploaia. Această ploaie a fost salvarea pentru cei care trebuiau să fie deportaţi în ziua de 21 iunie, căci mai rămăseseră câţiva intelectuali de la prima deportare. Dar, pentru mine, această ploaie a fost o nenorocire.

Arestarea mea

Ziua de 21 iunie s-a arătat o zi frumoasă. Dimineaţa era soare, peste noapte pământul s-a zvântat. Noi ne-am pregătit să plecăm. Era ora 9 dimineaţa, băiatul meu a înhămat caii la trăsură, cumnata a ieşit să aranjeze ce trebuia, iar eu închideam uşa. Când am vrut să mă urc în trăsură, vine femeia de serviciu de la securitate şi-mi dă un bilet semnat de şeful securităţii, DARDOR, în care scria: „Stimată tovarăşă, vă rog să veniţi la securitate după masă la ora 4, pentru a primi relaţii despre soţul şi nepotul dumneavoastră”. Femeia a plecat. Am rămas nedumerită. Cum să plec?

Ne-am sfătuit toţi şi am hotărât să rămân, ca să aflu rezultatul. Eu încă am spus: „Ce om de treabă e instructorul de la Tighina! A spus peste 10 zile şi iată că ne comunică peste trei zile”.

Am deshămat caii, am făcut mâncare şi abia aşteptam ora patru, ca să mă duc. La trei şi jumătate mă duc. Era cald şi bine, eram îmbrăcată în fustă străjerească, bluză de mătase, un batic de mătase şi în picioare tenişi albi. Când am ajuns la securitate, era patru fără un sfert. Şeful mă invită la el în birou şi îmi propune să stau jos pe scaun.

Eu spun că n-am timp să stau mult la ei, să-mi spună repede despre soţul meu. El a zâmbit sarcastic şi m-a întrebat cine este la mine acasă. I-am spus că este cumnata mea şi băiatul. El spune: „Asta e bine, căci trebuie să vă facem percheziţie”, şi atunci mi-am dat seama că sunt arestată.

Am întrebat: „Sunt arestată?”, şi fără ca să vreau am căzut pe scaunul care era lângă mine. Atunci el cu un ton mulţumit îmi răspunde: „Da, sunteţi reţinută”. Apoi a chemat femeia care m-a convocat de dimineaţă şi i-a dat ordin să mă caute peste tot şi el a ieşit. Femeia nu s-a atins de mine, decât mi-a spus că dacă am bani să-i pun pe masă. Am

avut la mine 5 ruble, le-am pus pe masă.

După un timp a intrat şeful cu un miliţian şi a dat ordin să mă ducă în celulă. Cel mai groaznic moment a fost când am auzit zăvorul care s-a închis după mine, răpindu-mi libertatea.

În celulă mai erau două femei arestate pentru speculă şi, fiindcă nu era nici o bancă, stăteau jos pe ciment. Eu am rămas în picioare, ca un stâlp de lemn, fără ca să pot grăi sau simţi ceva. Peste o jumătate de oră se deschide uşa şi intră verişoara mea cu care noi am stat la Tighina. M-a întrebat dacă m-a prins tot mişeleşte, eu am spus că da. Ea a avut o pătură, a aşternut-o jos şi ne-am aşezat. N-am putut vorbi nimic. La ora 6 a venit şeful la noi şi ne-a întrebat: „Ei, cum vă simţiţi?”.

De abia m-am abţinut să nu plâng şi i-am spus: „Cu grija dumneavoastră, foarte bine”. La ora şapte miliţianul mi-a adus mâncarea care i-a dat-o băiatul meu şi a spus că a mai adus o pernă, o pătură şi un pardesiu, dar nu i le-au primit. Zicea că tare mai plângea băiatul, dar nimeni nu s-a uitat la el. Desigur, toată noaptea n-am dormit nici un minut, fiind într-o stare sufletească grozavă, aproape de nebunie.

La ora 4 dimineaţa a venit miliţianul şi, cu o bucurie mare, a spus: „A început războiul, să vedeţi că o să scăpaţi”. Într-adevăr, de afară se auzea zgomot de avioane germane. Aşteptam din moment în moment să vină cineva şi să ne elibereze. Dar nici o mişcare. La ora 10 dimineaţa vine „Jmur”, de data asta cam speriat şi el, şi ne spune: „Ieşiţi după mine”. Am ieşit. Afară ne aşteptau două căruţe cu cai, într-una m-a aşezat pe mine cu verişoara, iar în alta pe celelalte două femei. Cu noi mergea un miliţian cu revolverul în mână, în cealaltă căruţă era „Jmur”. Pe drum am văzut o mulţime de avioane germane zburând. Am mers vreo 20 de km sub zgomotul avioanelor, care ne încuraja şi ne bucura.

Am ajuns la porţile de fier ale închisorii, sub care mai stătusem două săptămâni pentru soţul meu. Eram vreo 300 de oameni. S-au deschis porţile, am intrat în

curtea închisorii, care era plină de arestaţi. Era o forfotă şi o grabă mare. Au început formalităţile: fotografiatul, luatul semnelor figurii, amprentele, dar toţi eram plini de speranţă că avioanele care zburau ne vor elibera. Eram bine dispuşi, spuneam chiar şi glume.

La ora 10 seara ne-au băgat într-o cameră unde erau femei, dar aşa de multe că nu aveai unde să stai jos, decât în picioare, şi un aer aşa greu, că te ameţea. Era un haos de nedescris; unele plângeau, altele se certau, altele înjurau. Toate s-au năpustit asupra noastră să le spunem ce este nou. Am spus şi noi ce am ştiut, dar interesant faptul că în ziua aceea nimeni nu s-a gândit că suntem şi noi oameni şi că avem nevoie de mâncare.

La ora 12 au venit mai mulţi miliţieni şi ne-au scos din închisoare, ne-au aşezat în camioane şi ne-au dus la gară. Acolo ne-au băgat în vagoane de marfă murdare, dându-ne câte două pâini negre şi tari, iar la ora 5 ne-am pornit, dar unde, nimeni nu ştia, şi nici nu aveam pe cine să întrebăm, căci ne-au închis în vagoane. Trenul se oprea foarte rar, numai ca să ia apă şi cărbuni pentru locomotivă.

Plânsete, strigăte, leşinuri îi stăpâneau pe majoritatea, dar eu eram încremenită fără nici un sentiment. Trenul nostru nu se oprea la gări, decât acolo unde lua apă şi cărbuni pentru locomotivă. Era compus din 90 de vagoane. În timpul călătoriei, în vagonul nostru au murit trei femei şi, când noi dădeam alarma, bătând cu picioarele în uşa vagonului, la oprire veneau miliţienii şi ne certau că de ce îi deranjăm. Morţii se descompuneau. Îi luam şi-i aruncam în câmp spre mâncarea păsărilor sau a fiarelor.

Am mers aşa două săptămâni. Trenul s-a oprit noaptea într-o gară. Dimineaţa la ora 5 ne-au scos din vagoane şi am dat de o privelişte îngrozitoare! Sute de securişti şi o mulţime de câini lupi. Am văzut că scria gara Kazan. Eram în centrul Rusiei, pe apa Volgăi. Ne-au urcat în camioane şi ne-au dus spre oraş. Eram murdare şi obosite, de două săptămâni nespălate, căci nici apă de băut nu ne dădeau de ajuns. Când am coborât, am observat că închisoarea seamănă cu o biserică. Mai târziu am aflat că era catedrala

„Maicii Domnului” din Kazan, care era cea mai frumoasă şi bogată catedrală din Rusia şi acuma a ajuns să adăpostească pe nenorociţii arestaţi fără vină.

Viața în închisoare

După ce ne-au coborât pe rând pe toate femeile aduse de la gară, cele ce erau aduse înainte stăteau jos fără dreptul de a se mişca, înconjurate de câini şi securişti. Au dat ordin să ne ridicăm în picioare şi să stăm drepte şi nemişcate.

În curte au venit câteva zeci de bărbaţi, probabil tot condamnaţi şi, la ordinul securiştilor, noi ne-am dezbrăcat complet pentru deparazitarea hainelor. Bărbaţii aceia ne-au luat hainele, adică rochiile şi lenjeria, că atâta aveam pe noi şi cu noi. Hainele le-au dus în etuvă pentru deparazitare, iar pe noi goale ne-au repartizat prin camere. Catedrala era împărţită în camere supraetajate, iar în camere erau paturi-rafturi suprapuse, câte patru rânduri. Paturile fuseseră spălate cu apă cu clor şi erau încă ude. Scândurile goale şi ude, noi goale, aşa ne-a primit închisoarea.

Eram şi flămânde, căci o parte din pâinea dată la Tighina s-a mucegăit. S-a făcut seară. Au venit trei securişti să ne verifice câte suntem, făcând câteva glume grosolane la adresa noastră că eram în pielea goală. Ne-au spus că mâncare nu ne vor da astăzi, că nu erau pregătiţi pentru atâţia musafiri. Totuşi noi amărâte, până în ultimul grad, mai mult moral decât fizic, am adormit, predând soarta noastră în mâna lui Dumnezeu.

A doua zi, la ora patru dimineaţa, am fost trezite de zăngănitul cheilor grele

care au deschis uşa camerei noastre. Ne-au numărat, ca nu cumva vreuna din noi să fi fugit. După ei au venit alţi bărbaţi. Unii au adus apă clocotită într-un cazan mare, alţii câte 300 grame de pâine la fiecare. A trecut prima zi de închisoare şi noi stăteam goale dârdâind de frig. A doua zi a trecut la fel ca prima, mai ales că în fiecare dimineaţă aruncau câte 2-3 găleţi cu apă cu clor pe duşumeaua noastră, ca s-o dezinfecteze, şi noi trebuia să stăm pe ea udă.

Seara când a venit controlul, noi am început să ne cerem hainele noastre. Am primit un răspuns foarte calm: „Dar ce? Nu vă stă bine şi aşa? Sunteţi multe şi nu dovedim să etuvăm aşa de repede, înarmaţi-vă cu răbdare!”.

În fiecare dimineaţă la control veneau câţiva miliţieni şi îşi trăgeau mănuşile şi cu mâinile lor grosolane făceau control ginecologic şi în anus la toate femeile, ca nu cumva să ascundem ceva bilet de spionaj, ori alt obiect. Asta era ceva îngrozitor, de neimaginat, era făcut să distrugă sistemul nervos. În fiecare dimineaţă acelaşi control şi noi în pielea goală toate. Şi după ce ne-au adus rămăşiţele de haine, controlul tot se făcea.

A treia zi dimineaţă, după control, după ce ne-au împărţit pâinea, tot 300 de grame, ne-au adus hainele într-un hal fără de hal. La unele chiar arse. Eram bucuroase să ne acoperim cu ce avem. Stăteam în cameră 90 de femei în loc de 60. O înghesuială de nedescris. Când dormeam, nu puteam să ne întoarcem decât toate deodată, căci eram pe câte un raft 10 femei.

Trebuie să spun că pentru deținuții politici nu existau nici doctori, nici medicamente. Dacă se îmbolnăvea cineva, zăcea sub „nară” - aşa se chemau scândurile pe care dormeam -, până ce, cu mila lui Dumnezeu, se făcea bine sau murea, ceea ce desigur se întâmpla mai des.

Programul zilnic era următorul: sscularea la ora 4 dimineaţa, ca să primim 300 grame de pâine şi o cană de apă fiartă; la ora 6 venea controlul ca să ne numere dacă n-a evadat cineva peste noapte, apoi până la ora 5 după amiază nu mai venea nimeni; la ora 17

scoteau pe rând câte o cameră la WC, atât avea dreptul un deţinut la aceste naturale necesităţi; la ora 19 iarăşi control şi cu aceasta se termina ziua noastră. Într-adevăr că noi femeile puteam dormi cât vroiam, pe când bărbaţilor nu li se dădea acest drept.

Multe femei, mai ales cele bătrâne şi slabe, după vreo două luni de aşa viaţă s-au îmbolnăvit de diaree. Şi fiindcă nu ne scoteau la WC decât o dată pe zi, ne-au pus un butoiaş de lemn în cameră pentru acest scop. S-a făcut o viaţă şi mai insuportabilă. Un miros greu ne înăbuşea şi atunci am rugat pe santinela care stătea lângă uşa noastră pe coridor, să ne lase să scoatem „parasa” - aşa se chema butoiaşul - de două ori pe zi. După multe rugăminţi la cei mai mari, s-a aprobat.

Aprobarea de a scoate „parasa” am obţinut-o, dar doritoare ca s-o scoată afară nu se găsea nici una din atâtea femei, considerând aceasta ca o înjosire. Atunci eu şi verişoara mea, care era arestată cu mine, ne-am oferit să facem acest serviciu, considerând, după învăţătura lui Hristos, că „e bine să fii sluga fratelui tău”.

Scoţând „parasa” la groapa care era destul de departe de camera noastră, spălând-o acolo cu o mătură înmuiată în clor cu apă, am câştigat două beneficii: unul, că stăteam la aer câte o jumătate de oră, şi al doilea, că mai trecea din timp. Bineînţeles, eram conduse de un securist, care ne supraveghea, însă era un ucrainean foarte bun şi ne spunea: „Nu vă grăbiţi, mai staţi la aer!”.

În camera noastră aproape că nu era nici lumină, căci era sus un gemuleţ mic, care dădea o lumină obscură, că abia ne vedeam unele pe altele, iar la aer fiecare condamnat avea voie doar 10 minute pe zi.

Într-o noapte, am visat că la gemuleţul acela mic a apărut Mântuitorul cu coroana cu spini pe cap, răstignit pe Sfânta Cruce. Şi din cap, în jurul coroanei, şiroia sângele, iar Iisus mişca capul la dreapta şi la stânga, a durere, şi atunci curgea sângele mai mult. Eu am vrut să merg să-I şterg rănile, să-I opresc sângele, iar Iisus mi-a zis: „Vezi cât sufăr şi Eu pe nedrept, nevinovat!?”.

M-am trezit! Da, m-am trezit din somn, dar eram alta! Iisus îmi dăduse liniştea, puterea, pacea, şi o mângâiere de nedescris. Acest vis m-a urmărit toţi anii de închisoare şi de Siberie şi toată viaţa. Asta o spun şi acum după ce am ieşit din închisoare, că El, Iisus, m-a sprijinit şi m-a întărit în toate chinurile şi necazurile ce am trecut prin închisoare şi prin lagăr şi după ce am ieşit de acolo.

Într-o zi, ieşind cu „parasa" şi spălând-o, am auzit o voce slabă, care ne striga pe nume. Ne-am întors în toate părţile, dar n-am văzut pe nimeni. Verişoara mea s-a uitat în sus şi a ţipat aşa de tare, că eu m-am speriat. Sus la etajul şase, erau soţii noştri. M-am uitat şi eu în sus şi, după gratii, la un geam, am văzut feţele soţilor noştri. Era mai mult umbra lor decât ei. Slabi, galbeni la faţă. Soţul meu foarte mirat, m-a întrebat: „Cum de eşti şi tu aici?". I-am răspuns că mai bine să fiu alături de el, decât acasă.

Convorbirea între deţinuţi era strict oprită şi se pedepsea grav, dar cu noi a fost ucraineanul nostru bun. S-a apropiat de noi şi i-am spus sincer adevărul. El ne-a compătimit şi ne-a rugat să nu spunem în cameră nici o vorbă, ca să nu fie pedepsit nici el, nici noi. Desigur, i-am promis şi i-am mulţumit mult pentru bunătatea lui. De atunci de fiecare dată ieşeam cu mai mare bucurie cu „parasa" şi soţii noştri ne aşteptau la geam. Atunci când era ucraineanul cu noi, vorbeam cu ei, dar când eram cu altă santinelă, ne făceam doar semne, ca să nu ne observe.

Această fericire a durat vreo trei luni de zile. Dar ce durere am avut noi când, ieşind afară într-o zi cu serviciul nostru, la geamul de sus nu mai erau soţii noştri. Foarte triste ne-am întors în cameră.

A doua zi au venit în cameră câţiva securişti şi au dat ordin să ieşim din camera unde am stat noi de la etajul 4 şi ne-au mutat la etajul 1. O încăpere mai mică, pentru că şi numărul scăzuse, prin moartea multora. Aici, după voia lui Dumnezeu, ne-am nimerit mai mult basarabence. Acum puteam vorbi româneşte, căci în camera cea mare erau mai multe rusoaice şi nu ne dădeau voie să vorbim româneşte. Eu cu verişoara tot

timpul ne gândeam unde pot fi soţii noştri.

A doua zi, seara, la ora 5, când de obicei scoteau deţinuţii la necesităţi, noi stăteam lângă uşă şi la un moment dat am auzit în scumpa noastră limbă: „Oare unde or fi soţiile noastre?”. Şi noi am răspuns: „Aici, în camera asta, suntem alături de voi”.

Noaptea, pe la ora unu, s-a auzit un zgomot într-un colţ al camerei, tocmai acolo unde dormeam noi. M-am apropiat de perete şi am auzit vocea soţului meu. Nu ştiu cu ce au reuşit bărbaţii să facă o gaură în perete şi am început convorbirile între noi. Noi eram 4 soţii, iar ei erau 4 soţi. Vorbeam în şoaptă, dar nu ne vedeam.

Soţul meu m-a întrebat: „Spune-mi, când te-au arestat şi pentru ce!”.

I-am povestit, terminând cu întrebarea: „De ce te miri că m-au luat?”.

Atunci el mi-a povestit de chinurile pe care le-a îndurat cele 10 zile în care a fost ţinut la raion şi după aceea încă şapte zile la Tighina. Era învinuit de spionaj şi legătură directă cu Hitler; trebuia să recunoască acest lucru. Nici una nici alta nu era adevărată. Nu voia să semneze această acuzaţie.

Cercetările se făceau în modul cel mai brutal, îl tăvăleau pe jos, lovindu-l cu cizmele în stomac şi piept. L-au bătut aşa de tare, că i-au dezlipit rinichii. Avea stomacul şi plămânii distruşi. Abia vorbea şi mi-a spus: „Nu ştiu nici eu cum am rezistat 16 zile, dar în a 17-a zi instructorul mi-a arătat dosarul cu numele meu şi mi-a spus: «Noi ne-am obosit cu încăpăţânarea ta. Dacă nu semnezi acum actul de învinuire, până diseară şi soţia ta va fi aici». M-am îngrozit şi am întrebat: «Dacă semnez, nu vă atingeţi de soţia mea?» Au spus foarte hotărât: «Sigur că nu», iar eu am semnat luând asupra mea învinuirea de spionaj, pentru care se dă pedeapsa cu moartea. De atunci nu m-au mai deranjat, dar ce folos, sunt invalid, simt că nu voi mai trăi mult. Eram sigur că te-am salvat, iată de ce mă mir că tu eşti aici. Înseamnă că nu au nici un cuvânt de cinste. Te rog foarte mult, dacă nu te-au cercetat, nu te opune, semnează de prima dată ce-ţi vor da ei, căci altfel te chinuiesc

până ce semnezi”.

Fiindcă în camera bărbaţilor erau patru soţi şi la noi patru soţii, vorbeam pe rând. Trebuia să ne ferim şi de santinele, dar şi de spioanele care erau între noi, desigur rusoaice. Aşa a fost o lună de zile, iar într-o noapte pe la ora patru, a bătut soţul meu în perete şi mi-a spus: „Pe noi ne scot de aici, nu ştim unde ne vor duce, să ştii că nu ne vom mai vedea niciodată. Te rog foarte mult, dacă Dumnezeu îţi ajută să te eliberezi, transmite-i copilului nostru dragostea mea, să-i spui că eu, murind nevinovat în chinuri grele, îl rog să fie om de omenie şi cinstit întotdeauna”.

Cu aceasta s-a terminat căsnicia noastră foarte fericită care dura de 15 ani.

După aceasta, viaţa noastră cu verişoara a devenit şi mai grea. În fiecare zi luau din camera noastră câte două, trei femei la cercetări. Se întorceau pline de vânătăi, abia se mişcau. După ce le lăsau câteva zile să-şi mai revină, le luau iarăşi şi nu le lăsau până ce nu semnau ce voiau ei.

A sosit şi ziua mea de cercetare. Ţineam minte cuvintele Mântuitorului: „Şi vă vor duce înaintea dregătorilor să vă judece, nu vă temeţi ce veţi grăi, căci Duhul Sfânt va vorbi pentru voi...”. Mi-am făcut cruce, spunând: „Doamne, în mâinile Tale îmi dau viaţa mea”.

M-au scos din cameră, m-au băgat într-o „dubă”, o maşină neagră închisă pe toate părţile, desigur şi încă câteva persoane, ducându-ne într-o direcţie necunoscută, căci noi n-am putut vedea nimic. În maşină era întuneric ca noaptea. Santinelele care erau cu noi aveau într-o mână felinarul electric şi în alta revolverul. Ne-am oprit. Ne-au scos din „dubă”, ne-au legat la ochi şi mâinile la spate şi aşa ne-au dus într-o clădire. Am mers mult printr-un coridor lung, auzind ţipete disperate, suspine, plânsete ale celor ce erau în cercetări.

Într-o stare sufletească de nedescris am ajuns într-o cameră unde mi s-au dezlegat ochii şi mâinile. Apoi m-au băgat într-o gheretă de fier, în care am putut sta numai în picioare. M-au închis acolo şi am stat patru ore. Apoi a venit o santinelă şi m-a dus într-un birou luxos. M-am pomenit în faţa unui locotenent securist la vreo 50 de ani. M-am liniştit, căci ştiam de la femeile cercetate, că mare noroc au acelea pe care le cercetează oameni în vârstă şi, dimpotrivă, o mare nenorocire dacă le cercetează unul tânăr.

M-a invitat să stau jos. Pe masă era revolverul. A luat un dosar mare. L-a răsfoit timp de o jumătate de oră fără ca să scoată un cuvânt. După o lungă privire spre mine, m-a întrebat pentru ce sunt arestată.

Eu, cu calm, i-am răspuns: „Asta nu ştiu, vă întreb eu pe dumneavoastră, căci ştiu că n-am făcut nici un rău guvernului sovietic!”.

Atunci mi-a spus: „Adevărat că nu sunteţi vinovată cu nimic dar, fiind război şi având soţul arestat, aţi fost luată ca membru nemulţumit al familiei”. Apoi a început să scrie într-un dosar mare şi a scris două ceasuri.

În timpul acesta, a intrat în birou un maior de securitate evreu - l-am cunoscut după accent -, şi l-a întrebat: „A recunoscut vina? Dacă nu, închide geamurile bine şi dă-i o bătaie bună. Ai să vezi cum va recunoaşte!”. A plecat. Eu eram ca un stâlp fără mişcare, fară nici o simţire. Anchetatorul meu mi-a spus: „V-aţi speriat? Nu vă temeţi, eu n-am să pun mâna pe dumneavoastră, căci n-am pentru ce”.

Apoi a vrut să-mi citească ce a scris. L-am oprit spunând: „Nu-mi citiţi, căci eu voi semna orice e scris acolo, cu toate că nu sunt vinovată, căci n-am putere să dovedesc aceasta; puterea dumneavoastră e pe masă” şi i-am arătat revolverul încărcat. „Chiar dacă ar fi sentinţa de moarte, aş fi foarte mulţumită”.

El, mirat, mi-a spus: „De ce sunteţi aşa disperată? Sunteţi tânără şi aveţi viaţa

înainte”.

Am spus: „Dar pentru ce-mi trebuie viaţa? Soţul meu se chinuieşte alături de mine, copilul e lăsat în voia soartei. Moartea vreau!” şi am izbucnit în plâns.

Mi-a spus: „Nu eşti vinovată cu nimic, eşti luată ca membră din familia arestatului, care este vinovat că a semnat. Acum este război, îmi pare foarte rău de mata, dar nu putem să te eliberăm; dar cum se va termina războiul, în care vom ieşi biruitori, o să te duci acasă”.

Am semnat fără să ştiu ce şi, după ce a sunat el în clopoţel, a venit santinela, m-a scos din birou, m-a legat la ochi şi la mâini, şi m-a scos din clădirea nenorocită unde erau atâtea chinuri. M-a băgat în dubă cu cei ce m-au adus, din care majoritatea suspinau de dureri, după o cercetare chinuitoare.

Am ajuns la închisoare şi când m-au văzut prietenele mele de cameră că m-am întors neatinsă, s-au mirat foarte mult că am avut aşa norocoasă cercetare. După aceasta, zilele treceau monoton, după programul neomenos al închisorii sovietice. Mâncare 300 grame de pâine, apă fiartă, fără aer, fără soare. Desigur noi slăbeam pe zi ce trecea, dar la fiecare rău e şi un bine. De slăbiciune şi de foame dormeam foarte mult.

În ziua de 20 februarie 1942 ne-au scos din închisoarea în care am stat, în rochiile în care am fost, şi ne-au dus la altă închisoare, la 40 km de la Kazan, la minus 40 grade. La întrebarea noastră, cum să mergem aşa pe frigul mare, am primit răspunsul: „Nu e nimic, cine nu va rezista, va merge în urmă o căruţă care-i va duce la cimitir. Nu avem interes să trăiţi! Sunteţi duşmanii poporului!”.

Eram vreo 300 de persoane, cu o mulţime de securişti după noi. Am mers într-un pas mare după comandă, iar cele care erau bolnave, slabe şi bătrâne, cădeau jos şi le băgau în lagărele ce erau în drum.

Am sosit în satul Sfiaj, unde era o clădire a unei mănăstiri prefăcută în

închisoare. În curte, la o masă, era o comisie de control, unde ne-au ţinut vreo patru ore. Cât am mers pe drum n-am simţit frigul, chiar am şi transpirat, dar stând în curtea închisorii atâtea ore, am început să tremurăm de frig, aşteptând cu nerăbdare să intrăm într-o clădire caldă.

Dar ce dezamăgire! Seara târziu ne-au dus într-o cameră mare, fără foc şi cu geamuri sparte, astupate cu rogojini. Un singur noroc, că ne-au băgat de două ori mai multe într-o cameră decât trebuia, iar noi, fiind ostenite, ne-am culcat pe podea, pe care erau rogojini, şi încălzindu-ne una de la alta ca purceii, am adormit.

Cu mâncarea, aceeaşi poveste ca la Kazan, motivând că nu ştiau că venim atâtea, nu ne-au dat nimic. Am stat aşa în frig 2 zile până au pus geamuri şi s-a făcut puţin foc. Şi aici ca la toate închisorile acelaşi program şi aceeaşi porţie de 300 grame de pâine pe zi cu apă fiartă. Aşa e legea închisorilor sovietice, deţinutul trebuia să fie flămând şi să stea în frig.

În luna martie am fost chemată la biroul închisorii, unde mi-au dat o hârtie ca să o semnez.

Am întrebat: „E voie să ştiu ce iscălesc?”.

Cu un zâmbet ironic, mi-a spus: „Grupul de şapte persoane... este condamnat la opt ani închisoare corecţională”.

Era sentinţa judecăţii, dar nu se spunea vina noastră. Cele şapte persoane au fost: soţul cu mine, verişoara cu soţul, nepotul meu, inginer agronom, şi doi învăţători din comuna vecină, prieteni de-ai noştri. Ce simplu şi uşor. Noi stăteam în Kazan şi pe noi ne-au judecat trei persoane la Moscova, în absenţa noastră. Am semnat plecând capul nevinovat.

Am stat la această închisoare până în luna august, 1942, când ne-au scos şi ne-au urcat în vagoane de marfă murdare de cărbuni, spunându-ne: „Să vă duceţi la lucru,

destul v-am hrănit degeaba!”. Şi ne-au dus într-o direcţie necunoscută. Pentru drum ne-au dat câte două pâini negre ca pământul, câte puţin peşte mărunt, sărat, şi un butoiaş de 5 vedre cu apă.

Şi ne-am pornit iarăşi fără să ştim unde şi pentru ce. Ne-au pus la un loc cu femeile criminale care, fiind mai tari, luau pâinea de la cele slabe şi o mâncau; la fel făceau şi cu apa. Eu am ajuns într-o stare că nu mai puteam mânca nimic. Din cauza foamei am avut pelagră. Tot corpul îmi era acoperit cu răni mici. M-am băgat sub un raft şi stăteam acolo aşteptând moartea, care devenise un ideal. Credeam că din cauza murdăriei din vagon o să capăt cangrenă şi voi scăpa de toate nenorocirile care mă aşteptau. Dar toate sunt în mâna lui Dumnezeu. Din moarte face viaţă şi invers.

Peste o săptămână, istovite de sete, foame şi oboseală, am ajuns într-o gară. De acolo, am mers pe jos vreo 30 de km, până la un lagăr de invalizi. În curte ne-a primit o comisie de doctori deţinuţi şi securişti, care ne-a consultat amănunţit pe fiecare, despărţindu-ne în două grupe: care erau mai în putere îi dădeau la barăci de „refacere”, iar pe cei slabi de tot îi dădeau la barăci de „moarte”.

Eu am avut mare noroc, căzând la o doctoriţă din Armenia, tânără, de vreo 40 de ani, cu ochii blânzi şi buni, foarte frumoasă. M-a întrebat câţi ani am. I-am spus că 36 şi jumătate. Nu m-a crezut şi a cercetat dosarul.

S-a convins că n-am minţit-o şi mi-a spus: „După înfăţişare arăţi de 70 de ani. Erai grasă când ai intrat în închisoare?”.

I-am spus că aveam 96 de kg.

Ea mi-a spus: „De aceea ai scăpat cu viaţă, că ai trăit din grăsimea matale”.

M-a cântărit şi mai aveam 45 kg. Eram ameţită tot timpul, slăbită şi fără putere.

M-a întrebat ce am făcut în libertate şi i-am spus că am fost învăţătoare.

Atunci ea mi-a spus: „Uite, te iau la mine la spital să lucrezi”. I-am mulţumit. O femeie m-a dus la spital. Eram bucuroasă că pot ieşi pe afară, după un an şi trei luni fără lumină şi aer.

Dar mergând prin curtea lagărului am observat un lucru trist - mulţi orbi şi nebuni. Am întrebat pe femeia care mă conducea ce înseamnă asta. Ea mi-a spus că înnebunesc cei care nu vor să lucreze. Stau şi se gândesc la nedreptăţile făcute cu ei, li se dă numai porţia minimă de 300 grame de pâine şi până la urmă mor de foame. Orbii, din cauza suferinţelor şi a nervilor, capătă orbirea, care nu se vindecă niciodată. M-am îngrozit, dar am înţeles că singura salvare aici este să lucrezi conştiincios.

Seara mi-au dat de mâncare de la spital o farfurie de supă cu un cartof şi fără sare. N-am putut mânca nici asta. Apoi m-au dus să dorm într-o baracă de lemn, cu rafturi goale.

Viața în lagărul de invalizi

A doua zi dimineaţă la ora 5 m-am prezentat la postul meu. Colectivul de acolo, toţi fiind deţinuţi care au trecut prin aceleaşi greutăţi ca şi mine, m-au primit cu o dragoste frăţească. A venit doctoriţa şi mi-a spus că lucrul meu este să spăl halatele doctorilor. Desigur, această situaţie era o fericire în comparaţie cu celelalte colege venite cu mine.

Cele care erau în barăcile de moarte zăceau acolo, fără ca cineva să vină să le dea ceva, nu zic mâncare, că ele nu puteau să mănânce, ci măcar un pahar de apă. Stăteau până ce mureau, iar noaptea le scoteau din lagăr şi le aruncau într-o groapă numită „frăţească”, lungă şi adâncă. Le acopereau cu puţin pământ, pentru ca în noaptea următoare să nu se obosească prea mult ca să dea la o parte pământul, ca să bage altele, cărora le venea rândul. Mureau multe, 30-40 persoane pe zi. Povesteau oamenii din satele învecinate lagărului că de multe ori câinii lor aduceau în sat câte un picior sau o mână de om...

Cele care au fost cazate în barăci de viaţă trebuiau să se apuce de lucru. Tinerele torceau vată pentru şosete şi mănuşi. Norma era un kg pe zi. Cele bătrâne şi bolnave făceau şosete şi mănuşi cu un cârlig de lemn. Norma era de patru perechi de mănuşi ori ciorapi pe zi.

Eu n-am avut nici o normă, dar nu aveam nici putere să lucrez. Când m-am uitat în oglindă, după un an şi patru luni, prima dată m-am îngrozit; am văzut o faţă de culoare vânătă, zbârcită ca un măr copt în cuptor şi cu ochii anormali.

La serviciul meu trebuia să umplu un cazan de 20 de căldări cu apă, pe care o aduceam de la o fântână, de la vreo 300 de metri distanţă de spălătorie, să tai lemne, să

încălzesc apa şi apoi să spăl şi să calc vreo 15 halate pe zi. Mă forţam din toate puterile să-mi fac datoria, dar îmi era peste putinţă.

Dar orişiunde vine ajutorul lui Dumnezeu!

Toţi bărbaţii şi toate femeile, care lucrau acolo, au trecut prin această perioadă în care eram eu, adică între moarte şi viaţă. Ei fiind refăcuţi, mi-au sărit în ajutor, cărând apă, tăind lemne, iar femeile la spălat, frecat şi stors halatele. Mâncarea era mai bunicică decât la închisoare; dimineaţa două polonice dintr-o supă limpede, cu câte un cartof. La amiază, ciorbă rusească felul întâi, iar felul doi un polonic de „caşă din grâu", o zi, iar a doua zi un polonic de mazăre. Seara o supă ca dimineaţa. Ce e drept, mâncarea la amiază avea câte o steluţă prin ea. Pâinea - 500 grame pe zi.

În primele zile eu nu am putut mânca nimic, dar cei din jurul meu mă sileau să mănânc. Peste vreo două săptămâni mi-a venit o poftă de mâncare de plângeam de foame. Atunci colegii mei puneau din farfuria lor câte o lingură la mine, mai mult nu puteau, fiind flămânzi şi ei. Încetul cu încetul m-am acomodat la viaţa cea nouă, am prins puteri şi făceam toată treaba singură, în cel mai conştiincios mod. Mă mângâia mult şi anturajul; toţi erau cu mine, întâi compătimitori, apoi buni tovarăşi. Doctoriţa era şefa spitalului; în fiecare zi venea pe la mine, mă încuraja că mă voi reface şi, de multe ori, când nu o vedea nimeni, îmi băga câte ceva în buzunar: o pârjoală, o bucăţică de pâine cu unt... toate acestea îmi dădeau puteri să mă lupt cu greutăţile.

Într-o seară vine la mine o soră de caritate şi-mi spune: „Du-te în salonul 5, acolo este un român care vrea să te vadă".

Am alergat. Pe un pat stătea culcat un bărbat în vârstă de vreo 60-65 de ani, cu o faţă blândă şi duhovnicească. M-am apropiat şi l-am întrebat dacă m-a chemat. Mi-a spus în româneşte: „Da, am auzit că eşti româncă". M-am recomandat şi atunci el mi-a spus: „Sunt episcopul catolic din Ismail, Hondru Ioan". I-am sărutat mâna, spre mirarea ruşilor care erau cu el în salon. Am stat de vorbă aproape o oră; mai mult am vorbit eu,

căci lui îi era foarte greu să vorbească. M-a rugat să vin în fiecare zi la el, măcar cinci minute.

Aşa am făcut, când aveam timp fugeam la el făcându-i mare plăcere şi mare bucurie, dar numai seara, căci ziua eram foarte ocupată. Era în ultimele zile ale vieţii sale. Nu putea să mănânce nimic şi de aceasta profitau colegii lui de salon, care erau mai tineri; porţia lui era mai consistentă: un pahar de lapte, 10 grame de unt, o pârjoală sau o bucăţică de carne pe zi. Se băteau chiar, care să apuce porţia lui. El atunci a rugat-o pe sora care era cu distribuţia mâncării, să nu aducă masa lui de prânz în salon, ci să mi-o dea mie. Eu am refuzat şi i-am spus că nu pot face această crimă, să iau de la bolnavi mâncarea. Dar el cu lacrimi mi-a spus că el nu poate mânca şi „decât să mănânce banditii, mai bine mănâncă mata".

Aşa a ţinut prietenia noastră două săptămâni, ca într-o dimineaţă, tot sora aceea să mă cheme să mă duc repede la el. Murea, dar foarte conştient şi foarte liniştit şi fericit. Îl admiram pe patul de moarte; după multe chinuri, murea cu o credinţă tare, mulţumind lui Dumnezeu pentru toate şi încurajându-mă şi pe mine, ca să duc toate greutăţile cu răbdare şi mulţumire. Mi-a zis: „Pomeneşte-mă şi pe mine în rugăciunile matale".

Eu sărutându-i mâna, el a închis ochii. L-au îngropat, desigur, la fel ca pe ceilalţi. Mult timp după moartea lui eu am simţit un gol în suflet. Era o mare mângâiere duhovnicească pentru mine; era foarte înţelept şi cu credinţă tare. M-a întărit mult pentru lupta cu viaţa.

Au trecut trei luni în calitatea mea de spălătoreasă. M-am refăcut trupeşte şi sufleteşte. A dispărut deznădejdea şi trăiam cu speranţa că Dumnezeu mă va ajuta să trec cei opt ani şi să mă duc acasă. Nu aveam dreptul la corespondenţă, de aceea nu ştiam nimic de nimeni, nici chiar de soţul meu dacă este şi el în Siberia.

Într-o zi mă cheamă doctoriţa şefă şi-mi spune: „După multă stăruinţă am

reuşit să fac o bucătărie separată pentru spital. Te-am supravegheat aceste trei luni şi m-am convins că eşti conştiincioasă şi cinstită. De mâine vei lua postul de administratoare a bucătăriei”. Îmi dă instrucţiuni cum să o conduc, îmi dă registre de primirea şi ieşirea alimentelor, şi-mi doreşte succes sărutându-mă. Desigur că această schimbare în situaţia mea îmi convenea din mai multe puncte de vedere; mai întâi era încrederea în cinstea mea, al doilea că nu trebuia să lucrez, decât să supraveghez, să conduc contabilitatea, ceea ce era mult mai superior decât munca de spălătoreasă. Apoi toate alimentele erau pe mâna mea, puteam să mănânc ce voiam şi cât voiam.

În prima zi când m-am dus să iau alimentele de la depozitul lagărului, m-am izbit de o mare nenorocire. Când am scos registrul alimentelor şi am vrut să scriu, am constatat cu groază că nu ştiam să scriu; uitasem să scriu şi să socotesc. M-am abţinut faţă de responsabilul depozitului şi am rugat pe un bucătar care venise cu mine, să scrie el, că eu prima dată nu ştiu cum.

După ce am lăsat toate alimentele la bucătărie, am alergat disperată la doctoriţa şefă şi intrând în cabinetul ei în hohote de plâns, i-am spus că am înnebunit. Ea, speriată, m-a întrebat ce s-a întâmplat şi eu i-am spus că nu mai ştiu nici să scriu, nici să socotesc. Ea m-a sărutat şi mi-a spus: „Linişteşte-te! Nu e nebunie, ci pelagră se numeşte asta. Din cauza foamei ţi s-au uscat creierii şi nu mai ştii să scrii. Noi toţi am trecut prin ea. Aşa am fost şi eu şi acum vezi că scriu. Trebuie să mănânci bine - acum ai de unde - şi ai să-ţi revii. Am să spun unui bucătar să facă el contabilitatea şi aprovizionarea o vei face mata”.

Eu plângeam de durere şi de ruşine. Totodată îmi era frică să nu pierd acest serviciu atât de convenabil.

Într-adevăr, m-am pus pe mâncare şi cu bucurie am văzut că în două luni mi-a revenit memoria şi am ajuns la normal. Zilele treceau foarte repede, fiind ocupată toată ziua cu bucătăria, iar seara cu contabilitatea. Scularea era la ora 4 dimineaţa şi până la 12

noaptea nu aveam odihnă.

În lagărul acesta se ţineau deţinuţii numai până deveneau capabili de muncă. După ce se refăceau, îi trimiteau la muncă grea. Mai mult de un an nu putea nimeni să stea acolo. La fiecare 3 luni venea o comisie de doctori securişti şi pe cei mai tari îi trimitea în lagăre de muncă grea.

Când veneau aşa comisii, doctoriţa mea ştia dinainte şi mă ascundea în locuinţa ei, până ce pleca controlul. Aşa că în loc de un an, care era cea mai mare limită de stat în acest lagăr, eu am stat doi ani. M-am refăcut complet, adăugând 45 de kg în greutate. M-am obişnuit şi mă simţeam foarte bine şi puteam să mai stau mult dacă nu venea o năpastă pe capul meu.

Şeful lagărului era un locotenent securist, ajutorul lui un sublocotenent. Din partea partidului era o UTM-istă de 22 de ani, restul şefilor erau deţinuţi. Şeful, ajutorul şi UTM-ista aveau voie să vină în control peste tot, mai ales la bucătăria spitalului, a cărei şefă era doctoriţa deţinută şi unde puteau să mai ciupească ceva din mâncare, care se făcea mai gustoasă decât la bucătăria lagărului. Primii doi şefi veneau foarte rar şi, intrând în bucătărie, controlau să fie curat - se cerea să fie curăţenie exemplară -, mai gustau din mâncare şi plecau.

Dar tovarăşa UTM-istă, Mahova Valentina, a prins gustul mâncării şi, cu ocazia controlului, stătea la masă zilnic, ceea ce n-avea voie să facă. Până la urmă s-a obrăznicit în aşa hal, că mai lua şi acasă smântână, unt şi altele din ce îi era poftă. Toate acestea puteam să le dau numai eu, căci eram responsabilă. Cu această lăcomie se micşora porţia bolnavilor, care şi aşa era destul de mică: 10 grame de unt, 50 grame de carne pe zi. I-am făcut apropouri ei, dar întotdeauna primeam în obraz că ea este şefa liberă şi eu sunt duşmanul poporului şi să-mi ştiu lungul nasului. Simţeam o remuşcare că nu procedez cinstit şi atunci i-am spus şefei spitalului să-mi spună cum să procedez mai departe.

Doctoriţa s-a revoltat grozav şi tot timpul când venea UTM-ista după ceva,

venea şi ea. A găsit-o cu un pachet în mână, i-a luat pachetul, iar pe mine m-a certat tare faţă de ea, dar de formă, apoi ei i-a spus că îi face raport la comandament. Din momentul acela, UTM-ista căuta să mă înlăture din postul meu. La oricine a spus din conducere, nici unul n-a ţinut cont de vorbele ei, ştiindu-mă cinstită şi conştiincioasă în serviciul meu.

Dar iată că i-a venit momentul! Când a venit comisia din Moscova, ca să aleagă pe cei care trebuia să-i trimită în alt lagăr, m-a trecut prima pe listă. M-au consultat, au văzut că sunt sănătoasă şi a doua zi, împreună cu vreo 300 de bărbaţi şi femei, am fost trimisă în lagărul Orlovo-Rozovo, tot din ţinutul Chemerovo. Un proverb rusesc spune: „Când vezi în jurul tău atâţia nenorociţi ca şi tine, parcă nu simţi nenorocirea”. Am dorit să las bunei mele ocrotitoare, doctoriţei, un bilet de mulţumire, căci ea a fost aceea care m-a întors la viaţă, dar pe ea au trimis-o atunci cu o delegaţie în alt lagăr, ca să nu mă mai ascundă.

Viața în lagărul „Orlovo Rozovo”

Am mers pe jos două zile, cu securiştii şi câinii. Primirea în lagărul „Orlovo Rozovo” a fost ca şi la celelalte, cu controlul doctorilor. A doua zi dimineaţa, la 4, sculareа. După ce ne-au dat o supă limpede, a venit un tânăr, tot condamnat, care repartiza la lucrări. Ne-a strigat după numele de familie şi mi-a spus că sunt la brigada de cosaşi, să cosim iarbă pentru vite. Am ieşit afară şi am găsit brigada mixtă de femei şi de bărbaţi în număr de 24 de persoane şi cu brigadierul. Se pornea la câmp la ora 5 dimineaţa, însoţiţi de trei securişti. Câmpul de lucru era la 8 km de lagăr, între nişte păduri. Înainte de a începe lucrul ni s-au dat instrucţiuni de către securişti, nimeni neavând voie să se depărteze de pe câmpul muncii, nici un pas, în caz contrar va fi împuşcat.

Dacă cineva avea nevoie pentru necesităţile sale, trebuia să spună santinelei şi să fie mai mulţi deodată, căci nu puteau să meargă fiecare separat. Când se strângeau 4-5, atunci se putea merge. Cea mai grozavă şi josnică situaţie era atunci când santinela stătea lângă tine, la câţiva paşi.

Ajungând pe teren, ni s-a dat la fiecare câte o coasă şi ni s-a împărţit terenul la 24 de persoane. Norma de cosit era de 3/4 ha de persoană pe zi. Majoritatea erau bărbaţi de diferite vârste, iar între femei numai eu eram cu şcoală. În viaţa mea n-am cosit niciodată, totuşi mă căzneam să fac şi asta. M-au învăţat femeile care, fiind ţărănci, mânuiau foarte bine coasa. Am lucrat fără pauză de la 7 dimineaţa la 12.

La ora 12 ni s-a adus masa. O supă limpede cu vreo doi cartofi şi câte două linguri de mazăre. La amiază ni s-a dat pauză o oră. Apoi, la comandă, ne-am apucat de cosit. La ora patru a venit un normator, a măsurat suprafaţa cosită să vadă dacă iese suprafaţa stabilită, căci seara se dădea pâinea după cât ai cosit. La ora 6 seara securistul a

strigat adunarea, ne-a numărat şi am pornit spre lagăr. Am venit în lagăr surmenată, nu atât de lucru, căci nu lucram prea mult, cât de nervi şi ruşine faţă de colegii mei. La ora 8 ni s-a dat mâncarea, iarăşi o supă limpede, apoi ne-am culcat.

În brigada mea, am lucrat o săptămână pe orice vreme. În caz de ploaie nu se întrerupea lucrul. Veneam uzi şi aşa ne culcam.

Cu toată bunăvoinţa mea, n-am reuşit câtuşi de puţin să progresez la cositul ierbii. Până la urmă colegii mei s-au plâns şefului că îi încurc şi pe ei şi din cauza mea primesc pâine mai puţină. Eu nu m-am supărat deloc, căci aveau dreptate, dar cu ce regret îmi aduceam aminte de viaţa din lagărul precedent.

După prima săptămână, seara, am fost chemată la şeful lagărului, Ilarionov, un om de vreo 40 de ani, locotenent de securitate, cu o faţă blândă şi frumoasă, şi cu inima bună.

Mă întreabă: „Ce ai fost în libertate?".

Îi răspund: „Am fost învăţătoare".

El zice râzând: „De aceea nu ştii să coseşti? Am primit un raport din partea brigadierului că matale eşti cucoană şi nu ştii să coseşti deloc, numai îi încurci, şi brigăzii nu-i convine să lucreze pentru tine. De aceea, mâine nu ieşi la câmp, rămâi în lagăr".

M-am bucurat mult că am scăpat de câmp. Dar ce vor face mai departe cu mine? A doua zi m-au lăsat în pace de m-am odihnit.

În ziua următoare m-a chemat iar şeful şi mi-a spus că mă pune bucătăreasă de noapte. În lagăr lucrarea la bucătărie era cea mai mare fericire: eşti sătul, stai la cald, şi n-ai răspundere mare. Seara m-am prezentat la bucătarul şef, care mi-a explicat îndatoririle mele: seara la ora 6 mă duceam cu doi bucătari bărbaţi la depozit şi primeam alimente pentru a doua zi.

Norma de mâncare pentru un deţinut era de 10 grame carne sau grăsime, ulei

sau peşte, 300 grame de cartofi, 200 grame de coajă de grâu sau mazăre, iar pâinea după câştig, adică cât ai cosit ziua trecută. Lagărul avea 10.000 de oameni.

Peste noapte trebuia să pregătesc zarzavaturile, să le curăţ. Pregăteam o supă pentru dimineaţa care se numea „balanda”, în 15 cazane mari de câte 20 căldări de apă fiecare. În fiecare cazan puneam câte o căldare mare de cartofi, de multe ori îngheţaţi, spălaţi bine, fără a fi curăţaţi de coajă. De două ori pe săptămână, în loc de cartofi puneam câte o căldare de varză murată, totul se făcea fără sare, căci nu era sare deloc. Bineînţeles că n-am putut face faţă eu singură, dar noaptea mai lucrau cu mine şi doi bucătari bărbaţi şi am avut voie să strâng ca ajutor oameni bolnavi, slabi, bătrâni, care pentru o lingură de mâncare în plus lucrau toată noaptea; unii mă ajutau la distribuţia balandei.

Dimineaţa la ora 4 începeam să dau supa, câte două polonice la fiecare, şi aceasta ţinea până la ora 6, când veneau bucătarii de zi, le predam şi plecam la odihnă.

Această situaţie, în comparaţie cu cositul şi alte lucrări pe câmp, era o fericire pentru mine. Dimineaţa, pe la ora 5 veneau câte doi securişti, care erau de serviciu noaptea şi care pretindeau să fie ospătaţi dimineaţa cu o bucată de friptură, un şniţel sau ce comandau ei seara. Aceasta era din porţia bieţilor deţinuţi care munceau aşa de greu. În lagăr nu se plătea nimic, decât se dădea mâncare pentru lucru.

Într-o seară vine la mine un securist foarte speriat şi-mi spune: „În noaptea asta poate să vină la tine un bandit mare, pe care l-au adus ieri de la închisoare. Ce va cere de la tine dă-i, căci dacă te opui, te omoară. Noi nu venim pe aici toată noaptea de frica lui”. M-am speriat, dar m-am şi mirat de slăbiciunea securiştilor. Lucram şi, din când în când, mergeam la cabina bucătarilor, cădeam în genunchi şi ceream ajutorul Maicii Domnului. A trecut noaptea şi n-a venit nimeni.

La ora 4 apar securiştii, abia deschid uşa şi mă întreabă: „A fost?”.

Eu râzând le spun că nu. Atunci au zis ei: „Dă-ne mâncare!”.

M-am acomodat şi cu serviciul acesta. Acolo iarna ţinea din octombrie până în mai, cu minus 30-40 grade; primăvara începea în luna mai.

Aşa am lucrat un an şi am fost foarte mulţumită. La sfârşitul lunii aprilie am fost chemată de şeful lagărului. Mă prezint, îmi oferă un scaun şi-mi spune: „Voi, deţinuţii politici, aveţi voie după legea lagărului să fiţi eliberaţi de convoi, adică să umblaţi liberi afară din lagăr, distanţă de 7 km, numai după şase ani, dar fiindcă eu m-am convins de sinceritatea ta la lucru, îţi dau permis de liberă circulaţie, chiar dacă ai numai patru ani de la arestare. Te numesc normatoare pe câmp; ai în răspunderea ta 1600 ha".

Lagărul avea 6000 ha şi acest pământ era împărţit la trei normatori, din care doi erau bărbaţi ruşi şi eu. Când am auzit, am rămas înlemnită. Era un lucru pe care nu-l cunoşteam, răspunderea era mare. Aceste 1600 ha nu erau la un loc, ci împărţite în 5-6 locuri. Era alergătură multă. Adevărat că eram tânără, aveam numai 40 de ani, dar acolo nu se discută, ci se execută.

M-a văzut şeful disperată şi mi-a zis: „Să nu fii îngrijorată! Ai pe contabil şi pe agronom şi te voi ajuta şi eu cu sfaturi". Am plecat capul în jos şi m-am dus. A doua zi m-a scos din bucătărie şi m-a lăsat să mă odihnesc.

Tot atunci au fost aduse din închisoare în lagăr 200 de călugăriţe de la Mănăstirea Sfântului Ioan de Kronstadt. Erau condamnate la 15 ani pentru propagandă religioasă. Eu când le-am văzut m-am bucurat foarte mult, desigur, nu de nenorocirea lor, ci simţeam că în ele voi avea mult sprijin moral, duhovnicesc.

Ce era drept, în acel lagăr era foarte multă lume de elită rusească, cneji, grofi, femei foarte bine, intelectuale, inteligente, cu care de multe ori am stat de vorbă. Era o plăcere, o mare bucurie, o odihnă sufletească; erau mai în vârstă decât mine, tari în credinţă şi mă încurajau. O persoană foarte luminoasă era grafina (contesa) Olsufieva, alta grafina Lomova, femei în vârstă de 70 de ani, condamnate pentru propagandă religioasă. Vina lor era că se duceau pe ascuns la biserică.

Maicile venite au fost alese după vârstă, cele bătrâne şi slabe au rămas în lagăr, să facă curăţenie în barăci, în spital, iar cele tinere şi mai sănătoase, în număr de 150, au fost împărţite în brigăzi şi trimise la munca câmpului. Se supuneau fără nici un cuvânt, lucrau foarte conştiincioase, de multe ori depăşind cu norma pe bărbaţi. În drumul de la lagăr până la câmp cântau rugăciuni aşa de frumos, că nici securiştii nu le opreau. Eu, în calitate de normatoare, mă porneam cu o oră înaintea brigăzilor, ca să le măsor norma pe o zi. În timpul meselor căutam să fiu împreună cu maicile, căci ele petreceau odihna de după masă în rugăciuni şi cântări duhovniceşti.

Aici, cu ele, rosteam acatistul Maicii Domnului, al Mântuitorului şi al Sfântului Ierarh Nicolae, şi de la ele le-am învăţat pe de rost, că ele le ştiau pe dinafară. De multe ori făceau seara cu preoţii slujbe lungi, la care veneau deţinuţii din alte lagăre, şi erau rugăciuni mai sincere decât în biserici, căci toţi ascultătorii plângeau în hohote. Se găseau unii din sectorişti de reclamau şefului aceste întruniri religioase şi el le spunea: „Lăsaţi-i în pace, căci atâta au şi ei!”.

Când aveam un pic de timp liber îl petreceam cu ele în cântări şi rugăciuni. Şeful lagărului mi-a spus că el se ascundea de multe ori în tufe ca să asculte cântarea lor. Erau condamnate la 15 ani, dar spuneau: „Cu siguranţă nu vom sta atâta, că pentru noi se roagă Sfântul Ioan de la Kronstadt”. Şi cu adevărat, au stat numai 5 ani!

Ca şi normatoare pe câmp, obligaţia mea era următoarea: la ora 6 dimineaţa trebuia să fiu pe câmp ca să măsor norma fiecărei brigăzi, cât trebuia să lucreze pe zi. Seara la ora 4 trebuia să măsor la toate brigăzile câmpul lucrat, ca să dau raport seara la şedinţa agronomului şi a contabilului, care socoteau pâinea după lucrarea făcută. Fiindcă nu era într-un loc câmpul, trebuia să alerg în patru părţi. De multe ori brigăzile plecau acasă, iar eu întârziam 2-3 ore venind singură, chiar pe întuneric, cale de 8 km.

Ajungând în lagăr, mă spălam, mâncam şi mă duceam la contabilitate. Veneam aşa de obosită, că nu puteam să mă mai mişc. La ora 8 se începea şedinţa sub

preşedinţia şefului lagărului, în timpul căreia dădeam raportul lucrărilor făcute şi primeam dispoziţiile pentru ziua următoare. Mai erau prelucrări ale normatorilor brigăzilor, pentru că nu s-a împlinit norma care era mare, iar oamenii slabi. Şedinţa ţinea în fiecare seară până la ora 11, uneori până la 12 noaptea. Aceasta era zilnic, nu se ţinea duminica şi nici altă sărbătoare, decât două zile pe 7-8 noiembrie şi o zi pe 1 ianuarie. Veşnic era numai muncă, graba pentru îndeplinirea planului şi asta fără nici o plată. Mă culcam şi adormeam ca moartă, ca la ora 3 să mă scol din nou.

Cu noua mea activitate am avut un avantaj, eram întotdeauna sătulă şi am putut hrăni şi pe alţii. Umblând pe câmp, pe terenuri pe care erau cartofi, mazăre, morcovi, eu fiind liberă şi un fel de şefă, nu eram controlată la intrarea în lagăr şi, având câteva buzunare secrete, aduceam toate aceste bunătăţi maicilor care rămâneau în lagăr şi ele îşi mai potoleau foamea. Nu erau uitate de mine nici prietenele mele, grafinele Olsufieva şi Lomova; această faptă îmi făcea mare bucurie.

Pe timpul acela în Siberia încă nu ajunseseră combinele. Fiind vara scurtă, se seamănă numai primăvara în luna mai şi se strânge în august. Atâta grâu creştea acolo! Recolta era foarte bună, pentru că pământul fiind desţelenit între păduri, era foarte roditor. Grâul se cosea cu coasele şi cu cositoare cu cai. Snopii se puneau în clăi şi rămânea pe câmp, ca în timpul iernii deţinuţii să-l treiere pe frig.

În octombrie era un ger de -30 de grade, dar oamenii scoteau cartofi, căci având 600 de ha, nu dovedeau să-i scoată cât era timpul cald. Din luna octombrie până la 7 noiembrie se termina cu strânsul cartofilor, apoi se începea treieratul care ţinea toată iarna.

Câte lacrimi se vărsau la lucrările acestea de iarnă! Chiar pe gerul de 40 grade se scoteau brigăzi pe câmp ca să treiere. Îmbrăcaţi foarte slab, în pufoaice şi pantaloni rupţi aduşi de pe front de la soldaţii morţi. Erau haine cu găuri şi pline de sânge.

Stăteam de la 8 dimineaţa până la 4 seara, într-adevăr se scoteau mai multe

brigăzi decât trebuiau, ca să se schimbe. Când unele lucrau, celelalte se încălzeau la foc şi aşa se schimbau mereu. Mâncarea nu se aducea, căci îngheţa pe drum; mâneam numai seara şi dimineaţa. Eu, ca responsabilă, trebuia să vin prima şi să plec ultima. Grăunţele de grâu erau imediat cărate în lagăr de brigăzi cu căruţe înjugate cu boi. Maşini şi camioane încă nu erau în lagăre. Brigada de transporturi ieşea cu măşti pe faţă, iar noi dimineaţa, în mod obligatoriu, ne ungeam cu vaselină pe faţă, altfel, din cauza gerului de -50 de grade, ne crăpa faţa, care se vindeca foarte greu.

Într-o zi n-au dovedit să ia tot grâul treierat, a rămas o grămadă. Vine agronomul şi-mi spune: „Nu pleci până nu se va încărca tot grâul”. Toţi au plecat şi eu am rămas singură în mijlocul câmpului siberian, înconjurată de păduri. Mai întâi m-a apucat o groază, o frică, un zbucium că acuma vor veni câţiva lupi şi mă vor mânca.

Era noapte. Mă uitam la cer şi, plângând, mă rugam lui Dumnezeu şi Maicii Domnului să fie cu mine. Brigăzile au plecat la ora patru, cei cu boii au plecat la ora şase, şi eu nu puteam să-mi dau seama cât e vremea. Gerul se întărea, am îngheţat. M-am băgat în paie, era mai cald.

La un moment dat aud un tropot de cal. Am încremenit. Lângă lagăr erau sate siberiene, care veneau şi furau grâu, de asta trebuia să rămân eu să-l păzesc. Dar dacă ar veni să fure câţiva bărbaţi, eu aş putea să mă opun? Am hotărât să stau liniştită, nici să nu mă observe. Pe când meditam eu aşa, calul s-a oprit aproape de grămada de grâu. Aud vocea şefului, mă cheamă pe nume. Am fost fericită şi cu glas mare am strigat: „Aici sunt!”.

„Bravo că eşti la datorie!” îmi spune. „Mi-am dat seama că eşti femeie singură pe câmp, am venit să te încurajez. Iată vine şi brigada şi contabilul să ridice grâul”. Într-adevăr a venit brigada, l-am încărcat şi am plecat pe jos în lagăr, eu împreună cu contabilul, căci dacă mă urcam în car îngheţam de tot. Carul cu boi mergea încet.

Ce e drept, în barăci era întotdeauna cald şi curat. Dormeam pe scânduri,

punând sub cap pufoaicele, iar sub noi, în loc de saltea, pantalonii. Am ajuns la ora unu noaptea. Nu mi-a fost nici foame, m-am culcat, şi la ora 5 scularea - aşa era iarna, iar vara la ora 3 -, şi iarăşi aceeaşi poveste.

Până în anul 1947 deţinuţii n-au avut dreptul la corespondenţă. Prima veste pe care am primit-o era de la un învăţător care era în grupul nostru şi care a fost împreună cu soţul meu până la moarte. M-a înştiinţat că soţul meu a murit de foame în ziua de 27 mai 1943.

Fiind invalid din închisoare, cu toate măruntaiele rupte înăuntru din cauza bătăilor la cercetări, l-au trimis cu alţii la tăiat pădurea, copaci groşi. El n-a putut să lucreze şi l-au dat la o baracă a celor care nu vor să lucreze, unde se dădea mâncare numai 300 de grame de pâine pe zi şi apă, şi el a murit de foame. Dar când am cerut actul lui de deces, am primit că el este mort de tuberculoză în oraşul Tavda din Siberia.

Vestea despre moartea lui ar fi fost în altă împrejurare o lovitură grea pentru mine dar, în situaţia mea, moartea devenise un ideal. M-am gândit că este fericit că a scăpat de toate chinurile. Nu ştiam nimic de copil, de părinţi, de surori şi de frate. În robia în care mă aflam l-am invidiat că a scăpat de toate, mi-am dat seama că a murit ca mucenic şi am hotărât să nu mă căsătoresc niciodată. Bunul Dumnezeu m-a ajutat să îndeplinesc această făgăduinţă.

După vreo două săptămâni de la vestea tristă, venind de pe câmp seara, moartă de oboseală şi de frig, grafina Lomova mi-a dat o carte poştală care mi-a adus o mare bucurie. În oraşul Petigorsk, capitala Caucazului, trăia o soră a mamei mele, rămasă văduvă în urma soţului ei, care fusese preot şi murise de tuberculoză. Având o fetiţă, a fost sfătuită să plece cu ea în locuri cu păduri de brazi şi ea a plecat. Apoi, văzând că fetiţei îi prieşte aerul, au rămas acolo şi fata a făcut facultatea de medicină - doctor mamoş. Pe mine mă văzuse numai o dată în viaţă, când eram de patru ani, dar cu părinţii a purtat corespondenţă până în anul 1918 când, prin alipirea Basarabiei cu Patria Română, graniţa

s-a închis şi noi i-am pierdut urma.

Prin răpirea Basarabiei de ruşi în anul 1940, graniţa s-a deschis peste Nistru şi mătuşa mea a început să-şi caute rudele. Aşa a aflat că eu sunt arestată, dar unde mă găsesc şi ce-i cu mine n-a ştiut nimeni. Fiica ei fiind doctor mamoş, a fost invitată în casa unui comandant securist la naşterea copilului. După ce s-a terminat totul cu bine, comandantul a vrut să-i mulţumească, iar ea l-a rugat să mă caute pe mine şi să-i comunice ce este cu mine. El i-a cerut numele, prenumele şi data naşterii, ca peste două săptămâni să-i comunice că eu mă găsesc în lagărul Orlovo-Rozovo.

Cartea poştală primită era de la această mătuşă, care mă ruga să-i scriu imediat de ce am nevoie mai urgent. Desigur, imediat i-am răspuns să-mi trimită aşternut. Peste două săptămâni am primit două colete: unul cu pernă, plapumă, o faţă de saltea pe care am umplut-o cu paie, două rochii scumpe, lenjerie pentru pat şi de corp, iar al doilea era cu mâncare şi bunătăţi, pe care eu le-am împărţit pe la toate prietenele mele.

Din momentul acela viaţa mea s-a îmbunătăţit, căci mătuşa a comunicat părinţilor mei adresa lagărului şi am început să primesc şi de la ei două scrisori pe lună, un colet şi cincizeci de ruble, bani ce nu mi se dădeau în mână, ci se puneau la CEC pe numele meu. Coletele erau foarte amănunţit controlate să nu fie vreun cuţit, ac, spirt, nici chiar apă de colonie nu se admitea. Mai ciupea din colet şi controlorul, dar totuşi era o bucurie când le primeam.

Prin corespondenţa cu părinţii am aflat că ei au rămas singuri la parohia unde tatăl meu era preot. El n-a lăsat turma sa şi să se refugieze, ci a rămas cu ea. Două surori şi un frate erau refugiaţi în România. Autorităţile văzând că băiatul meu a rămas singur, l-au trimis în România la fratele meu şi acum era student la facultatea din Galaţi. Toate aceste ştiri m-au înviorat foarte mult şi acum eu am prins gust de viaţă. Ţelul meu era să termin cu bine pedeapsa şi să mă întorc la părinţii mei care au suferit atâta pentru mine şi acum erau bucuroşi că mă aflu vie şi pot să mă ajute. Au trecut doi ani foarte grei pentru

mine în calitate de normatoare, alergând pe câmpii, făcând uneori şi câte 30 de km pe zi, dar ce puteam eu face? Cum zice românul: „Rabdă inimă, şi taci...”.

Toamna, când s-au terminat lucrările principale pe câmp, cam pe la începutul lui noiembrie, iar mă cheamă şeful la el în audienţă, mă invită să stau pe scaun şi-mi spune: „Sunt foarte mulţumit cum lucrezi la postul actual, însă trebuie să am şi omenie. Văd că eşti foarte obosită şi de aceea vreau să te trimit la un lucru mai uşor, la «maslozavod»” - adică fabrica de unt, unde se primea laptele, se scotea smântână şi se făcea untul. „Ai să stai la cald, ai să mănânci cât vrei şi ai să te odihneşti”. I-am mulţumit pentru bunăvoinţă şi chiar a doua zi m-am prezentat la noul serviciu tot fără plată.

În comparaţie cu treieratul pe câmp, era un rai, dar în curând m-am convins că în lagăr nu poate fi uşor şi bine nicăieri şi niciodată.

Am fost întâmpinată de un rus, directorul acestei instituţii, care m-a primit bine, s-a bucurat chiar, că nu avea ajutor şi de câteva zile lucra singur. În ce consta noul serviciu?

Dimineaţa la ora 5 scularea, căci aduceau câte 2000 litri lapte de la fermă. Şi fiindcă acolo vacile erau bolnave de „burţulioază” - o boală infecţioasă -, laptele trebuia pasteurizat. Era o cadă mare cu apă fierbinte la 80°. Puneam bidoanele acolo şi le ţineam o jumătate de oră, pe urmă dădeam tot laptele pe separator, alegând smântână; după aceea, laptele care rămânea se dădea la viţei, la porci, însă nu la oameni. După aceea urma spălatul vaselor. Erau 70 de bidoane şi alte vase, apoi podeaua trebuia frecată cu sârmă. Era de scândură nevopsită şi trebuia să aibă culoarea gălbenuşului de ou, apoi mesele la fel.

După aceea ieşeam cu directorul şi tăiam un car de lemne cu fierăstrăul; apoi el le despica şi eu le căram cu braţul. Asta în fiecare zi, căci pasteurizarea laptelui consuma multe lemne. La ora 2 după amiază se aduceau iarăşi 500-600 litri de lapte, cu care procedam la fel şi după aceasta iarăşi spălarea vaselor şi curăţenia. La 7 seara se mai

aduceau 1000 litri de lapte şi până terminam toată treaba se făcea ora 12 noaptea. La ora 3 mă sculam şi aprindeam focul sub cazane, ca la ora 5 să fie apa fierbinte.

Directorul în fiecare seară trebuia să se ducă în lagăr, care era la 2 km de la instituţia noastră, ca să dea raportul de mişcarea „zăvodului” [fabricii] pe ziua aceea, aşa că seara toată treaba o făceam eu singură. Ce e drept, am stat la cald, într-o curăţenie exemplară, dar eram aşa de obosită că nu puteam să mănânc nimic.

Şeful lagărului în fiecare zi trecea pe la noi, era mulţumit de starea „zăvodului”, dar odată m-a întrebat: „Ce e cu tine? Eu văd că în loc să te întăreşti, tu slăbeşti”. Atunci i-am spus că e foarte mult de lucru şi că noi doi nu dovedim. Peste trei zile ne-a trimis în ajutor o fată tânără, drăguţă - o rusoaică. La început a fost foarte bine în trei; eu am scăpat de tăiatul lemnelor şi spălatul podelelor. Dar fericirea asta a fost de scurtă durată, cam o lună de zile. Directorul a intrat în dragoste cu fata şi tot lucrul rămânea pe capul meu. Eram şi mai obosită. Şeful era sigur că m-a uşurat şi de câte ori venea îmi tot spunea: „Aşa-i că acum e mai uşor?”. Eu n-am avut niciodată obiceiul de a reclama la cei mai mari pe cineva; tăceam şi lucram de acum peste puterile mele.

Iată că într-o seară în luna martie, furtunoasă, friguroasă, directorul mă trimite în lagăr cu darea de seamă a zilei. Eu eram bucuroasă că ies la aer. Mergeam foarte greu, dar ţin minte că am ajuns la poarta lagărului şi mai mult nu am mai ştiut ce-i cu mine. M-am trezit la spital. Directorul spitalului a fost un om foarte bun; era un polonez de 50 de ani, tot deţinut. Mi-a spus să nu mă sperii, căci n-am nimic altceva decât anemie şi surmenaj.

Primul lucru am întrebat unde-mi sunt actele care erau cu mine? Doctorul mi-a spus că atunci când m-au dus la spital, a comunicat şefului ce este cu mine, el a alergat la spital, cu multă compătimire a dat ordin doctorului să stea lângă mine până îmi voi reveni, apoi a căutat în buzunarul pufoaicei mele şi găsind actele, le-a luat.

Au venit maicile să-mi dea mâncare, dar eu n-am putut să mănânc şi le-am

rugat să mă lase să dorm. Am dormit 36 de ore fără să mă trezesc. Doctorul a spus şefului că sunt surmenată, extrem de anemică şi trebuie să stau la spital cel puţin o lună. Asta a fost salvarea mea!

La spital eram îngrijită de doctor şi de maici ca un copil. Mai mult dormeam decât mâncam. Am stat în spital şase săptămâni, mi-am revenit, m-am întărit şi până la urmă am ieşit în baracă.

Şeful a priceput care a fost cauza anemiei mele, mai ales că fata a rămas gravidă. A scos pe director de acolo şi i-a dat o pedeapsă grea, care era carcera, adică încuiat 10-20 de zile după hotărârea şefului, cu 300 grame pâine şi un pahar de apă, dormitul pe o rogojină pe ciment. Fata a fost scoasă şi ea de acolo şi trimisă să nască în alt lagăr. Dumnezeu le-a răsplătit pentru mine!

Mi-au rămas numai doi ani până la eliberarea mea. Mă gândeam: oare ce lucru va mai găsi şeful pentru mine? În baracă m-a lăsat încă două săptămâni şi apoi m-a chemat. M-a primit prietenos, dar apoi m-a certat de ce am fost aşa de proastă şi nu i-am raportat de „porcăriile” - expresia lui - care s-au făcut la „zavod”. I-am cerut scuze şi i-am spus că n-am acest obicei să pârăsc pe cineva. Apoi îmi spune: „Te-am lăsat să te odihneşti, să te întăreşti, ca să te pun acum la o răspundere mare. Mâine ai să primeşti depozitul de alimente”.

Am început să plâng şi să-l rog să nu mă bage acolo, căci ştiam că până acuma au fost doi ruşi la rând şi amândoi au ajuns la o nouă condamnare de încă 5 ani pentru că au furat. Şi atunci i-am spus: „Mi-au rămas doi ani, de ce vreţi să mă băgaţi şi pe mine la altă închisoare?”. El mi-a răspuns: „Cei doi au căpătat închisoare că furau, iar pe tine te pun cu toată încrederea, că eşti româncă şi creştină şi n-ai să furi şi cu asta am terminat”.

Eu foarte disperată am alergat la maicile mele și plângând le-am povestit această năpastă. Dar ele m-au liniştit şi m-au întrebat: „Tu te-ai cerut acolo?”. Şi eu le-am

spus că niciodată nu m-am gândit la aşa ceva şi că-mi este frică să mă bag acolo. Atunci cea mai bătrână mi-a spus: „Aceasta este voia lui Dumnezeu şi trebuie să te supui, iar noi te vom ajuta cu rugăciunile noastre”.

M-am liniştit puţin. A doua zi speram că poate totuşi şeful se va îndura de lacrimile mele şi îşi va schimba hotărârea sa. Dar speranţa mea era zadarnică. La ora 10 au venit după mine şi, în faţa unei comisii formată din ajutorul şefului (un sublocotenent securist), contabilul (un deţinut), reprezentantul partidului şi înaintaşul meu (un bărbat rus, zdravăn şi voinic), mi-a predat depozitul cu mari lipsuri. Predarea a durat trei zile, depozitul era de valoarea a 2.000.000 de ruble. S-a întocmit proces verbal care a fost semnat de şef, de comisie şi de bietul fost responsabil, pe care imediat l-au şi dus la închisoare. După ce am semnat şi eu, şeful mi-a dat cheile şi mi-a spus: „Fii gospodină aici, alege-ţi încă două femei care să te ajute” - că până atunci fuseseră numai bărbaţi.

După ce au plecat toţi din depozit, eu am căzut în genunchi şi cu lacrimi amare am strigat: „Maica Domnului, fii cu mine”. Şi, într-adevăr, Maica Domnului nu m-a lăsat.

Dar timpul nu era de pierdut. M-am dus în lagăr, am ales contabilă pe o femeie intelectuală, modestă, care era estoniancă, şi alta, una mai în vârstă, rusoaică, dar foarte vrednică. Eu fiind de trei ani în lagăr, am cunoscut multă lume. De fapt legea lagărului nu admite şederea deţinuţilor mult timp în acelaşi lagăr, ca deţinuţii să nu se împrietenească cu securiştii şi să fugă, sau să nu facă alte pozne. Dar această mişcare, adică trimiterea dintr-un lagăr în altul a sute de deţinuţi şi aducerea în lagăr în schimb din închisoare şi din alte lagăre, depindea numai de şeful lagărului. Oamenii cinstiţi, conştiincioşi la lucru, el îi reţinea mai mulţi ani lângă sine. Cu acele două femei am făcut ordine în depozit, curăţenie şi am început lucrul.

Ultimii doi ani în lagăr

În faţa mea era o răspundere mare, faţă de şefi şi faţă de colegii mei deţinuţi, să nu ştirbesc nici o fărâmitură din porţia lor şi aşa destul de mică. Programul serviciului meu era următorul: la ora 4 dimineaţa dădeam pâinea femeilor care veneau la mine, căci depozitul era în zona femeilor. La şapte dimineaţa eliberam alimentele pentru spital, apoi alimentele pentru securiştii care le luau tot din acest depozit, apoi ne apucam toate trei, colectivul depozitului, să tăiem pâinea care era cea mai mare greutate. Dimineaţa primeam de la contabilul şef listele pentru fiecare brigadă separat, căci „paicele", adică bucăţile de pâine, erau diferite, după cum lucra fiecare. De exemplu fiecare brigadă avea câte 25 de persoane. Un kg brigadierului, încă cinci paicele de 1 kg, opt de câte 800 de grame, şase de câte 500 de grame, trei de câte 400 de grame şi două de câte 300 de grame. De toţi în lagăr erau 10.000 de oameni.

Bărbaţii erau în altă zonă a lagărului, despărţită de zona femeilor cu un gard de sârmă ghimpată. La fel, tot lagărul era înconjurat cu sârmă ghimpată, iar la patru unghiuri ale lagărului era permanent strajă. La ora 6, când soseau brigăzile de pe câmp, eu trebuia să mă duc să distribui pâinea. Am avut la dispoziţia mea o căruţă platformă, cu un cal şi un om. Puneam coşurile mari - pregătit dinainte fiecare coş cu anumite „paici" - şi acolo le dădeam în primire brigadierilor după lista primită de la şeful contabil.

Fiecare „paică" trebuia cântărită. Abia dovedeam să pregătim având în vedere că tăiam pâinea cu mâna. Iarna de multe ori ne aducea pâinea de la o brutărie de la 7 km şi era aşa de îngheţată că nu puteam s-o tăiem până n-o puneam pe o sobă s-o dezgheţăm. La 5 seara trebuia să eliberez şi alimentele pentru bucătăria lagărului, tot după o listă a contabilului. Veneam de la bărbaţi pe la ora 8 şi tăiam pâinea pentru femei ca să le-o dau la 4 dimineaţa tot după aceeaşi procedură. Tăiam până la ora 12-1 noaptea, când istovite

ne duceam la culcare în baracă pentru 3-4 ore. Curăţenia se cerea exemplară, iar noi trei n-o puteam face din cauză că nu ne ajungea timpul şi atunci eu recurgeam la unele şmecherii.

Cu toate că zona bărbaţilor era despărţită de zona femeilor cu un gard înalt de sârmă ghimpată pusă foarte des, copiii se năşteau cu spor. Femeile şi fetele tinere care rămâneau gravide erau foarte menajate. După 6 luni erau scoase de la muncă, li se dădea şi mâncare mai bună şi patru luni după naştere nu lucrau, dar mâncarea lagărului chiar îmbunătăţită tot nu ajungea. Aceste femei erau din grupa hoţilor, spărgătorilor de locuinţe, chiar şi criminale.

Eu luam câte zece femei de acestea, le încuiam noaptea în depozit, că altfel îmi cărau tot depozitul, le dădeam tot ce le trebuia pentru lucru şi mâncare, şi până dimineaţa îmi făceau lună. Le convenea şi lor şi mie. Aceasta făceam de două ori pe lună. Şeful se mira că dovedim noi să facem aşa curăţenie, neştiind nimic de procedeul meu. Halatele albe tot ele le spălau şi noi întotdeauna eram curate.

Afară de lucrul mult şi greu, mai era şi o altă nenorocire. La fiecare trei luni, pe neaşteptate, venea o comisie de control a securităţii din Moscova. Intrând în depozit, luau registrul de intrare şi ieşire, care era oglinda depozitului, şi se apucau să cântărească zahărul, untura, uleiul, făina, untul; şi dacă ar fi ieşit un plus, închisoarea. Mai bine minus, care putea să intre în despăgubiri naturale. În doi ani de responsabilitate am avut un caz de abatere. Totul a ieşit bine, dar s-au găsit 700 grame de tăieţei în plus la un depozit de 2.000.000 de ruble. Şeful lagărului niciodată nu asista la control, decât, când venea controlul, îl ducea întâi la el în birou. El îl ţinea de vorbă vreo oră, iar pe mine mă anunţa să fiu gata. La început eram emoţionată de nu ştiam ce e cu mine, apoi m-am deprins şi cu asta, fiind foarte atentă tot timpul în lucrările mele şi controlându-mă mereu să corespundă realitatea cu registrul.

Cum s-a întâmplat cu cei 700 grame de tăiţei? Nu mi-am dat seama, dar asta

era exact porţia pe care o primea un securist pentru familia sa pe o săptămână. În controlul venit erau oameni care căutau vreo abatere şi erau foarte mulţumiţi când o găseau. S-a ridicat un scandal mare, ameninţări că voi face încă 5 ani de puşcărie, că am vrut să fur aceşti tăiţei, să-i vând, dar n-am reuşit... Eu tăceam, fiind roabă, ştiindu-mă nevinovată, dar Dumnezeu era cu mine!

Tocmai atunci trecea şeful pe lângă depozit şi auzind aşa gălăgie, a intrat. S-a uitat la mine - tremuram şi eram palidă -, şi i-a întrebat pe ei ce s-a întâmplat. Un maior din comisie îi raportează „crima” mea. Şeful se adresează către mine cu o voce supărată: „Dar tu ai amuţit? Nu ştii că aceşti tăiţei sunt porţia mea pe care soţia mea, neavând în ce să-i pună, i-a lăsat aici?”. Nu era aşa, dar cum puteau să nu creadă unui om ca el? Toţi au tăcut! Atunci şeful se adresează lor: „Mai aveţi ceva?”. „Nu”, a fost răspunsul lor, „mergem să încheiem procesul verbal”. Dar ce frică şi ce emoţie am mai avut când au venit în depozitul de pâine care era separat de celălalt depozit! Puneau pe cântar câte 50-60 de „paici”, dar le-au găsit exacte.

În ultimul an am avut o năpastă mare, tot la un control. În comisia de control era şi o fată de 18-20 de ani, o UTM-istă. Controlând pâinea şi depozitul foarte amănunţit, n-au găsit nimic. Aproape de ieşire, UTM-ista a observat un semn de pată de var pe un coş împletit din nuiele, în care erau derivate de porc. Fetele făcuseră curăţenie, au dat cu var şi, ştergând varul ca de obicei, a apărut o pată. UTM-ista a început să strige la mine, că sunt o criminală şi vreau să otrăvesc deţinuţii, de asta am uns coşul cu var şi striga întruna: „Zece ani de puşcărie!”.

Bucătăria era alături de depozit. Un bucătar a alergat la şeful lagărului şi i-a spus că eu sunt în pericol. Şeful imediat s-a prezentat. Eu plângeam într-un colţ, iar UTM-ista cu un aer de biruinţă arăta şefului pata de pe coş, scoţându-mi sentinţa de zece ani de puşcărie.

Şeful foarte revoltat s-a apropiat de ea şi cu un ton batjocoritor a întrebat-o:

„Dar tu aşa deşteaptă de unde ai apărut?”.

Ea îi răspunde: „Din Moscova”.

„Atunci spune-mi, cu ce se dezinfectează vasele în bucătărie?”.

Ea tăcea.

„Nu ştii? Eu am să te învăţ: cu clorură, care se face din var. Şi apoi aici nu e var, ci numai o pată mică care a apărut după ce s-a şters varul. Dar de curăţenia care ai găsit-o nu spui nimic? Nu aşa se dă puşcăria! Învaţă să judeci şi apoi să faci control!”.

Cei doi care erau cu ea s-au ruşinat şi au ieşit repede; a ieşit şi ea cu nasul în jos. Iar şeful vine la mine, mă bate cu mâna pe umăr şi-mi spune: „Nu te teme de nimic, până va fi viu Ilarionov”.

În fine, am ieşit bine.

Am mai fost odată reclamată la şef. Lagărul avea o creşă. Directoarea creşei era o evreică, mare păgână, iar femei de serviciu erau maicile, cu care eu eram prietenă. Fetele şi femeile rusoaice mame erau foarte credincioase şi se plângeau că copiii lor sunt nebotezaţi. În timpul acesta, unii din preoţi au murit, alţii au fost trimişi în alte lagăre şi a rămas numai unul tare fricos. Şi când mamele l-au rugat să le boteze copiii, el a spus că nu mai vrea să capete încă o închisoare.

Odată a venit la mine o maică de la creşă şi mi-a spus: „Hai să botezăm copiii că e păcat să rămână aşa. În cartea bisericească scrie că dacă nu este preot, la nevoie poate să boteze şi o creştină, dacă are aghiazmă, adică apă sfinţită. Spui Crezul, cufundăm copilul de trei ori în apă, spui formula de botez şi copilul capătă dreptul de creştin”.

Eu am acceptat, dar trebuia să prindem momentul când evreica va pleca undeva. Într-o seară vine maica şi îmi spune: „Hai repede! Vino, că şefa noastră s-a dus la cinema!”.

Maicile au pregătit tot în bucătărie, îmi aduceau câte un copil şi eu îi făceam rânduiala de botez. Erau 35 de copii până la un an. Mulţi din ei au fost sculaţi din somn şi plângeau, nefiind obişnuiţi cu această învălmăşeală. După aceea, eu făcându-mi datoria şi având şi multă treabă la serviciul meu, am plecat. Când a venit evreica, era încă concert de copii şi ea a priceput că s-a petrecut ceva neobişnuit. A început să cerceteze pe maici şi, cum ele nu sunt obişnuite să mintă, au spus adevărul, că copiii au fost botezaţi şi că eu am făcut asta.

Evreica avea şi aşa ciudă pe mine, că eu uneori veneam la maicile din creşă şi ne aşezam să citim ceva duhovnicesc sau să cântăm în timpul liber, iar ea, având diavolul în ea, nu suporta aceste întâlniri. De multe ori chiar mi-a spus în faţă că nu am voie să intru la creşă, ceea ce nu era adevărat, căci eu, în calitatea mea de responsabilă a depozitului, aveam dreptul să mă duc orişiunde, pentru a mă interesa de alimente. Eu nu o salutam, o ignoram şi de aceea ea a fost o mare duşmancă a mea. Acum era bucuroasă să se răzbune pe mine. Cum s-a făcut dimineaţă, s-a prezentat la şeful lagărului - fiind şi ea deţinută - şi i-a raportat că eu am botezat copiii din creşă şi că ea cere ori să mă dea în judecată pentru propagandă religioasă şi să mai primesc încă 10 ani, ori să mă ducă în alt lagăr.

Era foarte revoltată, nervoasă, hotărâtă să scape de mine. Şeful, după ce a ascultat-o cu mare calm - era calitatea lui -, foarte serios a întrebat-o: „Dar pe dumneata nu te-a botezat?”.

Ea nu se aştepta la aşa răspuns şi i-a spus: „Cum să mă boteze?”.

El i-a zis: „Îmi pare rău că nu te-a botezat. Că erai mai bună şi mai liniştită”. Apoi i-a spus: „Nu o pedepsesc pe ea deloc. Ea lucrează la postul său ireproşabil, iar ce face în momentele libere nu e treaba mea”.

Aceasta mi-a povestit-o chiar şeful râzând, căci nu o putea suferi pe evreică şi chiar în scurt timp a mutat creşa în alt lagăr, spunând că el n-are cu ce să întreţină copiii,

care costau 30.000 de ruble pe lună.

Am mai păţit odată o frică cu pâinea. Într-o seară de iarnă, pe la şase, mă pregăteam să duc să dau pâinea bărbaţilor. Platforma era încărcată cu coşuri, omul mă aştepta să ies. Intră şeful foarte agitat şi-mi spune: „Astăzi nu te duci să dai pâinea bărbaţilor, dă-le femeilor şi mâine dimineaţă vei da bărbaţilor”. M-am mirat de această schimbare, dar n-am îndrăznit să întreb pe şef nimic. Am procedat după ordinul lui, dar am auzit strigătele revoltate ale bărbaţilor, de ce nu le dau pâinea. A doua zi dimineaţa, în loc de ora patru cum era normal să se dea pâinea, a venit platforma la ora şase. Cu omul de la platformă au venit şi trei securişti care au stat lângă mine tot timpul până ce am terminat. Toată noaptea şi toată ziua am fost nedumerită ce înseamnă asta.

La ora patru vine şeful şi râzând îmi spune: „Tu ştii că eu te-am scăpat de la moarte?”.

Ce se întâmplase? În lagăr erau şi mulţi vagabonzi tineri care nu voiau să muncească, dar ca să le treacă de urât se distrau jucând cărţi cu interes. Acolo pierdeau haine, lenjerie şi dacă nu mai aveau nimic de jucat, jucau pe persoane din lagăr. Cel ce o câştiga trebuia s-o omoare. Iată aşa am căzut şi eu în năpasta asta; trebuia să mă omoare când mă duceam să distribui pâinea. Însă s-a găsit unul mai cumsecade care, auzind de planul lor criminal, imediat a anunţat comandamentul lagărului, de aceea şeful m-a oprit în seara aceea să dau pâine la bărbaţi. În timpul nopţii l-au arestat pe acela şi pe tot grupul şi i-au expediat de la noi. Acestea mi le-a spus şeful. I-am mulţumit foarte mult şi el mi-a spus: „După ce staţi aici nevinovaţi, să vă mai şi omoare bandiţii?”.

Cu multe greutăţi descrise de mine până acum şi cu alte neplăceri ce s-au mai ivit în aceşti doi ani, am ajuns numai cu ajutorul lui Dumnezeu la sfârşitul pedepsei.

Când mi-a mai rămas o lună până la eliberare, i-am spus şefului să-mi dea pe cineva în locul meu ca să-l pregătesc. El îmi spune: „Tocmai vroiam să discut cu tine. Eu

îţi propun să rămâi şi după eliberare tot în acest serviciu. Adică ieşi din lagăr, îţi dau locuinţă în zona liberă unde stăm şi noi toţi. Vei avea 600 de ruble pe lună. Ai dovedit că ştii să lucrezi cinstit şi conştiincios”.

Eu m-am îngrozit şi-i zic: „Domnule şef, eu care aştept de opt ani să mă văd acasă! Cu două luni în urmă mi-a murit tatăl şi mama a rămas singură aşteptând ajutorul meu. Vă mulţumesc pentru această cinste, dar vreau să plec acasă”.

El s-a uitat la mine lung şi mi-a spus: „Dar dacă nu acasă ai să te duci? Mai mult nu pot să-ţi spun nimic. Alege-ţi tu din lagăr pe cine vrei în locul tău”. Plecând, am văzut în ochii lui lacrimi. Dar eu eram fericită că am ajuns cu bine să predau depozitul.

Am ales o fată foarte credincioasă şi cuminte, am predat depozitul în faţa comisiei şi veneam în fiecare zi s-o îndrum. M-am simţit aşa de uşurată, liberă, cu speranţa că mă duc acasă şi o voi revedea pe mama mea care, fiind bătrână, a rămas în necazuri. Căci după moartea tatălui meu, la două luni, s-a început colectivizarea Basarabiei şi prima la care au venit să ia tot era mama mea, fiind preoteasă. Îmi scria biata de ea: „Te aştept cu nerăbdare! Am nevoie de tine ca de aer”. În acest delir am trăit încă trei săptămâni.

Şi iată soseşte ziua fericirii, a eliberării, 21 iunie 1949, dată a arestării cu opt ani în urmă. Eram trei persoane care ne-am eliberat. Ne-au chemat la contabilitate, ne-au dat toţi banii primiţi de acasă şi depuşi pe numele nostru. Eu am avut 500 de ruble. Şeful ne-a mulţumit pentru lucrul cinstit, dar actul de eliberare nu ni l-a dat nouă, ci unui securist, care era lângă noi. S-a deschis uşa şi am ieşit.

Trebuia să mergem pe jos 100 de km până la gara apropiată. La lagărul apropiat, căci acolo erau lagăre din patru în patru km, ne-am oprit afară, iar securistul s-a dus în lagăr. Noi ne-am odihnit, iar el peste o oră a adus încă cinci persoane. Şi aşa mergând la fiecare lagăr ne opream şi tot creştea numărul eliberaţilor. Până la urmă am început să ne întrebăm de ce ne duc santinelele? Unii spuneau că noi nu ştim drumul, alţii

pentru că e aşa departe gara, să nu ni se întâmple ceva în drum, fiind noi străini.

Peste trei zile am ajuns la gară. Eram 300 de persoane, femei şi bărbaţi. Aşteptam să ne spună că suntem liberi, să mergem să scoatem bilete fiecare unde vrea. Dar ce nenorocire!

Vine un tren, santinelele care erau acum în număr de şase dau ordin să ne urcăm toţi în trenul acela. Nedumeriţi, speriaţi, întrebăm unde ne duce şi pentru ce? Unde e libertatea noastră câştigată aşa de greu? Dar ordinul e strict: tăcere şi supunere.

Am mers o zi întreagă cu trenul şi spre seară am ajuns în oraşul Novosibirsk - adică la gara acestui oraş de regiune, în centrul Siberiei. A urmat apoi coborârea şi urcarea în camioane şi ne-au dus la închisoarea Novosibirsk. Când am intrat în cameră am găsit deja 30 de femei disperate - tot aşa eliberate ca noi!

Au început să ne întrebe ce ştim noi şi ce înseamnă asta. Dar nici noi nu ştiam nimic. Regimul de data aceasta a fost mai blând şi mâncarea era mai bună. Când veneau securiştii să ne controleze în fiecare zi - dimineaţa - îi întrebam ce au de gând să facă cu noi că suntem eliberaţi, dădeau din umeri şi spuneau că nici ei nu ştiu. Peste 5 zile s-a găsit unul mai omenos şi ne-a spus: „Aveţi dreptul să vă înscrieţi în audienţă la şeful închisorii şi numai de la el puteţi afla adevărul”. Când a întrebat cine se înscrie, toate se temeau şi atunci m-am înscris eu. A doua zi, la ora 10, a venit un securist şi m-a dus la şeful închisorii. Am intrat nu fără emoţii.

Un rus cu gradul de maior - securist - stătea în faţa mea cu o faţă severă şi nemulţumită. „Ce doriţi?” mă întreabă. Atunci Dumnezeu mi-a dat curaj şi eu fără nici o frică l-am întrebat: „Doresc să ştiu pe ce bază suntem închişi. Doar tocmai am terminat pedeapsa, nefiind vinovaţi, şi acum iarăşi fără nici o vină suntem închişi”.

A zâmbit sarcastic: „Da, vă spun. Situaţia internaţională este foarte încordată. Voi, cu toate că aţi stat în lagărul de corecţie, aţi rămas tot duşmanii poporului. Noi nu

putem să vă dăm drumul în mijlocul populaţiei, de aceea guvernul a găsit de cuviinţă să vă izoleze pentru totdeauna în altă parte a Siberiei. Uitaţi de patriile voastre, căsătoriţi-vă acolo, formaţi alte familii”. Şi mă întreabă de unde sunt şi i-am spus că din Basarabia.

Iar el ridicând tonul foarte hotărât, mi-a spus: „N-ai s-o mai vezi niciodată!”. Apoi spune: „Noi vă ţinem pe voi aici câteva zile, ca să strângem un număr necesar pentru un raion şi să vă trimitem la colective la muncă. Nu avem nici un interes să vă hrănim degeaba, ca pe nişte trântori! Asta-i tot!”.

A sunat, a venit santinela şi m-a dus în cameră, unde mă aşteptau cu mare nerăbdare 59 de femei. Le-am povestit tot. Atâtea lacrimi şi suspine au fost, încât cred că s-au mişcat şi pereţii camerei.

Viața în colectiv

După patru zile de la vizita mea la şeful închisorii, ne-au scos din închisoare iarăşi în tren şi după trei ore am ajuns la gara Usti-Tarca. De acolo ne-au dus la sfatul popular al raionului Usti-Tarca, care era la 10 km de gară. Am ajuns seara. Era sfârşitul lui iunie, chiar în 29. Timpul era călduros; ne-au pus să dormim afară pe iarbă. Eram vreo 500 de oameni în calitate de robi, dar cine putea dormi, fiind tulburaţi de atâta nedreptate, fără să ştim ce va fi mâine, unde ne vor duce pentru totdeauna în pământ străin şi rece, cu zece luni de iarnă aspră.

Dimineaţa a venit miliţia raionului. Securitatea lagărului ne-a dat în primire miliţiei raionului. Apoi a ieşit şeful miliţiei raionale şi ne-a citit instrucţiunile. După ordinul guvernului, toţi care se eliberează începând de la 1 mai 1949 (că până atunci toţi eliberaţii plecau acasă de oriunde ar fi fost ei), sunt trimişi în centrul Siberiei, cu domiciliul forţat, în colective, cu toate drepturile cetăţenilor ruşi, afară de dreptul libertăţii. Aveam voie să umblăm numai 7 km în jurul colectivului. Cine va călca aceste dispoziţii, va fi imediat trimis la puşcărie sau omorât pe loc, după cum va găsi de cuviinţă judecata. Apoi a dat ordin să stăm jos pe iarbă, aducându-ne câte o bucată de pâine şi apă.

Pe la ora 10, au apărut preşedinţii colectivelor şi au început să aleagă lucrători după placul lor. În momentul acela ne-am simţit adevăraţi robi.

S-a apropiat de mine un preşedinte şi m-a întrebat: „Ce ai fost în libertate?”.

Îi spun: „Învăţătoare”.

Începe să râdă şi zice cu un ton batjocoritor: „Foarte bine, eşti potrivită să-mi paşti viţeii”.

Până la ora 2 a continuat acest trist târg, apoi preşedintele colectivului în care

am mers, alegându-şi 70 de inşi, din care eram 5 femei, restul bărbaţi, dar toţi intelectuali, preoţi, avocaţi, ingineri, doctori..., ne-a invitat să ne urcăm în 10 căruţe şi am plecat spre o nouă viaţă.

Am mers cu căruţele 45 km şi seara am ajuns la locul destinat. Nouă, femeilor, ne-au dat o cameră părăsită, iar bărbaţii, neavând cameră, au dormit afară. S-a strâns tot satul. Se uita la noi ca la o menajerie, spunând multe glume batjocoritoare la adresa noastră, considerându-ne spioni, bandiţi, duşmani ai poporului. Ne-au adus câte o bucată de pâine neagră ca pământul şi o cană de lapte.

A doua zi, la ora 6, ne-au strâns pe toţi la reşedinţa colectivului. Era un sat cu 16 case, cu numele de Camaşova. Casele erau făcute din bârne, având câte o cameră mare şi o bucătărie. Tencuite pe dinăuntru, călduroase pentru că erau joase, şi între bârne se punea un fel de feştilă. Erau însă cu podelele nevopsite. Curăţenia se menţinea mult timp. Ceea ce ne-a impresionat era faptul că în tot satul nu era nici un bărbat de vârstă mijlocie, numai bătrâni, iar copii puţini. Am aflat că toţi bărbaţii tineri au murit în război.

Locul era neted ca pe o masă, şi aşa e toată Siberia, numai şes. La vreo 15 km de sat începeau păduri, dar nu copaci mari, decât plopi şi mesteceni, restul erau doar tufe mari - taiga propriu-zisă -, atât creştea acolo.

Preşedintele ne-a distribuit la lucru. Pe doctori, ingineri îi punea să păzească vaci, porci, oi, iar pe mine m-a pus la viţei. Mi-a dat 80 de viţei şi a spus să ies cu ei la păşune la ora 5 dimineaţa pe răcoare şi să vin seara pe la 8, căci ei pasc mai bine când e răcoare. Ne-a dat iarăşi câte o bucată de pâine neagră şi am plecat. Când am ieşit prima zi cu ei în câmp, totul îmi era necunoscut. Era ora 8 dimineaţa. Ei au umblat prin iarbă şi la un moment dat au început să fugă care încotro.

Am rămas singură. M-am aşezat pe iarbă şi am început să plâng, închipuindu-mi altă puşcărie pentru pierderea viţeilor. Am bocit eu vreo oră şi văd că se apropie de mine un bătrân siberian şi mă întreabă: „De ce ragi ca o vacă?”. Eu i-am spus necazul şi el

îmi spune: „Taci şi stai aici până când ei vor veni toţi pe locul acesta. Ei au fugit pentru că în timpul zilei, când soarele frige tare, este o muscă mare care îi muşcă grozav. Musca asta se cheamă pe ruseşte avod şi este de culoare verde. Mâine stai cu ei până ce vezi că s-a ridicat soarele, apoi îi bagi în iaz şi-i ţii acolo până către seară, apoi îi scoţi la păscut. În iaz este stuf şi au şi multă umbră”.

El a început să mă întrebe de unde am venit, pentru ce am stat la închisoare şi apoi moşneagul a prins gust de vorbă. A început şi el să-mi spună:

„Tu ce crezi, că noi ăştia, siberienii de bază, suntem din neamul banditţilor sau criminalilor, după cum aud că se vorbeşte de noi? Nu, noi suntem ruşi veritabili, veniţi pe timpul ţarului Alexandru al II-lea. În Rusia era pământ foarte puţin faţă de populaţie şi era o sărăcie mare, iar ţarul a dat un decret prin care a îndemnat pe ruşi să plece în Siberia, să desţelenească pământul în taiga şi să-l lucreze, fără să plătească nici un impozit. Strămoşii noştri s-au adunat în familii mari: bunic, tată, fii, nepoţi, şi s-au stabilit aici. Erau familii cu 70 de suflete.

În familie era o disciplină de fier. Şeful familiei era bunicul şi bunica. Nimeni n-avea voie să iasă din cuvântul lor. De exemplu în familia mea au fost 18 feciori şi 18 nurori. Bunicul trimitea de Duminică seara 5 feciori la câmp, la cosit grâu, 10 la cosit fân şi 3 rămâneau la gospodărie acasă. Cealaltă săptămână le schimba atribuţiile. Cei care erau la câmp rămâneau acasă, iar ceilalţi se duceau la câmp. Şi aşa toţi pe rând făceau datoriile lor.

Bunica era şefa nurorilor. Le trimitea 10 pe câmp, 3 la spălat rufe, 5 la făcut mâncare. Apoi săptămâna următoare se schimbau şi ele. Era o viaţă patriarhală în deplină ascultare. Sâmbăta, după masă, toţi se strângeau acasă, făceau baie, iar Duminica şi în sărbători mari înhămam cai ca zmeii şi ne duceam la biserică, care era la 40 de km.

Pământul se desţelenea foarte greu, însă era un pământ ca puful, foarte roditor. Nu puteau să semene decât grâu şi numai de primăvară, căci vara era numai de trei luni,

dar în schimb se ocupau cu creşterea vitelor.

Vezi satul nostru mic? Mai mult de jumătate de sat aveau câte 300 de vaci, iar cel mai sărac avea 100. Cai aveam aşa de mulţi că nu le ştiam numărul. Lăsam pentru lucru câteva perechi, iar restul tot satul aduna o herghelie mare şi îi trimiteam în taiga şi ei mergeau tot mai departe păscând şi înmulţindu-se. Când dădea îngheţul se întorceau toţi la satele lor cu mânjii lor.

Dar ce mâncare am avut? Fiecare toamnă tăiam câte 5 viţei, 5 porci, oi, şi le spânzuram în magazie, carnea îngheţa şi aveam toată iarna; eram fără griji. Aveam unt cu butoaiele. Cine nu ştia de untul siberian? Negustorii veneau la noi acasă după grâu, vite, unt, lână. Aveam bani de nu ştiam ce să facem cu ei. Dovedeam să ne aprovizionăm cu fân şi cu lemne de la începutul toamnei, iar iarna stăteam acasă la cald, sătui.

Sărbătorile ne duceam cu 60-70 sănii la biserică. Era o plăcere mare această plimbare frumoasă. Nimeni nu ne controla, nu ne întreba, cât şi ce avem. Ne simţeam stăpâni şi liberi".

Şi apoi oftând adânc îmi spune: „Dar, drăguţa mea, aşa a fost până la colectivizarea din anul 1929, când ni s-a luat tot. S-au năpustit asupra caselor noastre, au scos toate vitele din ogradă, nici o vacă nu ne-au lăsat pentru copii. Au luat grâul din magaziile noastre şi cu mătura au măturat, luându-ne ultimul fir de grâu. Iată, de atunci ducem noi această viaţă. A venit războiul şi ne-a ucis toţi tinerii noştri. Au pus impozite pe care noi nu le putem plăti, de asta ne-aţi găsit aşa calici".

Toate acestea mi le-a povestit foarte revoltat. Mi-a mai spus că ne compătimeşte că am ajuns aici şi dacă o să am nevoie de ceva, să apelez la el, căci el va fi ocrotitorul meu. Eram obosită de căldura mare de toată ziua, dar mângâiată de prietenia cu moşneagul pe care-l chema Alexandru. Avea vârsta de 65 de ani.

Această întâlnire a fost foarte binefăcătoare pentru mine, căci el vorbea încă

cu mine, când au început să apară viţeii mei, câte trei-patru. El m-a ajutat să-i opresc pe loc şi ei au păscut până târziu în linişte. Şi aşa am început noua viaţă în Siberia, făcând a doua pedeapsă fără să am vreo vină.

Populaţia de baştină, în loc să se bucure că noi am venit în ajutorul lor, ne-au întâmpinat cu mare duşmănie. Noi, femeile, am rămas în căsuţa care ni s-a dat la început. S-au dat în contul nostru de la colectiv cartofi, lapte şi foarte rar carne. Cu noi venise şi o bătrânică de 70 de ani, bolnavă şi şchioapă. Pe ea o lăsam acasă să ne facă de mâncare şi curăţenie, iar noi, tinerele, eram toată ziua la lucru. Eram bucuroase că venind târziu seara, obosite, murdare, găseam totul în regulă şi puteam să ne odihnim. Desigur, pentru asta trebuia s-o plătim.

Dar bărbaţii, săracii, au păţit rău! Preşedintele i-a distribuit la gazde, iar femeile siberiene, zdravene, sănătoase şi tinere, le puneau condiţie bărbaţilor, să se însoare cu ele, altfel nu îi primesc. Dar cum putea să se însoare un avocat, inginer, preot... cu o ţoapă care nu ştia nici să citească, nici să scrie, mai ales că toţi aceşti bărbaţi erau însuraţi şi soţiile cu copiii îi aşteptau acasă.

După zece zile de la sosirea noastră în acest colectiv, într-o seară a venit un comandant de la miliţie, ne-a strâns la fermă şi, punând revolverul pe masă, ne-a chemat pe fiecare din noi la el, dându-ne o declaraţie bătută la maşină: că eu, cutare, rămân de bunăvoie în Siberia până la moarte. Noi, femeile, am început să plângem, bărbaţii protestau şi se certau. Ne-a ţinut aşa toată noaptea, până la urmă a spus: „Eu sunt trimis de cei mai mari. Cine semnează rămâne pe loc, cine nu, îl iau cu mine la închisoare”. Am semnat toţi şi am rămas complet descurajaţi.

Eu n-am avut curaj să-i scriu mamei mele care mă aştepta cu atâta nerăbdare acasă, dar acum am văzut că nu e nici o salvare... Peste câteva zile i-am scris realitatea tragică, rugând-o să se mute la sora ei din Chişinău, căci eu niciodată nu voi mai veni în

scumpa noastră Basarabie.

Zilele treceau în muncă grea, suspine, lacrimi şi ură duşmănoasă din partea siberienilor băştinaşi, cu toate că noi toţi lucram foarte conştiincioşi, în supunere, fiind obişnuiţi în închisori şi lagăre.

Am primit de la mama o scrisoare disperată, dar îmi scria că îmi trimite câteva covoare, perne, haine, că ei nu-i mai trebuie. A fost o mare învălmăşeală când am primit pachetele. Au alergat toate femeile să vadă ce am primit şi tare s-au mai mirat că noi am avut lucruri aşa de frumoase.

Când am venit în colectivul acela ne-am îngrozit de sărăcia lor. Aveau câte o cămaşă şi când o spălau stăteau lângă sobă până ce se usca. Haine de sărbătoare nici pomeneală, de fapt nu aveau sărbători deloc. Colectivul era o fermă cu un plan mare, oameni puţini, aşa că trei luni de vară erau pe câmp ziua şi noaptea, ca să dovedească să cosească şi să strângă fân pentru iarnă. Dar cu toată străduinţa lor, nu dovedeau decât pentru jumătate din vitele care le aveau.

Ferma avea 1200 de vaci, 1500 de oi, 300 de porci şi păsări. Până la venirea noastră au fost 40 de oameni la toate aceste lucrări. Lucrau şi oamenii bătrâni dar, cu venirea noastră, au ieşit din colectiv. Desigur noi, care eram în număr de 70, le-am fost lor de mare folos, mai ales că eram toţi de vârstă mijlocie. Dar ei mereu ne hărţuiau cu epitete: „duşmanii poporului” şi chiar „bandiţi”.

Într-o seară, comandantul miliţiei ne-a strâns la fermă, venise pentru noi să ne consoleze. Eram toţi străinii şi populaţia de baştină. Tocmai în ziua aceea am avut o discuţie mare cu nişte femei mulgătoare, care ne-au jignit tare. Atunci eu m-am adresat comandantului şi i-am spus despre jignirile noastre. Trecuseră vreo cinci-şase luni de când aveam domiciliul nostru acolo. Era şi preşedintele, responsabilul fermei şi zic eu comandantului: „Noi suntem străini aici, dumneavoastră trebuie să ne apăraţi. Vă rog întrebaţi administraţia colectivului cum lucrăm şi cum ne purtăm de când am venit”.

Comandantul întrebă, iar preşedintele şi responsabilul fermei i-au spus că ei sunt foarte mulţumiţi de lucru şi de supunerea noastră.

„Iar acum vă rog întrebaţi pe ce motiv colectiviştii nu ne scot din bandiţi, spioni şi duşmani ai poporului".

Când am spus asta, parcă l-am pus pe comandant pe foc! Cu o voce revoltată i-a întrebat: „Cine v-a dat dreptul să vă bateţi joc de ei? Voi ştiţi că aceşti oameni, care sunt mult mai superiori cu cultura decât noi toţi de aici, sunt nevinovaţi, sunt victimele războiului, au aceleaşi drepturi ca voi toţi, afară de zonă, numai 7 km. Vă ajută, vă uşurează munca şi voi vă purtaţi cu atâta nesimţire. Categoric vă ordon să nu mai aud aceste plângeri, iar pe dumneavoastră, care aţi fost jigniţi, vă rog să-mi daţi imediat numele şi prenumele celor vinovaţi, cu doi martori, şi chiar acum îi iau cu mine şi îi voi învăţa eu minte, căci noi învăţăm foarte dureros".

Toţi cei vinovaţi, mai ales femeile, se uitau una la alta, apoi la mine. Eu nici nu mă gândeam să le fac vreun rău şi i-am spus comandantului: „Domnule comandant, noi vă mulţumim pentru dreapta apărare şi credem că această lecţie le va fi de folos pe viitor, fără să mai numim persoane".

„Bine, accept şi aşa, dar pe viitor să nu mai ascundeţi pe nimeni care se va purta urât cu voi". Din ziua aceea s-au muiat colectiviştii şi s-a făcut pace.

Când s-a făcut frig, eu trebuia să îngrijesc viţeii, pe care i-am avut la păscut. La ora 4 dimineaţa mă duceam la fermă. Întâi scoteam gunoiul din grajd, îl puneam pe o sanie şi-l duceam cu un bou înjugat la sanie, pe câmp, care era la 2-3 km depărtare de fermă, pentru pus cartofi. Întotdeauna am avut trei sănii de gunoi de dus dimineaţa. Apoi aduceam două sănii de fân, tot singură puneam pe sanie şi apoi distribuiam în iesle. Când se lumina pe la opt, luam târnăcopul şi mă duceam la iaz, departe la un km, făceam găuri în gheaţa iazului ca să poată bea apă viţeii. Făceam numai patruzeci de găuri, căci îngheţau la loc. Fugeam repede, aduceam 40 de viţei şi până ei beau făceam alte 40 de

găuri, pe aceştia îi duceam şi aduceam alţi 40. După ce-i adăpam şi îi aranjam la loc, închideam grajdul. Aveam dreptul la o oră să mă duc acasă, să fac focul în sobă, să-mi pregătesc ceva de mâncare. Dar ce puteam să fac într-o oră? Beam o cană de lapte luată din colectiv şi plecam.

Ne puneau la lucru, la dat zăpada care cădea din abundenţă şi acoperea clădirile, sau la tăiat de lemne pentru grajduri cu viţei mici, purcei, unde se făcea focul. Bărbaţii aduceau lemne din pădure şi noi, femeile, le tăiam. Aşa lucram până la ora 2 ziua. Apoi puteam să ne ducem acasă până la ora 4, iar la 4 începeam îngrijirea viţeilor pentru noapte, acelaşi program ca dimineaţa. Terminam pe la ora 9 seara şi atunci puteam veni acasă.

Uneori după tot lucrul, preşedintele, om fără cultură, fără carte şi fără inimă, avea plăcerea să ne strângă la sediul fermei şi să ne dea diferite instrucţiuni, ţinându-ne încă 2 ceasuri. Asta a fost viaţa în a doua pedeapsă fără nici o judecată şi fără nici o speranţă la un viitor mai bun. Doar am semnat că vom rămâne de bunăvoie în Siberia, până la moarte!!!

Într-o zi primesc o scrisoare de la mama mea că s-a hotărât să vină la mine. Mai mult m-am îngrozit, decât m-am bucurat. Ea nu ştia frigul de -60 de grade, ea nu ştia condiţiile vieţii de aici, nu ştia nici ce lucrez eu. I-am scris că mi-e frică să nu fiu eu vinovată de viitorul ei, căci era o fiinţă foarte plăpândă şi bolnavă de inimă. Dar eu ce am putut să-i promit ei? Că o să vin vreodată acasă? Că o voi ajuta cu ceva? Am fost 4 copii la părinţi, 3 s-au refugiat în România, eu în Siberia. Ea a rămas singură în urma morţii tatălui meu, duşmănită şi persecutată de sfatul popular ateu - rus - venit de peste Nistru, ea fiind preoteasă. De copiii din România nu ştia nimic; graniţa era închisă, fără drept de corespondenţă. Ştia, biata, că eu mă chinuiesc, dar în ce măsură, nu şi-a închipuit.

Peste vreo două săptămâni primesc o telegramă din staţia de gară Tatarca, care era la 100 km departe de noi, că a sosit acolo.

Mă duc la preşedinte cu telegrama şi îi arăt că trebuie adusă mama. Îmi spune: „Îţi dau o sanie cu doi cai, un om care se va duce după ea, două cojoace - că era luna martie, cu -60 de grade -, dar pentru asta mie îmi dai un covor, iar omului îi plăteşti pe o săptămână de zile muncă, căci el va pierde o săptămână”. Am acceptat! A venit cu mine la gazdă, a ales un covor, cel mai bun, şi o pernă mare. Eram gata să dau tot ce aveam, numai s-o văd pe mama lângă mine. A doua zi a plecat moş Alexandru, bunul meu prieten din prima zi. Săptămâna aceea eram ca într-un delir, parcă nici munca nu mi s-a părut aşa de grea.

Viața cu mama

Simţeam ajutorul lui Dumnezeu, căci parcă şi natura se bucura de fericirea mea. Gerul, care până atunci ţinuse vreo lună de zile -60 de grade, s-a înmuiat până la -40 de grade şi iată, a şaptea zi după ce a plecat omul după mama, au sosit. Am coborât-o în braţe. Era bine învelită cu două cojoace, dar gerul neobişnuit a pătruns-o. A venit obosită frântă. A călătorit 10 zile şi 10 nopţi cu trenul, a stat în gară 3 zile, aşteptând transportul meu, 4 zile a călătorit cu sania. Nopţile dormea prin sate, că moş Alexandru ştia acest drum bine.

Când a intrat în casă eu am căzut în genunchi şi i-am sărutat picioarele pentru sacrificiul mare care l-a făcut pentru mine. Ea m-a sărutat şi a zis: „Mulţumesc lui Dumnezeu că am ajuns la tine. Acum pot să mor!”. S-a culcat în pat şi două săptămâni nu s-a mai dat jos din pat; a răcit şi era foarte surmenată. Eu căutam să fiu cu ea cât mai mult timp. Noroc că tovarăşii mei erau foarte buni; când au aflat că a venit mama, mă ajutau ca să fiu eu mai liberă. Mama mă tot întreba unde lucrez şi eu i-am spus că la birou. După două săptămâni s-a refăcut, s-a sculat din pat şi a început să facă ea de mâncare pentru noi amândouă.

Dar, într-o zi a ieşit din curte să se plimbe şi, fiind satul mic, a nimerit la fermă, eu tocmai scoteam gunoiul din grajd şi-l puneam pe sanie. Când m-a văzut a început să plângă în hohote: „La asta ai ajuns? Pentru asta te-am crescut şi te-am învăţat?”. Nu ştiam ce să mai spun, am început şi eu să plâng cu ea. Ştiind că are inima bolnavă, mi-era frică să nu moară, nu ştiam cum s-o liniştesc.

Văzând această tristă scenă, colegii mei de la lucru, deţinuţii, mi-au sărit în ajutor şi, prezentându-se, spuneau: „Bunicuţă, liniştiţi-vă! Eu sunt doctor, dar aici - văcar,

altul inginer - văcar, iar alţii avocat, profesor, şi aici - văcari". Şi aşa mulţi s-au strâns în jurul nostru căutând s-o liniştească, m-au trimis cu mama acasă, iar ei au făcut lucrul meu. Până dimineaţa am stat cu frică să nu fie ceva fatal, dar ea biata văzând atâţia în situaţia mea, s-a liniştit.

Venirea mamei a fost salvarea mea materială şi morală. A adus cu ea 5000 de ruble şi noi imediat am cumpărat o casă cu 1000 de ruble, am cumpărat o vacă şi păsări şi am început cu ajutorul lui Dumnezeu să ne gospodărim. Pe timpul acela erau foarte mari impozite.

De exemplu, noi care am venit de la închisoare, lagăr, unde am lucrat 8 şi chiar 10 ani, unii fără nici un ban, din unu iulie până în unu ianuarie, deci o jumătate de an, trebuia să plătim 750 de ruble - bani, 200 kg de carne, 250 de ouă, 5 kg de lână şi 200 kg de lapte. Toate trebuiau cumpărate la un preţ mare şi date statului cu preţ de stat, preţ de nimic. Aşa a fost până în anul 1953, până la moartea lui Stalin.

Noi, în această jumătate de an, am câştigat o sută de ruble, bani, şi 150 kg grâu. Dar bani nu ne-au dat deloc, căci ni s-au oprit pentru mâncarea care ne-au dat-o vreo 3 luni şi restul în contul impozitelor. Spuneau colectiviştii de acolo că numai grâu vedeau, dar bani niciodată, toţi îi opreau pentru impozit.

Singurul lor venit era vaca. Aveau voie să ţină numai câte o vacă. Vacile siberiene sunt mici, iar vara la păşune dădeau câte 30 de litri de lapte pe zi. Era acolo un loc de primire a laptelui şi fiecare ducea laptele. Prima lună dădea cota, adică se plătea cu preţ de stat, iar pe urmă se plătea mai scump, aşa că pe lună ieşeau 300 de ruble.

Fiecare colectivist avea o jumătate de hectar de pământ în jurul casei, unde creştea numai cartofi. Dar pământul fiind foarte bun, se făceau foarte mulţi cartofi. Cu cartofii hrăneau porcii, păsările şi iarna dădeau şi la vacă, pe lângă fân.

Era foarte greu să procuri fân pentru vacă, deoarece colectiviştii munceau zi şi

noapte pentru colectiv, şi numai rareori, noaptea, puteau cosi pentru ei. Eu, care nu puteam cosi, eram într-o situaţie foarte grea. Mă mai ajuta moş Alexandru, dar acum murise. Dar şi aici Dumnezeu m-a ajutat!

Între noi, cu domiciliul forţat, era şi un preot în vârstă de 60 de ani. Stătea în gazdă la o văduvă de război şi ea mereu se lega de el să se însoare cu ea. Era credincios, serios, la locul lui, dar suferea grozav în această situaţie. Altă gazdă nu găsea, fiind numai 16 case şi fiecare avea chiar câte doi condamnaţi. Până n-a venit mama, eu eram la o gazdă unde ne trebuiau numai lemne, de fân n-am avut nevoie, căci n-am avut vacă. Acum având gospodărie, situaţia s-a schimbat. Îmi trebuia şi fân, dar şi lemne, care se procurau foarte greu. La 15 km de colectiv erau lemnele, se aduceau cu căruţa cu boi şi tot noaptea, mai mult. Nu puteai găsi pe nimeni să-ţi facă aceste două lucruri, căci abia dovedeau pentru ei.

Preotul, care acum era văcar, a rugat-o pe mama să-l primim la noi, iar el, pentru că-l îngrijeam, o să ne aprovizioneze cu lemne şi fân. Mama, care ştia situaţia reală, a acceptat. Din camera mare el a făcut o despărţitură - un perete din scândură - unde stătea el. Într-adevăr a fost foarte conştiincios. Ne aducea la timp cele trebuincioase. Îi era bietei mame greu să-l îngrijească, dar în schimb eram liniştite şi pentru căldură şi pentru vacă. Am mai avut un bine în urma lui. El a scris la mitropolia din Novosibirsk şi mama a căpătat pensie după tata, 300 de ruble pe lună. A fost un mare ajutor.

Era după război, nu se găsea nimic nicăieri, mai ales în satele mici. Zahăr se aducea de două ori pe lună, dar se dădea unde erau copii; se mai aducea şi rachiu o dată pe lună şi se dădea numai câte 2 litri. Atunci, colectiviştii de bază nu mai veneau la fermă câte două zile - se îmbătau - şi noi ceilalţi cu preşedintele, şi cu responsabilul fermei, lucram şi pentru ei, dar nimeni nu le reproşa lor nimic. Preşedintele spunea: „Lasă să petreacă, atâta e a lor”. Beţia era ceva obişnuit şi parcă şi necesară pentru ei.

Eu cu mama am avut noroc cu mătuşa mea, doctoriţa din Petigorsk, care m-a

ajutat şi în lagăr. Aflând de a doua tragedie a mea, ne trimitea câte două colete pe lună cu zahăr, ulei, făină albă, orez..., iar noi aveam lapte, unt, pâine şi în fiecare toamnă tăiam un porc de vreo 200 de kg. Aşa că încetul cu încetul viaţa s-a îndreptat. Mama nu ieşea iarna pe afară, ci stătea mai mult cu treburi prin casă. Dar cele mai grele treburi le făceam eu, ca spălatul rufelor, călcatul, adusul apei şi al lemnelor. În Siberia nu existau pe atunci fântâni sau cişmele. Apa o beam din iazuri, strecurată printr-o pânză groasă şi fiartă, vara. Iarna topeam zăpadă sau gheaţă.

Alături de mama, parcă nu simţeam nici cea mai mică greutate sufletească şi nici nedreptatea pe care au făcut-o cu mine, trimiţându-mă fără nici o vină pentru toată viaţa în Siberia.

Mama mea s-a împrietenit cu femeile de acolo, a adus cu ea seminţe de roşii, le-a dat şi lor şi pentru prima dată au văzut ele asta. Roşiile creşteau mari, frumoase, dar nu se coceau, că venea iarna repede. Atunci le strângeam, le puneam în lădiţe cu fân la căldură şi roşiile se coceau în fân şi aveam până la Crăciun din ele. Mamei mele îi plăcea mult medicina; ea era ca o soră medicală în colectiv, avea aduse diferite buruieni pentru tuse, ficat, dureri de stomac, ştia să pună ventuze, făcea frecţii şi era pentru femeile de acolo ca o adevărată mamă, dar după vârstă îi spuneau „bunica noastră”.

După un an de la venirea mamei la mine, pe mine m-au ridicat la rangul de brigadieră la fermă. Într-adevăr, munca fizică s-a micşorat, dar răspunderea a crescut.

Mă sculam la ora 3 dimineaţa şi trecând pe la fermă îi sculam şi pe ceilalţi. La 4 se începea mulsul vacilor, care se făcea foarte greu, căci grajdurile erau foarte vechi, reci, frigul pătrundea acolo. Vacile le găseam întotdeauna acoperite cu brumă şi tremurând. Mâinile femeilor îngheţau, atunci eu le aduceam căldări cu apă caldă şi ele mulgeau puţin, apoi băgau mâinile în apă caldă, până ce se dezgheţau şi continuau să mulgă. Fiecare avea câte 20 de vaci. Eu stăteam permanent cu ele căci înregistram cât lapte a predat fiecare; după cantitatea de lapte primeau ele plata şi primele. Pe la ora 7 se

termina această chinuitoare mulgere a vacilor de dimineaţă.

Cu laptele, care era în cantitate de 1000-1200 litri, ne duceam la „maslozavod”, unde mai întâi îl pasteurizam, vacile fiind bolnave de o boală numită „burţulioază”, care consta din umflătura încheieturilor. Apoi mă duceam acasă să mănânc ceva şi să mai fac şi ceva treabă, că la ora zece toţi trebuiam să fim la fermă ca să facem treburile necesare. Mai ales zăpada abundentă dădea de lucru mult!

Îngrijirea vitelor, oilor, porcilor, păsărilor, trebuia controlată de mine. Toate naşterile animalelor trebuiau înregistrate, precum şi pierderile, în fine eram pe afară oricât de frig ar fi fost, până la ora două când se începea a doua mulgere a vacilor. Numai cele cu viţei mici nu le mulgeam. Apoi urma predarea laptelui şi de-abia la ora 4 veneam acasă, ca la ora 6 seara să merg iarăşi pentru a treia mulgere a vacilor, predarea laptelui, şi ziua de muncă se sfârşea la ora 9 seara. Veneam acasă, mâncam, mai făceam treabă pentru casă, apoi trebuia să înregistrez pe fiecare colectivist, cât a lucrat şi unde a lucrat. În datoria mea intra şi normarea zilelor de muncă şi aşa mă culcam pe la ora 12, ca la ora 3 să mă scol din nou.

Au trecut aproape 5 ani de la venirea mamei. În zbuciumul robiei am avut şi mângâierea şi ajutorul ei. Dar inima ei bolnavă n-a rezistat şi într-o zi în luna ianuarie, am observat că, umblând, ea se clătina. Am întrebat-o ce are şi ea, biata, tăcând, mi-a arătat picioarele umflate din care curgea apă. M-am îngrozit! Mi-am dat seama că e ciroză. Doctor era numai la 50 de km. Am întrebat-o de când a început şi mi-a spus că din decembrie; era cam o lună. Ea, femeie cultă, şi-a dat seama că este sfârşitul ei şi n-a vrut să-mi spună nimic. Eram disperată! Am culcat-o în pat şi am rugat-o să stea liniştită. Ea plângea văzându-mă cât îmi este de greu singură, dar eu eram bucuroasă s-o văd vie, chiar dacă era în pat.

Pe 21 februarie 1955, îmi spune seara: „Te rog fă-mi baie astăzi, că mâine o să-ţi fie mai greu!”. Am înţeles că simte că mâine va muri. I-am făcut baie şi am pus-o în

aşternut curat. Toată noaptea s-a întors pe o parte şi pe alta ţinându-se de inimă.

La ora 5 dimineaţa s-a liniştit, mi-a spus să-i dau icoana Maicii Domnului. După ce i-am dat-o, m-am aşezat în genunchi. Plângeam şi strigam: „Cui mă laşi?”. Şi ea m-a binecuvântat cu această icoană, spunând: „Te las cu MAICA DOMNULUI! Să nu-ţi fie frică, nu eşti singură! Când te vei întoarce în România, transmite binecuvântările mele iubiţilor mei copii”. A cerut apă, i-am dat o linguriţă. A oftat greu, i-au curs lacrimi mari din ochi. Apoi a strâns ochii şi gura tare şi s-a stins. Eram complet pierdută!

Pe atunci nu erau scânduri pentru sicriu şi ea tot timpul îmi spunea să n-o îngrop fără sicriu. Dar preşedintele a fost aşa de bun, că mi-a dat o căruţă din colectiv, din care bătrânii de acolo au făcut un sicriu, iar din oişte o cruce. Toţi condamnaţii au sărit să facă groapa, care se săpa foarte greu, pentru că pământul îngheţa până la doi metri. Femeile au venit cu o zi înaintea morţii ei şi şi-au luat rămas bun. A murit conştientă.

Stăteam lângă ea nemişcată şi plângeam. Femeile au pregătit masa, bărbaţii au săpat groapa şi a doua zi am înmormântat-o, fără preot, fără prohod. Ea, o mare creştină, bună, blândă, credincioasă, miloasă şi preoteasă, înmormântată fără prohod şi fără preot. Am rămas singură, străină în toată Siberia. Au trecut 40 de zile, i-am făcut pomenirea şi eram într-o stare să înnebunesc.

Colectivul nostru fiind mic, era legat de un colectiv mai mare, numit „Matiuşino”. Preşedintele era om cult, cu liceu şi c-o inimă bună. De câte ori venea pe la noi şi mă vedea în ce stare dezastruoasă eram de dorul mamei, mă liniştea, mă compătimea, dar eu nu puteam să mă refac după această pierdere grea, ştiind că biata mama a făcut un sacrificiu aşa de mare pentru mine.

A venit preşedintele cam după o lună după moartea mamei şi nu m-a recunoscut. Mi-a spus că mă ia la colectivul mare de la „Matiuşino”, tot în calitate de brigadieră, ca să-mi schimb anturajul, ca să nu mai sufăr. Foarte greu m-am despărţit de colectiviştii care ţineau mult la mine, pentru că eram foarte dreaptă în normarea zilelor de

muncă.

Icoana Maicii Domnului
cu care a fost binecuvântată Blondina de mama ei
şi pe care a păstrat-o până la sfârşitul vieţii

Şi mai greu m-am despărţit de mormântul mamei mele, pentru că plecam la 10 km de el.

Tot ce a fost al ei, am dat de pomană. Casa am vândut-o, iar vaca şi tot ce aveam le-am luat cu mine. Acolo colectivul mi-a pregătit o căsuţă separată şi, instalându-mă, am început o viaţă nouă, dar mult mai grea. Ferma colectivului era de trei ori mai mare, eram ocupată şi mai mult, acasă n-aveam nici un ajutor de la nimeni, dar munceam din răsputeri, având un singur ideal - moartea!

În luna octombrie, mergând la fermă - drumul era pe lângă poştă -, mă strigă şeful oficiului şi-mi spune că am o scrisoare. M-am mirat ştiind că graniţa cu România e închisă şi că mătuşa mea care ne-a ajutat, din Petigorsk, murise cu şase luni înaintea mamei. Îmi dă scrisoarea desfăcută, cenzurată şi, când am luat-o, a căzut fotografia fiului meu cu nora. Era o surpriză aşa de neaşteptată, că am leşinat.

Funcţionarii poştei m-au udat cu apă, mi-am revenit şi o femeie m-a dus acasă.

Am citit scrisoarea în care fiul meu cu multă dragoste şi bucurie spunea că, numai cu o lună în urmă, a aflat întâmplător de mine că sunt în viaţă. Mi-a scris că este inginer, căsătorit tot cu o ingineră, că are post în Bucureşti şi mă roagă să confirm că sunt în viaţă, că el îmi aranjează repatrierea.

Momentul acesta a luminat viaţa mea întunecată, m-a întors la viaţă, dându-mi dorinţa de a trăi, de a mă întoarce în scumpa mea Românie şi a fi om şi o mamă fericită lângă copilul ei. N-am putut să mă duc nici la fermă; eram aşa de emoţionată, că nici de scris n-am putut scrie. Toată noaptea n-am putut dormi nici un pic. A doua zi m-am dus ca de obicei la datorie la ora 3 dimineaţa. Vestea despre bucuria mea a ajuns la fermă şi am văzut că toţi se bucurau cu mine în cel mai sincer mod. Abia după masă i-am scris feciorului meu că eu am rămas în viaţă, iar tatăl lui a murit şi l-am rugat să-mi facă cât mai repede repatrierea.

Fiind în aşteptarea repatrierii, puterile mele fizice s-au îndoit, starea mea morală era chiar fericită, căci până atunci eram sigură că trebuie să mor în Siberia. Biata mama de multe ori îmi spunea înainte de moartea ei: „Îmi pare foarte rău că trupul meu va rămâne în Siberia, tu desigur vei putea pleca acasă”. Şi eu mă necăjeam spunând: „Dar tu ştii că noi am semnat că rămânem aici până la moarte!”. Şi ea tot susţinea: „Ai să vezi că în curând vei pleca la copilul tău”. Eu credeam că au fost cuvinte goale de mângâiere. Îmi părea grozav de rău că ea nu este lângă mine, ca să vadă că proorocirile ei se împlinesc şi să ne bucurăm împreună.

În luna ianuarie am primit de la miliţia raională invitaţia să mă prezint acolo, pentru a-mi întocmi o fişă de repatriere. Dar a fost un timp foarte greu, zăpada până la genunchi, gerul de -60 de grade. Două săptămâni n-am putut pleca, distanţa era de 50 km. Abia în februarie colectivul trimitea recruţii la raion cu un tractor cu sanie şi cu ei a aranjat preşedintele să plec şi eu. Tractorul a mers încet şi când am ajuns la raion, eram aşa de îngheţată, de credeam că am rămas fără picioare, cu toate că eram îmbrăcată cu cojoc şi încălţată cu pâslari. Băieţii mai săreau din sanie şi se mai încălzeau fugind, dar eu, în vârstă de 50 de ani, n-am putut face asta.

Acolo era închiriată de colectiv o casă, unde colectiviştii se opreau. Era o mătuşă bătrânică care, văzându-mă în aşa stare, m-a descălţat, că eu nu mai eram în stare să fac nici o mişcare. M-a frecat cu zăpadă, mai ales pe picioare, apoi m-a învelit într-un cojoc şi m-a ţinut aşa trei ore, mi-a dat ceai fierbinte şi asta a fost salvarea mea. Noaptea târziu m-a culcat pe cuptor cald. A doua zi mi-am revenit complet, nu mai aveam nimic. Dar miliţia era ocupată cu recruţii şi abia peste o săptămână am fost chemată la miliţie şi mi-au făcut fişa de repatriere.

Înapoi m-am întors tot cu tractorul, tot cu recruţii, căci drumul a fost înzăpezit din nou şi cu sanie cu cai era imposibil de mers. Dar de data asta bătrânica de la hanul colectivului mi-a învelit picioarele cu hârtie unsă cu vaselină şi în pâslari am pus obiele,

cârpe, şi n-am mai îngheţat aşa de tare. M-am întors odihnită, căci 7 zile am stat pe cuptor cald şi am dormit cât am vrut. Am continuat serviciul mai cu plăcere, aşteptând repatrierea.

Eliberarea mea

Pe data de 11 iunie 1956, am venit acasă pe la 10 dimineaţa, să-mi fac ceva de mâncare, să aranjez casa... După o oră intră în casă comandantul nostru, după salut se aşază pe scaun şi-mi spune: „Pune un litru de votcă pe masă!”.

Eu, foarte mirată de aşa propunere, îi spun: „Pentru că mă ţineţi în Siberia 15 ani nevinovată?”.

El totuşi susţinea să-i dau votcă şi, văzând nedumerirea mea, îmi spune: „Uite ce ţi-am adus!”. Scoate şi îmi dă un bilet.

Eu îl citesc: „Prin prezenta se pune în libertate cetăţeanca Gobjila Blondina, având voie să plece unde vrea”. Eu citind, nu-mi venea să cred, şi-i spun: „Vă bateţi joc de mine?”. El îmi arată ştampila de pe foaie. Eu am început să tremur toată şi să plâng cu lacrimi de fericire.

L-am tratat cu votcă şi cu aperitive de la porcul tăiat, i-am dat şi acasă un

pachet. Atunci el îmi spune: „Îţi spun un secret mare, judecata cu care voi aţi fost judecaţi s-a anulat, fiind împotriva constituţiei, însă la miliţia raională o să-ţi dea un buletin în care este un semn care arată că ai rămas duşmanul poporului. N-ai voie să trăieşti în oraş, n-ai voie să ai serviciu, numai colectivul este viitorul tău. Eu vreau să-ţi fac viaţa mai uşoară. Unde pleci?”.

I-am spus că în Basarabia.

Apoi el a continuat: „Cum ajungi, te duci la procurorul general de la Chişinău, scrii cererea, cerând reabilitarea. Dacă el se va opune, tu să-i spui că ai fost la procurorul general din Moscova şi el ţi-a spus că este obligat să primească cererea şi să facă cercetări în locul unde ai trăit. Dar să nu cumva să mă divulgi pe mine, că atunci eu mă duc la închisoare. Al doilea sfat, să nu stai acolo unde te-au arestat, pentru că miliţia vă ţine sub supraveghere şi cum ai scăpat o vorbă despre viaţa de aici, iarăşi te arestează şi te duce la închisoare. Acum du-te, predă totul la fermă, mâine te duci la miliţia raională, iei buletinul şi - drum bun!”.

I-am mulţumit şi, de fericire, nu ştiam ce e cu mine. Plângeam şi râdeam, închipuindu-mă întâi în Basarabia şi apoi în România. O surpriză neaşteptată şi fericită.

Am alergat la preşedinte arătând eliberarea mea. Mi-a spus că-i pare rău că plec, că a avut încredere în mine, că am lucrat conştiincios; la mine toate actele erau întotdeauna în regulă, aşa că mi-a fost uşor să predau contabilului şef. Despărţirea cu conducerea şi colectiviştii a fost destul de duioasă. Acum au înţeles ei cât de mult ajutor le-am dat noi lor, şi cât de greu o să le fie pierzând atâtea braţe de muncă.

A doua zi de dimineaţă, cu o ocazie, o maşină cu nişte saci, am plecat la raion. Imediat mi s-a dat buletinul, dar la întrebarea mea ce este cu repatrierea, şeful miliţiei mi-a spus: „Eu n-am nici o ştire, dar te sfătuiesc să te duci la Novosibirsk, capitala regiunii, străbaţi cum poţi la şeful securităţii regionale şi el îţi va spune precis ce este cu actele tale”. Am venit acasă tot cu o ocazie, dar cu o căruţă cu cai, am vândut tot ce am avut şi

cu o valiză în care mi-am pus cele necesare, am părăsit domiciliul forţat în ziua de 21 iunie 1956, ziua arestării mele, dar cu 15 ani în urmă.

Până la Novosibirsk erau 100 de km. Tot numai cu ocazie puteai să mergi. Am ieşit la marginea satului şi iată vine un camion care ducea sus patru vaci. L-am oprit, rugându-i să mă ia până la Novosibirsk, că acolo mergea. Mi-a spus că dacă merg cu vacile sus şi dacă dau 50 de ruble, mă ia. Desigur am acceptat, numai să plec mai repede de la locul acela nenorocit. Tot timpul mi se părea că cineva are să mă oprească. Am plecat.

Vacile mă călcau pe picioare, drumurile erau rele, neasfaltate, mă scutura de mi se părea că şi creierii au să-mi iasă din cap. Dar gândul că sunt liberă, mă încuraja. Şi pe la 3 după masă am ajuns la Novosibirsk. M-a lăsat la marginea oraşului, i-am plătit şi m-am dus în oraş să caut un adăpost.

Oraşul avea numai două hoteluri care erau arhipline de tineret ce venise la un festival. M-am dus la catedrala oraşului. Când m-am văzut în biserică, m-am simţit aşa de fericită, că uitasem de toate necazurile. Era sâmbăta Duminicii celei Mari, sâmbăta Rusaliilor, s-a făcut o slujbă frumoasă, am asistat şi nu-mi venea să plec. Toată slujba am plâns. Erau lacrimile fericirii. Sufletul mi s-a umplut de bucurie şi nădejde că Dumnezeu va fi cu mine peste tot şi întotdeauna.

Am ieşit din biserică aproape ultima. Nu aveam unde să mă grăbesc. În jurul bisericii era o grădinuţă frumoasă şi câteva bănci. M-am hotărât să rămân pe o bancă până dimineaţă. Nu-mi era frică de nimic, aşa că m-a întărit Dumnezeu. Afară era cald şi bine.

Peste vreo jumătate de oră, se apropie de mine o femeie de vreo 40 de ani şi-mi spune: „Am văzut că în biserică te-ai rugat plângând. Cred că eşti în necaz”. I-am povestit pe scurt despre mine, atingând şi problema adăpostului. Atunci ea îmi spune: „Eu vă invit la mine, dar să ştiţi că noi suntem săraci”. M-am bucurat mult, văzând că e mila lui Dumnezeu. Am plecat cu ea. Pe drum am intrat într-o alimentară, unde am cumpărat

mai multe bunătăţi, căci bani aveam 6000 de ruble cu mine.

Într-adevăr era ceva îngrozitor! O singură cameră cu două paturi neacoperite, pereţii goi, pe masă aveau ziare în loc de faţă de masă. Familia era compusă din doi copii şi soţul, care era orb. Eu n-am dat importanţă la sărăcia lor, eram bucuroasă că sunt la adăpost şi am văzut că e o creştină bună. Eram surmenată. Ea a culcat copiii pe jos, iar pe mine în pat. Am adormit foarte repede.

A doua zi de dimineaţă, eu cu un băiat de-al ei m-am dus la biserică; ea a venit mai târziu. Eu 15 ani nu văzusem biserică şi acum mă simţeam ca în rai. Am observat că lumea e foarte credincioasă, biserica a fost arhiplină, fiind ziua de Rusalii, o slujbă frumoasă, evlavioasă, parcă am simţit binecuvântarea de sus. M-am liniştit, m-am întărit şi am ieşit din biserică foarte mulţumită, cu mare speranţă că Dumnezeu mă va ajuta să ajung cu bine în Basarabia.

Tot cu doamna aceea m-am dus acasă, am stat la masă, în timpul căreia familia toată îmi mulţumea că eu îi hrănesc în ziua aceea, căci ei nu aveau nici bani de pâine. După masă, doamna m-a dus să-mi arate oraşul, care nu era mare, însă foarte curat. Erau în construcţie blocuri, clădirile cele vechi erau imense, solide. Aveau trei biserici şi o catedrală.

Luni dimineaţă, tot cu gazda m-am dus la securitatea regională. Cu mare greutate şi după vreo două ore am ajuns în biroul şefului securităţii. Era un maior, evreu de vreo 45 de ani, dar cu chip simpatic. M-a întrebat ce doresc. I-am spus că în luna februarie mi s-au făcut la raion fişa şi actele de repatriere, că sunt eliberată şi n-am primit nici un răspuns. El m-a invitat să stau pe scaun şi s-a dus în altă parte să vadă ce este cu aceste acte. O oră plină de emoţii nedescrise l-am aşteptat pe el. Apoi venind, mi-a spus că actele sunt la ei, dar Moscova n-a aprobat repatrierea, fiindcă eu am fost condamnată cu domiciliu forţat. Mi s-a făcut rău. El a alergat, mi-a dat apă şi m-a rugat să mă liniştesc.

Eu, foarte revoltată, i-am spus: „Am stat în robie 15 ani nevinovată, mi-am

pierdut sănătatea, nu mai pot munci pentru existenţă, nu-mi rămâne decât să mă arunc în faţa trenului”.

El atunci îmi spune: „Vă rog foarte mult să aveţi încredere în ce vă voi spune. Actele matale eu le voi trimite acolo unde plecaţi, fără a arăta că au fost refuzate de Moscova, şi acum matale fiind eliberată, vei primi repatrierea”.

I-am spus: „Eu nu mai cred nimic securităţii!”.

El a zâmbit şi mi-a spus: „Aveţi dreptate! Dar vă rog să mă credeţi pe mine şi daţi-mi adresa”.

I-am dat adresa şi am plecat foarte necăjită. M-am dus încă o dată la biserică, cerând binecuvântare pentru lungul drum. Am lăsat femeii care m-a primit 500 de ruble şi câteva lucruri necesare familiei ei şi am plecat spre scumpa mea Basarabie.

Şi dacă drumul din Basarabia până în Siberia am mers închisă în vagoane de marfă, acum cu ochiul liber şi în timp de 10 zile şi 10 nopţi am putut vedea realitatea. Am trecut munţii Urali şi am intrat în Uniunea Sovietică. Peste tot se simţeau urmele războiului, mai ales în centrul Rusiei; căsuţe mici, sărăcăcioase, neîngrijite, cu toate că trecuseră de acum 11 ani de la terminarea războiului. Lumea care mergea cu trenul nu era deloc entuziasmată de calitatea lor de biruitori, înjurau guvernul în gura mare, cu legile lui cu tot.

Trecând prin Ucraina am văzut aceeaşi situaţie de sărăcie şi dezastru. Într-adevăr, în oraşele mari se începuse construirea blocurilor, dar starea poporului era deprimantă. În tren am avut ocazia să merg până la Kiev cu un ucrainean, om inteligent şi fost ofiţer în armată, care a fost şi el închis şi acum eliberat. Văzându-l mai sincer, l-am întrebat: „De ce starea morală a ruşilor, ucrainenilor, este aşa de deprimată, doar voi aţi biruit? Trebuie să fiţi mândri şi veseli”.

Atunci iată ce mi-a răspuns el: „Noi nu pentru asta am luptat! La începutul

războiului cred că aţi auzit ce trădare a fost; mulţi din armata rusă s-au predat nemţilor în primele zile, Bielorusia s-a predat într-o zi, Ucraina în câteva zile; întâmpinau pe nemţi şi pe români cu pâine şi sare. Însuşi fiul lui Stalin s-a predat a doua zi de război cu toată escadrila lui, el fiind comandantul.

Văzând această situaţie, Stalin a chemat pe Jukov, care a fost comandantul suprem al armatei ruse, şi l-a întrebat ce înseamnă această trădare. El a spus că poporul nu vrea să lupte pentru regimul de astăzi. Oamenii cer libertate, biserici şi anularea colectivelor.

Atunci Stalin i-a spus să dea circulare către armată, că dacă vor birui, el le va face voia lor. Am crezut în cuvântul conducătorului şi al comandantului. Am luptat din răsputeri, am biruit, dar nimic nu s-a schimbat. S-au dus delegaţii la Jukov să-i ceară socoteală de ce i-a înşelat. Jukov s-a dus în audienţă la Stalin dar, ca rezultat, a fost scos din funcţia lui mare şi trimis în Siberia, cu toată familia lui, cu domiciliul forţat, iar noi, comandanţii, care am rămas mincinoşi în faţa ostaşilor, nu ne-am liniştit şi am cerut mereu schimbarea vieţii.

Am fost arestaţi cu toate că aveam decoraţiile pentru vitejia noastră şi condamnaţi să petrecem viaţa noastră în Siberia până la moarte. Dar Dumnezeu a răsturnat hotărârile lor. Iată eu şi alţii ca mine ne întoarcem acasă. Pentru ce să ne mândrim? Poate cineva să uite de crimele făcute de Stalin în Ucraina? O jumătate din populaţie, bărbaţi în floarea vârstei, morţi pe front. Mulţime de bărbaţi şi femei mai în vârstă s-au prăpădit nevinovaţi, prin închisori. Altă mulţime a murit de foamea artificială care a făcut-o guvernul, pentru că Ucraina n-a vrut să se colectivizeze. Părinţii au ajuns să-şi omoare copiii, apoi se omorau pe ei înşişi; alţii au devenit sălbatici, că îşi mâncau propriii lor copii. Ca recunoştinţă şi răsplată pentru vitejia noastră, am primit închisoare. Credeţi că acum noi mergeam acasă dacă trăia Stalin? Nu ştiu ce voi găsi acasă, vom trăi şi mai departe subjugaţi?”.

Cât vorbea el, eu stăteam ca pe jeratic, vorbea tare, fără nici o frică. Când am ajuns la Kiev, ne-am despărţit, dorindu-ne reciproc sănătate şi putere. El s-a coborât, iar mie mi s-a uşurat sufletul. Îmi era frică, ca nu cumva între cei din vagon să fie şi un trădător şi să ne arunce iarăşi în închisoare.

Viața în Basarabia

Când am trecut Nistrul eram aşa de emoţionată că am mers plângând până la Chişinău. În sfârşit, iată-mă ajunsă şi la Chişinău. Acolo am avut o mătuşă - sora mamei mele - cu soţul ei, oameni bătrâni. Am mers la ei. Când am intrat eu în casa lor, nu m-au cunoscut şi, când le-am spus că sunt eu şi încă liberă, nu le venea să creadă. Câteva zile nu puteau să-şi vină în fire, ei credeau că n-o să mă mai vadă niciodată. În prima zi m-am odihnit după călătoria lungă şi grea. A doua zi m-am dus la biserică unde, de bucurie şi mulţumire, am petrecut o jumătate de zi.

În a treia zi m-am dus la procurorul general cu o cerere pentru revizuirea procesului, arătând în cerere că am fost victima lui Stalin şi Beria. El a citit cererea mea foarte revoltat şi mi-a aruncat-o spunând: „Acum voi toţi duşmanii poporului spuneţi că n-aţi fost vinovaţi. Nu primesc nici o cerere”.

Eu fiind încurajată de comandantul meu din Siberia, i-am spus: „Tovarăşe procuror, eu vin la dumneavoastră de la procurorul general din Moscova, care mi-a spus că judecata - de trei - cu care eu am fost judecată, este anulată, prin urmare de la sine se înţelege că eu sunt achitată, dar pentru ca să fie legal, eu totuşi insist la revizuirea procesului”. După aceasta el s-a mai domolit, a luat cererea mea, a dat-o la registratură şi dându-mi număr de înregistrare, mi-a spus să-i dau adresa mea şi să aştept de la el telegramă.

La Chişinău nu am avut voie să mă înscriu cu locuinţa - fiind oraş -, iar buletinul meu avea un semn, care arăta că după atâta pedeapsă, noi, cu articolul 58, am rămas duşmanii poporului. Am plecat la nişte rude în regiunea Cernăuţi, într-un sat pe malul Prutului, numit Chişla; acolo erau doi bătrâni pensionari. El umbla în două câije, iar ea, fostă asistentă - moaşă - era bolnavă că abia se mişca, amândoi în jurul vârstei de 80 de ani.

Când am venit la ei s-au bucurat mult, căci nu aveau de la nimeni nici un ajutor; trăiau singuri, copiii fiind refugiaţi în România. Aveau o livadă de o jumătate de hectar, plină de diferite fructe. Eu, care 15 ani nu am văzut nici o fructă, mi se părea că am căzut în rai. Dimineaţa când mă trezeam, mi-era frică că am avut un vis frumos de eliberare şi că nu-i realitate.

Dar mai era o problemă; înscrierea mea în satul acela. Două zile m-am odihnit, ajutând pe bătrâni la gospodărie, şi în a treia zi m-am prezentat la sfatul popular. Preşedintele fiind de acolo şi cunoscând bine pe gazda mea, m-a primit bine. Dar când a cercetat buletinul meu sovietic, a spus că aşa persoane nu pot fi înscrise la ei, căci acolo e zonă oprită, fiind la malul Prutului. Eu am rămas încremenită. În altă parte nu aveam unde merge şi nici unde să mă înscriu.

Preşedintele, văzându-mă disperată, îmi spune: „De fapt înscrierea depinde de miliţie. Duceţi-vă mâine la raion şi dacă vă înscrie miliţia, noi nu ne opunem”. Am venit

la bătrânii mei foarte necăjită, de au plâns şi ei cu mine. Culcându-mă, m-am rugat foarte fierbinte la Maica Domnului să mă ajute şi aici cum m-a ajutat în toate nenorocirile mele.

Dimineaţa la ora şase m-am oprit la gară, care era la doi km de sat. Am mers cu trenul încă o oră şi am coborât la gara Larga, pentru raionul Chelmeneţi. S-a coborât multă lume, dar am văzut că toţi s-au pornit pe jos, căci nu era nici un mijloc de transport. Lumea s-a grăbit şi a plecat, dar eu am rămas încă la gară. Am văzut că o femeie foarte agitată umbla de colo-colo pe peron. Am întrebat-o de ce este aşa de necăjită. Ea îmi arată două coşuri mari, unul cu cireşe, altul cu vişine, şi-mi spune că trebuia să vină după ea o trăsură cu un cal şi n-a venit şi că ea nu poate duce aşa greutate, fiind bolnavă cu ficatul, iar până la raion sunt patru km. Eu, care am ieşit din Siberia complet sănătoasă, i-am propus ajutorul meu. Ea s-a bucurat şi aşa ne-am pornit noi spre raion.

Pe drum ea mi-a povestit de fetiţa ei că e foarte cuminte, că învaţă bine, apoi mi-a spus de bolile ei şi de soţ, că e cam beţiv şi a uitat să-i trimită trăsura. Şi astfel am ajuns la casa ei. Ea m-a invitat insistent la ea, dar eu i-am spus că sunt foarte emoţionată cu problema pentru care am venit şi vreau să văd rezultatul mai repede. Ea m-a întrebat cu ce anume şi eu plângând, i-am spus de ce am venit. Atunci am văzut pe faţa ei bucurie şi mi-a spus: „Ce bine că mi-ai spus! Soţul meu este tocmai şeful miliţiei. Matale să nu te duci la el acum, că la ora unu el vine la masă şi eu îl voi ruga să te înscrie”.

M-am dus la miliţie, dar n-am intrat, căci era un rând mare de vreo 30 de persoane înaintea mea. Fix la ora unu şeful a ieşit din birou şi s-a întors la ora două. Dar cum a intrat în antreu, a întrebat cine este din satul Chişla. Am spus că eu şi el m-a invitat în birou. Era basarabean, un om frumos de vreo 35 de ani. M-a invitat să stau pe scaun şi-mi spune: „Vă mulţumesc foarte frumos că aţi ajutat-o pe soţia mea, altfel aveam eu un mare bucluc; că într-adevăr am petrecut ieri noapte şi am uitat să-i trimit calul cu trăsura. Daţi-mi vă rog buletinul dumneavoastră”. I l-am dat. El l-a răsfoit şi mi-a arătat într-un colţ al ultimei file din buletin un semn care opreşte de a fi înscrisă în oraşe, raioane şi

zone oprite de frontiere, şi mi-a zis: „Dar eu vă înscriu că şi dumneavoastră m-aţi servit". Apoi i-am spus povestea mea cu repatrierea şi mi-a promis că se va interesa personal la regiune, unde obligatoriu se duce personal o dată pe săptămână.

A doua zi când m-am prezentat la sfatul popular, toţi au rămas uimiţi de această aprobare, fără să ştie cauza adevărată. Şi aşa am mers la bătrâni, ajutându-i la gospodărie. De două ori pe săptămână mă duceam să vând fructele la Cernăuţi, făcându-le un venit, căci altfel fructele se pierdeau, stricându-se. Eram cu toţii mulţumiţi. Duminica şi în sărbători mă duceam la biserică, care avea un dascăl bătrân şi surd şi eu îl mai ajutam; ca recompensă eram invitată la preot la masă.

În luna august primesc telegramă de la procurorul din Chişinău, să mă prezint la el. Cu mare emoţie am călătorit la Chişinău şi m-am oprit la unchii mei. A doua zi m-am dus la procuror. Când am intrat în biroul lui am văzut că era bine dispus: „Poftiţi, poftiţi tovarăşa...! Ştiţi că nu sunteţi vinovată!".

I-am spus: „Asta ştiam încă cu 15 ani în urmă".

A zis: „Am făcut cercetări în orăşelul în care aţi trăit, am chemat 50 de persoane care v-au cunoscut şi nici unul nu a spus nimic rău despre familia matale. Fiţi liniştită că veţi fi reabilitată. Păcat că ceilalţi au murit, erau şi ei reabilitaţi".

Din grupul nostru de şapte inşi, numai eu am rămas în viaţă. Am întrebat dacă îmi trebuie un avocat, a spus că nu şi să mă duc înapoi aşteptând de la el înştiinţare. Am mai stat la Chişinău încă câteva zile şi m-am întors înapoi, încurajată că voi căpăta casa şi dreptul de pensie.

După aceasta, în septembrie am fost chemată la şeful miliţiei din raionul Chelmeneţi unde au venit actele mele din Novosibirsk pentru repatriere. Şeful mi-a făcut o fişă bună, camuflând condamnarea mea.

În luna ianuarie 1957, pe data de 15 am primit paşaportul pentru România. A

fost momentul cel mai fericit al vieţii mele. După două zile am plecat la Chişinău la procuror, ca să văd ce fac cu reabilitarea. De acolo i-am trimis telegramă fiului meu, care era cu serviciul la Bucureşti, arătându-i ziua când voi veni. Procurorul mi-a spus că nu are nevoie de persoana mea, să plec liniştită, numai să-i dau adresa mea din Bucureşti, pentru ca el să-mi poată trimite telegrama de chemare şi cu telegrama de la el, ambasada rusă din Bucureşti o să-mi dea voie să vin în Basarabia să-mi scot toate drepturile.

După 15 ani de necazuri, greutăţi, înjosiri, foame, lacrimi şi suspine, au venit acum bucuriile una după alta.

Iată-mă în tren spre România! Inima-mi saltă de bucurie şi fericire. Aştept cu nerăbdare să ajung la Bucureşti ca să-mi văd copilul părăsit de 16 ani; atunci el avea 14 ani şi acuma-i inginer. Toate gândurile îmi erau preocupate de întâlnirea cu băiatul, cu cele două surori, cu fratele meu şi alte rude. Îmi închipuiam cum ar arăta băiatul la figură, desigur crescut faţă de cum l-am lăsat, dar la faţă aşa cum mi-a rămas în mintea mea: rumen, frumos, vesel.

Ajungem la Iaşi. Trenul e oprit la vamă. După ce ni s-a făcut vama, ne-au trimis grănicerii să luăm bani româneşti în locul celor ruseşti care i-am predat. Mă cobor din tren. Un tânăr cu faţa palidă mă întreabă: „Doamnă, unde vă duceţi?”. Mă uit la el mirată, oare ce mai vrea ăsta de la mine? „Mă duc să iau banii”, îi răspund cu un ton plictisit. Mă gândeam: „Fiul meu mă aşteptă la Bucureşti şi nu este aşa, dar ăsta ce are cu mine?”.

Mă urc înapoi în vagon prin capătul celălalt şi, cum era locul meu pe la mijlocul vagonului, când să mă apropii de locul meu, pe culoar un om în vârstă îmi spune: „Sărut mâna, doamnă cutare”, şi-mi spune pe nume. Eu îi răspund: „Da, eu sunt, dar nu vă cunosc”. „Da, foarte posibil, dar eu sunt avocatul cutare, unul din prietenii vechi ai familiei dumneavoastră”.

Mi-am adus aminte. Eram foarte impresionată de atenţia lui. Şi în acest

moment văd în spatele avocatului tânărul care mă întrebase unde mă duc şi care, aruncându-se pe gâtul meu, strigă cu multă emoţie, dragoste şi bucurie: „Mamă, mamă!”. A fost un moment care nu se uită! Tot vagonul a plâns cu noi!

Avocatul fiind din Iaşi, a rămas pe loc, iar noi am plecat spre Bucureşti. Tot drumul n-am putut vorbi nimic, decât tremuram amândoi. Eu l-am îmbrăţişat, îmi era frică să nu-l ia cineva iarăşi de lângă mine. La Bucureşti, în gară mă aşteptau 20 de persoane, rude şi prieteni. Bărbaţii m-au coborât pe braţe din vagon, ca pe o eroină. M-au întâmpinat cu o masă copioasă, cu şampanie care cu bucurie s-a băut în cinstea mea. Dar eu n-am putut nici să beau, nici să mănânc, eram sătulă şi fericită că eram lângă unicul meu copil orfan, pe care Dumnezeu l-a păzit şi l-a ajutat să iasă om capabil şi cu diplomă, învingând multe greutăţi.

După aceea am vizitat timp de o lună surorile, fratele şi alte rude. După o lună am primit telegramă de la procurorul din Chişinău că sunt reabilitată, să mă duc după acte. Cu această telegramă, Ambasada Sovietică mi-a dat paşaportul pentru trei luni în Basarabia, unde am primit de la curtea supremă dovadă că soţul meu şi eu n-am fost vinovaţi, că ni se întoarce averea şi toate drepturile.

Când m-am dus la casa mea am găsit în ea magazie de fierărie, fără reparaţii de 16 ani. Am vândut-o cu ce am putut, mi-am scos dreptul de pensie de învăţătoare şi m-am întors în scumpa mea patrie, mulţumind lui Dumnezeu că m-a ajutat să ajung aici sănătoasă, să fiu în mijlocul scumpilor mei până la moarte.

Dar Crucea durerilor nu s-a încheiat aici.

Viața cu fiul meu

La scurt timp l-au mutat pe fiul meu cu serviciul la Iaşi, aşa că m-am mutat şi eu cu ei şi acolo mergeam zilnic la Cuvioasa Parascheva la Mitropolie. Aveam bune ocrotitoare şi ajutătoare pe Maica Domnului şi pe Sfânta Parascheva.

Stând împreună cu fiul meu şi cu nora un an de zile, am avut foarte multe necazuri din partea lor. Nora mea, fiind atee şi neputând suferi că eu păstrez obiceiurile Sfintei Biserici, ducându-mă în timpul liber la biserică, s-a sfătuit cu fiul meu şi într-o zi mi-au spus amândoi: „Îţi dăm termen 3 zile. Alege: ori pe Dumnezeul tău, ori pe noi!”.

La această păgânească propunere le-am răspuns imediat: „Voi mie să nu-mi daţi 3 zile ca să-L aleg pe Dumnezeu. Eu pe Dumnezeu Îl am întotdeauna. Eu de orice mă lepăd, dar de Dumnezeu nu mă lepăd! Nu trebuie să mă gândesc trei zile, vă spun acum: dacă nu se poate să fiu şi cu Dumnezeu şi cu voi, atunci Îl aleg pe Dumnezeu.”

Feciorul meu, fiind de mic copil foarte credincios, iar acum fiind influenţat de soţia sa, mi-a spus: „Atunci trebuie să ne despărţim, căci noi din cauza ta ne vom pierde pâinea!”. Erau amândoi ingineri. A trecut o lună după acea zi, mai grea decât celelalte, căci ei se răzbunau pe mine, şi cum au primit leafa, mi-au dat cinci sute de lei, spunând: „Du-te unde vrei!”.

Neavând pensie, căci eram încă cetăţeancă sovietică şi n-aveam nici 55 de ani, vârstă la care aveam dreptul la pensie, m-am dus la Sfânta Mitropolie şi cu lacrimi amare m-am rugat la Maica Domnului şi la Sfânta Parascheva să nu mă lase şi să mă ajute în această groaznică situaţie: durerea morală şi sărăcia materială.

Deci am plecat la nişte prieteni de-ai mei şi am început să-mi fac formele de pensionare, care erau complicate şi cereau timp de vreo săptămână, căci se făceau la

miliţia străinilor, iar eu nici nu ştiam unde să cer viza, fiind străină în oraş.

După o zi, fiul meu trimite acolo unde stăteam eu o carte poştală primită pe adresa lor pentru mine de la unchiul meu care era preot în judeţul Arad, de care eu nu ştiam că mai trăieşte. Mă chema insistent să merg la ei; asta era minunea rezultată în urma rugăciunilor mele.

M-am dus la biserică la Sfânta Mitropolie, am mulţumit Maicii Domnului şi Cuvioasei Parascheva, am luat binecuvântare de la Sfintele ocrotitoare şi am plecat la drum necunoscut şi îndepărtat. Cu ajutorul Celui de Sus, am ajuns cu bine la unchiul meu, preot într-un sat arădean, unde am fost primită cu dragoste părintească, care m-a liniştit, m-a mângâiat şi m-a salvat chiar de Socola - casa de nebuni -, căci durerea era foarte mare şi nervii mei erau zdruncinaţi complet.

Când am fost la unchiul meu - preot lângă Arad - tanti, soţia preotului, mi-a spus că a doua zi să merg şi eu cu ea la o grădină de zarzavat la un colectiv, departe la 30 de km. Trebuia să mergem 2 km pe jos de la grădină până la gară. Tanti era bolnavă cu tensiunea, dar făcea planuri mari; vedeam că mă aşteaptă greutăţi. Seara, culcându-mă, m-am rugat ca de obicei la Maica Domnului şi la Sfânta Parascheva să mă ajute. Noaptea visez pe Sfânta Parascheva, care îmi spune: „Nu te îngrijora, eu voi fi cu tine”.

A doua zi dimineaţa am plecat, am cumpărat zarzavaturi în două coşuri pline având 25 de kg. Eu fiind aşa încărcată, abia le duceam gâfâind şi mă gândeam cum voi ajunge la gară. Dar o minune, cum voiam să ieşim din curtea colectivului, unde am cântărit şi am plătit zarzavaturile, în poartă stătea o căruţă goală cu doi boi şi un tânăr. L-am întrebat unde merge şi a spus că se duce la gară după nisip. Ne-a luat cu toate zarzavaturile şi ne-a dus până la gară. Sfânta Parascheva a îndeplinit promisiunea dată noaptea.

Tot la unchiul meu am avut o minune şi cu Sfântul Dimitrie Basarabov. Într-o zi a început să mă doară mâna stângă, dar aşa de tare că nu puteam lucra nimic. N-am spus la unchii mei nimic, dar mereu mă rugam Maicii Domnului să-mi vindece mâna ca să pot lucra, să-i pot ajuta pe bătrâni şi să nu mănânc pâinea degeaba. Într-o noapte simt că cineva îmi mângâie mâna mea bolnavă. M-am speriat şi am întrebat cine este; am primit răspuns: „Eu sunt Sfântul Dumitru din Bucureşti”. Nici astăzi nu mă mai doare mâna aceea. Într-adevăr, eu îl cinstesc foarte mult pe Sfântul Dimitrie Basarabov. Am stat acolo patru luni de zile şi m-am întors la Iaşi, neavând aici nici casă, nici masă.

Dar, cu ajutorul lui Dumnezeu, am căpătat bani de la rude şi prieteni şi am găsit o cameră şi m-am aranjat, adică am avut un colţ unde să mă adăpostesc. Dar existenţa?

Pensia nu o puteam căpăta decât peste doi ani, când împlineam 55 de ani. M-am hotărât să mă duc undeva, femeie de casă... Dar venind într-o dimineaţă la ora 6 la Sfânta Mitropolie, paracliserul, diaconul Laurenţiu, m-a rugat să-l ajut la treabă dimineaţa. Am primit cu mare plăcere, considerând şi o mare cinste să fac curăţenie, să şterg sfintele icoane, şi am rămas acolo. Preoţii, călugării m-au primit cu plăcere, fiindcă eu nu eram plătită, decât făceam treabă din dragoste.

M-a ajutat mai ales maica de la pangar, pe care eu o ajutam la vânzarea lumânărilor. Am fost foarte mulţumită, găsindu-mă în fiecare zi în casa Domnului, mângâindu-mă cu slujbele frumoase şi simţind că aduc şi eu un folos bisericii, dar rana provocată de fiul meu mă durea îngrozitor. Nu ştiam ce este cu el! Ziua stăteam la Mitropolie, iar noaptea la gazda pe care o aveam.

Eu o consider o minune a Sfintei Parascheva de a mă primi ca să-i slujesc.

Gazda la care am stat trei ani a fost foarte rea cu mine. Camera unde stăteam n-avea sobă, nici uşă între cameră şi bucătărie, lemne cumpăram eu, se făcea focul în bucătărie unde stătea bătrâna, iar la mine venea căldura prin spărtura în locul uşii, care era

lipsă. Când mă sculam dimineaţa, pereţii erau acoperiţi cu brumă. Dar fiind strâmtorată cu banii, n-am putut avea ceva mai bun. Între timp mi-a venit pensia foarte mică, trebuia să dau jumătate din pensie pe chirie şi pe lemne. În fiecare Duminică şi sărbătoare mă duceam la biserica „Frumoasa", acolo îmi plângeam cu foc durerea.

Într-o duminică am făcut cunoştinţă cu o creştină tânără, tot basarabeancă, care venea regulat la biserică; aceea avea trei băieţi, ea cu soţul şi băieţii erau la biserică în toată duminica. M-a întrebat ce necaz am de plâng în fiecare Duminică aşa cu foc. I-am spus că-s alungată de băiat, fără casă, fără masă. Ea m-a invitat la ei. M-am dus. În convorbirea mea, ea m-a întrebat unde stau şi cum stau. I-am spus... Mi-a spus să mă mut la ei. Trăiau într-o baracă din scânduri, care aparţinea C.F.R.-ului, căci soţul doamnei era ceferist.

Aveau numai două camere şi ei erau cinci persoane. Atunci am spus că eu cu plăcere mă voi muta, dar ei să facă cerere pentru o locuinţă în bloc. Ea a acceptat. Am făcut toate formalităţile necesare şi peste o lună eu m-am mutat. Ea a spus că-i sunt mătuşă, dar eu o socoteam ca pe o fiică.

Doi ani de zile biata femeie a umblat la direcţia C.F.R. ca să obţină locuinţă la bloc; tot au ţinut-o cu promisiuni, iar până la urmă au spus că nu sunt speranţe. Eram într-o situaţie foarte grea. Ei cinci dormeau într-o cameră şi eu una în altă cameră, făceau sacrificii foarte grele pentru mine şi mă simţeam grozav de prost. Mereu mă rugam la Maica Domnului şi la Sfânta Parascheva ca să mă ajute. Şi iată, într-o zi vine un inginer şi dă ordin ca în două zile să fim gata pregătiţi că ne mutăm la bloc, unde stăm acum. Baraca s-a demolat. Tot Cuvioasa Parascheva a lucrat şi aici, fie lăudată!!

Într-o seară ieşind de la Vecernia de la Sfânta Mitropolie, am auzit o voce cunoscută că mă cheamă „mama". M-am oprit. Era fiul meu. S-a apropiat şi m-a rugat să stau de vorbă cu el. I-am spus să vină la mine acasă, dându-i adresa mea.

A venit peste două zile să mă roage să-l iert pentru gestul lui faţă de mine şi să mă rog pentru el, că Dumnezeu l-a pedepsit tare. După ce m-a scos din casa lui, la o lună certându-se cu directorul său, au ajuns la partid. Iar partidul susţinând pe director, au forţat pe fiul meu să-şi dea demisia din instituţia unde lucra. Aşa a făcut! De 4 luni de zile umbla prin Iaşi pe la toate instituţiile şi nu-l primeau nicăieri, trimiţându-l în alte oraşe din ţară. A recunoscut, spunând: „Am văzut că Dumnezeu pe tine te apără şi pe mine mă pedepseşte".

Iată altă minune a Sfintei Parascheva, pedeapsa pentru purtarea nedreaptă a fiului faţă de mamă. Am promis că mă voi ruga să-l ierte Dumnezeu şi să-i ajute să-şi aranjeze un serviciu în Iaşi.

A doua zi m-am dus la Sfânta Mitropolie şi cu lacrimi le-am rugat pe Maica Domnului şi pe Sfânta Parascheva să-l ierte şi să-i aranjeze la Iaşi un serviciu. Au trecut 10 zile şi el a venit să-mi spună că într-adevăr printr-o minune l-au mutat la Galaţi pe director, duşmanul lui, iar pe el imediat l-au primit la serviciu, încadrându-l în acelaşi post. A recunoscut puterea şi mila lui Dumnezeu.

Soţia lui era tot ingineră, însă asistentă la facultatea din Galaţi, iar el la Iaşi. Ea făcea naveta la Galaţi. Două-trei zile stătea la Galaţi, iar restul în Iaşi; era mai mult pe drum. Fiul meu fiind tânăr şi mai mult singur, a început să bea şi să ducă o viaţă destrăbălată. Eu stând cu el de vorbă, mereu l-am rugat ca să fie cuminte, dar într-o zi el mi-a spus că divorţează de ea. Eu am dat pomelnice la Sfânta Parascheva ca să nu se desfacă această căsătorie, cu toate că nora mea nu mă suferea pentru credinţa mea. Şi n-au trecut 40 de zile şi Facultatea de la Galaţi s-a mutat la Iaşi. Astfel venind soţia lui la el, şi-a refăcut căminul familial.

Au trecut câţiva ani de mulţumire sufletească pentru ei, că sunt împreună, şi s-a început altă discordie din cauză că ea nu voia să aibă copii. Atunci el iarăşi s-a hotărât să divorţeze. Eu am alergat cu rugăciuni la Sfânta Parascheva şi iată nora mea a rămas

însărcinată, a născut o fetiţă şi i-a dat numele creştinesc frumos, Irina.

Ştiind-o păgână şi maghiară, eu m-am mirat şi, întrebând-o cum s-a întâmplat, ea mi-a spus următoarele: „Când m-au dus la maternitate, o voce îmi striga mereu în ureche - Irina, Irina, Irina... Cât am stat până la naştere, această voce n-a încetat. Şi după ce am născut, vocea n-a tăcut, iar când doctorul m-a întrebat cum s-o scrie, eu am spus: «Irina» şi imediat vocea a încetat”. În urma rugăciunilor mele insistente ca să aibă nume creştinesc copilul ce se va naşte, minunea s-a împlinit!

A trecut un an şi patru luni de la naşterea nepoatei mele, Irina, şi ea nu era botezată. La întrebarea mea de ce nu o botează, nora fiind atee, spunea că nu e nevoie s-o boteze, căci cresc copiii şi nebotezaţi. Eram disperată, mergeam mereu cu rugăciuni la Sfânta Parascheva. O visez într-o noapte pe Sfânta Parascheva şi-mi spune: „Blondina, nu te îngrijora de nepoata ta, va fi botezată şi ocrotită de mine, numai tu în fiecare zi să pui o lumânare la capul meu pentru ea, ca să primească lumina lui Hristos”. Într-adevăr, peste o lună, Irina s-a făcut creştină şi iată cum.

Când Irina a fost de un an şi jumătate, fiul meu cu soţia şi fetiţa s-au dus la mare. El s-a întors acasă singur, iar soţia lui cu Irina şi fata de casă - aveau servitoare - au rămas la Galaţi la părinţii nurorii mele. După o săptămână, fiul meu a trimis maşina instituţiei după ele şi pe drum s-a întâmplat un accident cu maşina lor. Toţi cei care au fost în maşină au fost răniţi - şoferul cu două coaste rupte, capetele sparte -, Irina n-a fost nici măcar zgâriată.

Aceasta a fost o minune; a recunoscut şi fiul meu că era ocrotirea Sfintei Parascheva. În urma acestui accident mi-a dat fata s-o botez. Dar ieşind pe uşă, nora mi-a strigat: „Ai grijă, n-o lăsa să sărute icoanele, să nu se molipsească de ceva boală!”. Am răspuns: „Bine!”. După botez, fetiţa era vioaie şi-i plăcea foarte mult să sărute icoanele; ea îmi arăta cu mânuţa şi zicea: „Şi aceea, şi aceea” - le arăta pe cele nesărutate. Eu mă bucuram şi am dus-o de le-a sărutat pe toate. N-a păţit nimic! Ba dimpotrivă, până la

botez Irina era mereu nervoasă, plângea mult, dormea rău..., iar după botez s-a liniştit şi creştea foarte bine.

Nora mea fiind păgână, era şi foarte mândră, îngâmfată, mereu influenţa pe fiul meu să se poarte cu subalternii săi în mod brutal, arogant şi mândru. El dându-se după capul ei, a făcut multe nedreptăţi supuşilor săi. Mulţi au aflat că sunt mama lui şi veneau la mine şi se plângeau de el şi-mi cereau ajutorul să intervin pentru ei. Eu nu aveam nici o putere şi nu voiam să le spun că nu pot merge acasă la fiul meu; nu aveam voie de la ei.

Fiindu-mi milă de oameni, că aproape în fiecare zi veneau şi-mi spuneau câte o nedreptate, m-am hotărât să merg la el la serviciu. M-am înscris în audienţă - era prim secretar de partid - şi când mi-a venit rândul, am intrat. El când m-a văzut, a exclamat: „Mamă, ce-i cu tine aici?”. Apoi m-a invitat să stau pe scaun.

Am refuzat şi i-am spus: „Nu pentru mine sunt aici, ci pentru subalternii tăi, care în fiecare zi vin la mine şi se plâng pentru nedreptăţile ce le faci. Să ştii că lacrimile lor fac zid între tine şi Dumnezeu şi când Dumnezeu Îşi va întoarce faţa de la tine, va fi vai şi amar. Ai grijă şi nu mai fă nedreptăţi şi opreşte lacrimile supuşilor tăi”. A rămas năuc! Eu m-am întors şi am plecat.

Dar unii dintre cei revoltaţi l-au reclamat la partid. S-au făcut cercetări şi, găsindu-l vinovat, s-au hotărât ca într-o sâmbătă să facă şedinţă, prin care el, adică fiul meu, să fie dat afară din partid; o ruşine mare şi un pericol pentru situaţia lui. Lunea s-a hotărât ca sâmbăta următoare să se facă şedinţă şi să-l dea afară.

Dar joia, ducându-se la serviciu, i s-a făcut rău şi a fost dus cu salvarea la spital - şedinţa s-a amânat. El a stat două luni în concediu medical. În acest timp m-a căutat din nou şi mi-a spus toată povestea aceasta, rugându-mă să mă rog pentru el.

Desigur am alergat la Sfintele mele ocrotitoare, Maica Domnului şi Sfânta

Parascheva. Peste o lună de concediu el a primit telegramă de la ministerul lui să se prezinte la Bucureşti. Când s-a dus acolo, a găsit un coleg al lui secretar general al ministerului care i-a propus să se transfere în interes de serviciu la minister în Bucureşti. Fiul meu a acceptat şi astfel a scăpat în mod onorabil de ruşinea ce-l aştepta la Iaşi.

Nu după multă vreme, fiul meu - inginer în Bucureşti - s-a îmbolnăvit de plămâni, trebuia să facă operaţie la plămânul stâng, unde doctorii au găsit o rană. Desigur, eu am alergat la Sfintele mele ocrotitoare, cerând salvarea lui. Operaţia lui era hotărâtă pe data de 21 noiembrie - Intrarea Maicii Domnului în biserică. Dar chirurgul, profesor universitar, a fost chemat la o conferinţă la Paris şi operaţia s-a amânat pe săptămâna următoare.

Între timp, doctorii au dat de un medicament străin şi l-au aplicat. Rana s-a micşorat, iar peste două săptămâni a dispărut şi el a scăpat de operaţie.

Profesorul universitar împreună cu comisia de medici i-au spus: „Domnule inginer, ai pe cineva care se roagă lui Dumnezeu pentru matale!".

El a răspuns: „Da, o am pe mama".

Ei au spus: „Nici nu ne mirăm, numai rugăciunile unei mame pot face astfel de minuni".

A plecat sănătos acasă;,

În anul 1965 „nepoata" mea, adică buna mea gazdă, cea cu trei băieţi unde stau acum, a fost bolnavă, dar de fapt era bolnavă de peste 20 de ani şi doctorii n-au putut da de leacul bolii. A ajuns aşa de slabă că se ţinea de pereţi când mergea. S-a hotărât să facă operaţie, singura speranţă de a da de cauza bolii. Când a văzut-o profesorul chirurg că este aşa de slabă, a întrebat-o dacă are copii şi dacă crede în Dumnezeu. A spus că are trei copii şi crede. Atunci el a operat-o.

Desigur în timpul acesta s-au făcut rugăciuni la Sfânta Parascheva şi în ziua

operaţiei am dat rugăciuni la toate bisericile din Iaşi. Operaţia a fost foarte grea, dar a reuşit; nepoata trăieşte şi astăzi. La plecare din spital, profesorul i-a spus: „Să nu-mi mulţumeşti mie, ci lui Dumnezeu, căci asta a fost o minune, că ai scăpat cu viaţă”.

Tot cu nepoata mea, cea cu trei băieţi, gazda mea, a mai făcut Cuvioasa Parascheva o minune. Unul din băieţi a dorit să se ducă la Teologie ca să se facă preot. Facultatea de Teologie nu primea absolvenţi de liceu, ci numai de seminar, cu excepţia celei de la Sibiu şi bineînţeles trebuia să dea examenul de echivalare care era foarte greu, având 16 obiecte necunoscute lui. Era un concurs foarte mare şi foarte greu. Totuşi, având dragoste şi râvnă către preoţie, s-a pregătit două luni şi, o, minune, a reuşit cu media mult mai mare decât cei care au făcut seminarul 5 ani. Bineînţeles, noi la Iaşi neîncetat ne-am rugat la Sfânta Parascheva pentru el. A făcut Teologia, a ieşit preot; e preot în Iaşi, acum face o biserică mare, e preot vrednic şi credincios, cu multă credinţă şi dragoste la Maica Domnului şi la Sfânta Parascheva.

În anul 1967, m-am îmbolnăvit de cancer, profesorul consultându-mă, mi-a spus să fac imediat operaţie. Eu am refuzat categoric. Atunci el mi-a spus să încercăm fără operaţie şi în timp de două luni m-am vindecat.

În anul 1969, în luna decembrie, m-am îmbolnăvit din nou; durerile m-au ţinut 10 luni şi m-am hotărât la operaţie, pregătindu-mă creştineşte. Înainte de operaţie mi-au făcut radiografiile şi au constatat că am cancer la rinichiul bolnav şi deci nu mă operează. Totuşi, a doua zi când a venit profesorul, un fost coleg de-al meu de liceu, a spus că el mă operează şi, dacă va fi cancer, mă închide la loc. Dar uimirea a fost mare, a profesorului şi a doctorilor asistenţi, că n-a fost cancer, ci o piatră mare aproape cât rinichiul şi operaţia a reuşit foarte bine.

Stând în spital după operaţie şi având o îngrijire foarte bună, dar mai întâi ajutorul lui Dumnezeu, prin rugăciunile Sfintei Parascheva, rana s-a închis în două săptămâni, iar tubul prin care se elimina puroiul a fost scos după 3 zile, dar puroiul tot curgea. Atunci profesorul s-a hotărât să mă taie încă odată ca să cureţe puroiul dinăuntru. În ziua când trebuia să-mi facă a doua operaţie la pansament au văzut că nu mai curge puroi şi aşa a fost două zile, până când mi-au dat drumul acasă, unde a început iar să curgă şi abia peste două săptămâni s-a închis rana.

La spital, în saloanele cu cei operaţi, se dădea mâncare mai bună. Într-o vineri înainte de a ieşi din spital, eu n-am vrut să mănânc de dulce, adică de frupt, şi tocmai au adus pui cu smântână. Toţi care au mâncat s-au îmbolnăvit şi abia au scăpat; puii erau alteraţi.

După operaţie m-am făcut bine, dar doctorii mi-au recomandat să merg la Băile Olăneşti, în sudul ţării, ca să tratez rinichiul rămas. Cu această ocazie am avut fericitul prilej de a vizita Sfintele Mănăstiri din Oltenia, care de mult doream să le vizitez. Tot o minune a Cuvioasei Parascheva a fost şi asta că m-a întărit să le pot vizita, ba le-am vizitat şi pe cele din Muntenia şi am trecut şi pe la Sfântul Dimitrie Basarabov din Bucureşti să-i mulţumesc de ajutor.

Întorcându-mă acasă, mi-am reluat vechea îndeletnicire după ce m-am refăcut, adică curăţenia în Sfânta Mitropolie, lângă bunele mele ocrotitoare: Maica Domnului şi Sfânta Parascheva.

Maica de la pangar mă necăjea mereu, mă trimitea în oraş după unele cumpărături şi nu-mi zicea de la început ce să cumpăr, ca să fac numai un drum, făceam zeci de drumuri. Scriindu-mi necazurile din închisoare, le-am dat să le citească şi maica de la pangar. Le-a citit cu lacrimi, apoi a venit acasă la mine, a căzut în genunchi plângând în hohote şi sărutându-mi mâinile, se ruga s-o iert de toate necazurile ce mi le-a pricinuit: „De asta nu comentai şi nu ziceai nimic, că erai muceniţă!”. Eu i-am spus că dacă ştiam că

va face aşa ceva nu-i dădeam caietul să-l citească şi am convins-o că nu sunt supărată, şi nici nu eram, dar nici muceniţă, ci o păcătoasă!

Îndemnată de mai mulţi colegi şi oameni credincioşi, am scris acestea să fie spre Slava lui Dumnezeu şi spre întărirea în credinţa Ortodoxă a celor ce le vor citi, iar caietul l-am dat spre păstrare bunei mele prietene Lenuţa Ramba, soţie de preot din Ardeal, ca atunci când va fi libertate să-l poată publica, spre folos sufletesc şi spre mântuire.

Despre Gobjila Blondina:

15 ani a fost căsătorită;

15 ani a stat în Siberia şi în domiciliu forţat;

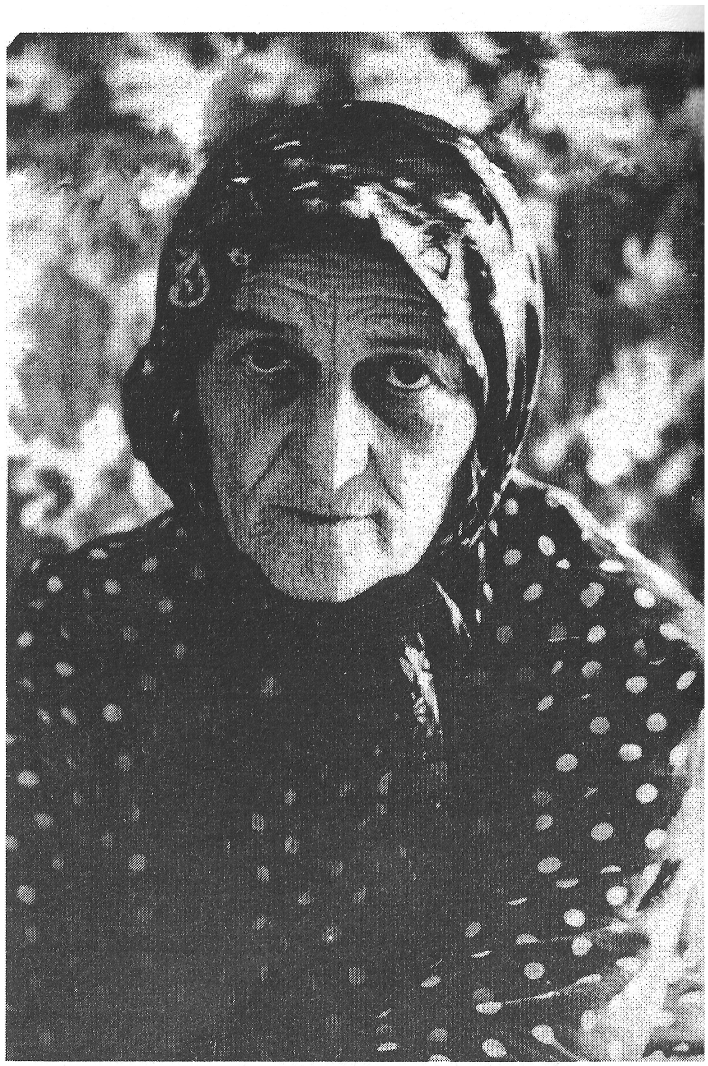
15 ani a stat la Mitropolie lângă Cuvioasa Parascheva.

Pe 21 iunie 1941 a fost arestată;

Pe 21 iunie 1949 a fost eliberată, dar cu domiciliul forţat;

Pe 21 iunie 1956 a fost eliberată definitiv.

De aici vedem că nimic nu este întâmplător, ci totul este cu rânduiala şi cu pronia lui Dumnezeu!

Mama Blondina la vârsta de 65 ani,
în ultimele zile de viață (1971)

Amintiri despre Tanti BLONDINA

Elena Ramba - soţia preotului din Ardeal, care a fost martoră la ultimele zile ale Blondinei:

A mai dus-o pe picioare până în anul 1971 când m-a chemat să merg la Iaşi să stau cu dânsa că ea simte că patul pe care stă e patul morţii şi nu se va mai face bine, dar să fac cumva să merg cu soţul meu, care era preot în comuna Bogata de Sus lângă Dej. Am lăsat cei doi copii la o vecină şi ne-am dus. Am găsit-o bolnavă cu dureri mari de abdomen. Doctorii au spus că a reapărut cancerul, dar ea nu ştia. I se administra din două în două ore morfină, dar dânsei i-au spus că i se dau vitamine pentru întărire, altfel nu le-ar fi primit dacă ştia adevărul.

Ea se tot ruga la Bunul Dumnezeu să moară de cancer, şi când am întrebat-o de ce, ea mi-a răspuns că moartea de cancer e moarte martirică pentru cine poate să îndure durerile.

Stăteam lângă dânsa zi şi noapte şi odată m-a întrebat: „Nu ştii, Lenuţa, nu cumva am cancer?”.

„Nu, tanti”, i-am răspuns, „nu aveţi cancer”.

Dânsa a continuat: „Nu ştiu de ce de data aceasta nu m-a ascultat Dumnezeu, că I-am cerut să mor de cancer!”.

Mi-au dat lacrimile şi am ieşit afară din cameră. Iertaţi-mă toţi care veţi citi aceste rânduri şi nu mă condamnaţi, şi o rog şi pe dânsa să mă ierte, dar n-am putut să-i spun adevărul.

Avea dorinţa să moară între Paşti şi Înălţarea Domnului, să i se cânte „Hristos

a înviat!”.

A murit în 24 mai 1971, iar în 26 mai era Înălţarea Domnului.

A venit corul de la Mitropolie şi i-au cântat „Hristos a înviat!”, iar în ziua de Înălţarea Domnului a fost înmormântarea. A venit multă lume din oraş şi de la alte biserici. Era cunoscută în tot oraşul, mai ales de lumea intelectuală; avea colegi din Basarabia, doctori, ingineri, profesori, avocaţi... A fost înmormântată din biserica părintelui Laurenţiu.

A fost şi soţul meu la înmormântare şi el a spus în predică toată viaţa dânsei, câte a suferit în lagăr şi-n Siberia. Au rămas foarte miraţi, că mulţi nu ştiau istoria vieţii ei. Toată biserica erau numai lacrimi şi suspine.

Era o femeie foarte săritoare de a face bine şi dezinteresată. Odată ne-am întâlnit cu dânsa la o familie în Braşov. Dânsa n-a stat mult, s-a grăbit să plece mai repede. Când s-a dus să se îmbrace a văzut un pardesiu de fâş, cum se purta atunci, cam vechi şi tocit. A întrebat al cui este şi i-am spus că e al soţului meu. Dânsa l-a luat, l-a îmbrăcat să vadă dacă o cuprinde, apoi a zis: „Îl iau eu pe acesta, iar pe acesta - şi mi-a arătat unul bleumarin, nou - care-i al meu, îl dai părintelui. Dânsul merită unul nou, că este preot, iar eu... pot merge şi cu acesta”.

Am început să insist să-l dezbrace şi chiar să trag de dânsa şi să plâng. Între timp a venit şi părintele şi nici la insistenţele lui nu a vrut să-l dezbrace, ci ne-a zis: „Lasă aşa, că mie chiar îmi era ruşine să merg cu o haină nouă, iar părintele că-i preot cu o haină tocită!”. Şi a plecat. Aşa ştia dânsa să dispreţuiască cele trecătoare.

De câte ori mergeam la Iaşi, poposeam la tanti Lenuţa (unde stătea tanti Blondina). Dormeam în aceeaşi cameră şi în acelaşi pat cu tanti Blondina, iar dânsa se

scula dis-de-dimineaţă şi se pregătea - îşi făcea rugăciunile şi pleca la Mitropolie ca să fie acolo la ora 6, când deschideau uşile bisericii, şi se apuca de curăţenie şi de aranjat pentru sfintele slujbe. Eu rămâneam acasă până pe la ora 8 şi plecam şi eu, să ajung la ora 9, ca să particip la Utrenie şi apoi la Sfânta Liturghie.

Odată, când am intrat pe poarta Mitropoliei, mă aştepta tanti Blondina şi mi-a zis: „Te-am aşteptat aici, că am un necaz foarte mare şi nu am cui spune, pe Lenuţa nu vreau s-o necăjesc cu necazurile mele, şi apoi mi-e tare ruşine”. Ne-am retras în spatele bisericii şi a început să-mi spună: „Ştii că am o nepoată aici, studentă. Mi-au spus mai multe cunoştinţe de-ale mele că au văzut-o mergând pe stradă sărutându-se cu băieţi. M-am înfuriat şi m-am dus la ea la cămin şi i-am spus între patru ochi: «De ce faci astfel de urgii? E mare păcat şi neruşinare, ca mergând pe stradă să te săruţi cu băieţi. Pe mine mă cunoaşte multă lume, am colegi profesori universitari, care-mi spun, şi mi-e ruşine». La vreo câteva zile a venit mama fetei la Iaşi (sora mea), m-a căutat şi mi-a spus să-i las fata în pace, să nu-i mai supăr odorul, că «destulă supărare ai adus familiei noastre, că din cauza ta s-a dus mama în Siberia, şi acolo ai omorât-o şi ai îngropat-o fără preot, numai necazuri ne-ai adus, şi nici acum nu ne laşi în pace???»”.

La terminarea frazei, Blondina a izbucnit într-un plâns cu hohote de se scutura cămaşa pe dânsa. Am rămas mută câteva minute, am început să plâng şi eu şi să-i spun: „Nu mai plângeţi! Diavolul v-a dat încă o lovitură, doar, doar vă va dărâma. Fiţi tare, că prin această suferinţă Domnul vrea să vă mai pună o floare în cununa muceniciei. Fiţi tare!”.

Dânsa a zis: „În fiecare zi şi noapte am în suflet rana aceasta, nu numai acum, ci de atunci, că mama a murit acolo şi am îngropat-o ca pe o păgână. De ce acum mă loveşte chiar în rana încă nevindecată?”.

I-am spus: „Vedeţi ce neputincios e diavolul, vă loveşte şi scormoneşte durerile vechi, dar nu vă temeţi. Aveţi aici pe Maica Domnului făcătoare de minuni şi pe

buna noastră ocrotitoare, Cuvioasa Parascheva, ele n-o să vă lase”.

Am sărutat-o, i-am şters lacrimile şi s-a mai liniştit, după un plâns zdravăn.

Ne-am dus în Mitropolie şi tot timpul m-am rugat la Cuvioasa Parascheva şi la Maica Domnului s-o ajute şi s-o mângâie cum vor şti mai bine.

După câteva zile am plecat din Iaşi, iar la plecare mi-a spus că s-a mai liniştit.

Prin anii 1960-1965, mitropolitul a dat aprobare să se tipărească noi cărţi de rugăciune cu acatistul Cuvioasei Parascheva. În vremea aceea era mare criză de astfel de cărţi, şi mai ales de acatistul cuvioasei. Cărţile noi erau cu foarte mari prescurtări, cam jumătate din rugăciuni; acatistul cuvioasei avea condacul şi icosul 1, apoi condacul şi icosul 13 şi din rugăciunea de la urmă era numai un sfert.

Când a văzut tanti Blondina una ca asta, a luat cartea de rugăciuni, s-a dus la mitropolit şi a cerut audienţă. Când a auzit mitropolitul că tanti Blondina aşteaptă să intre la dânsul, a chemat-o înaintea celorlalţi. După ce a sărutat mâna mitropolitului, acesta a întrebat-o: „Ce doreşti, soră Blondina?”. Era curios mitropolitul ce dorea, că în atâţia ani nu i-a cerut niciodată nimic.

Dânsa a zis: „Preasfinţite, aveţi ştire de cărţile de rugăciune care au apărut cu multe prescurtări, şi mai ales de acatistul Cuvioasei?”.

„Da, soră Blondina, eu le-am aprobat”.

„De ce?”.

„Păi, în vremurile noastre nu mai are lumea timp să citească tot acatistul, trebuie să ne adaptăm vremurilor...” (era în timpul comuniştilor).

Preasfinţite, lăsaţi la latitudinea fiecăruia să citească cum poate şi cât poate, nu impuneţi dumneavoastră! Pentru aceasta veţi da socoteală înaintea Bunului Dumnezeu!”.

Şi a plecat.

Din ziua aceea au fost retrase toate acele cărţi, acatistul Cuvioasei a fost scris întreg, doar rugăciunea de la sfârşitul acatistului a rămas tot la un sfert.

Aşa era dânsa, severă şi dreaptă când era vorba de dogmele Sfintei Biserici şi credinţa în Dumnezeu, în Maica Domnului şi în toţi sfinţii.

Înainte de moarte, tanti Blondina mi-a spus să-i transmit fiului ei, Vladislav, ultimele cuvinte ce i le lasă: „Să nu-L uite pe Dumnezeu niciodată, şi să-şi crească fiica - pe Irina - în frică şi credinţă de Dumnezeu”.

La înmormântare a fost numai fiul ei singur, fără soţie şi copil, şi i-am transmis cuvintele mamei sale, iar el, în hohote de plâns, a ridicat ochii către cer şi mi-a zis: „Am să am grijă şi am să-i ascult cuvintele!”.

Între străini şi-a dus toată viaţa, între străini a trăit, între străini a murit, străinii au înmormântat-o. Acum cred că şi-a găsit liniştea, mângâierea, pacea şi odihna în Împărăţia lui Dumnezeu, lângă scumpele ei ocrotitoare, Maica Domnului şi Cuvioasa Parascheva.

Bunul Dumnezeu s-o ierte şi s-o odihnească în pace!

La câţiva ani după moartea sorei Blondina, a murit şi fiul ei, Vladislav, răpus de cancer.

Faceţi bunătate şi-i pomeniţi la sfintele rugăciuni pe preoteasa Serafima îngropată în Siberia fără preot, pe Gheorghe şi Blondina, pe Vladislav fiul şi Preotul Zaharia, tatăl dânsei.

Bunul Dumnezeu să-i ierte, iar pe noi să ne miluiască. Amin.

MAMA BLONDINA sau o viață dăruită semenilor

Elena (Lenuţa) Stoleriu, „nepoata" - gazda din Iaşi, unde Blondina a petrecut ultimii ani ai vieţii sale, până la adormirea în Domnul.

Familia noastră frecventa cu regularitate biserica parohială „Frumoasa", cu hramul Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil, unde era paroh vrednicul de amintire părinte Leonida Sava, iar luni, miercuri şi vineri mergeam la Mitropolie. Prezenţa moaştelor Sfintei Parascheva şi slujbele frumoase împlineau viaţa noastră duhovnicească.

Acolo, o femeie venită de curând mi-a atras atenţia: se ruga cu multă căldură şi uitare de sine, faţa îi era totdeauna plină de lacrimi, iar chipul ei era chipul durerii. Avea o nobleţe aparte, impresionantă şi impunătoare. Tot timpul stătea în genunchi şi plângea.

După câteva zile, cu dorinţa de a-i fi alături în durerea ei nerostită, am încercat s-o cunosc. Am întrebat-o: „Dar de ce plângi, doamnă?". S-a apropiat mai mult de mine şi a început să-mi spună: „N-am unde să stau, umblu de ici colo...".

Am aflat că era din Basarabia, că la venirea ruşilor sovietici ea şi soţul ei au fost duşi în Siberia, pentru că erau intelectuali şi fii de preoţi. Soţul ei a murit acolo. Eliberată din lagăr a venit în România, dar aici au aşteptat-o alte crunte încercări, iar acum nu avea unde să stea! Nu am putut răbda şi i-am spus să vină la noi. Astfel a devenit un membru al familiei noastre.

La deportarea în Siberia, s-a despărţit cu mare durere de singurul ei copil, un băiat, care rămânea singur. Îşi zicea: „Ba nu. Nu va fi singur! Dumnezeu va fi cu el!". Multele suferinţe şi umiliri îi erau amplificate de întrebarea chinuitoare: „Oare ce s-a

întâmplat cu băiatul meu drag?”. Neîncetată îi era rugăciunea: „Doamne, ocroteşte-mi copilul!”. Chipul fiului ei a urmărit-o dureros în anii grei de înstrăinare şi dureri. Când a fost eliberată, primul gând tot spre băiat l-a îndreptat; acum era altfel: nădejde şi bucurie, în curând îl va vedea şi poate chiar vor fi împreună!

S-a întors acasă, băiatul plecase în România să scape de deportare. „Mă voi duce după el!”. A vândut tot ce avea acolo. Nu mai rămăsese mare lucru, dar totuşi ceva a fost, şi cu ce avea a venit la fiul ei. Într-adevăr fiul ei n-a fost părăsit! Rugăciunea mamei l-a însoţit totdeauna şi Dumnezeu l-a ocrotit peste tot: acum el era inginer cu funcţie mare în minister. A stat puţin la fiul ei fiind tratată ca o servitoare, până când într-o zi fiul şi nora i-au spus: „Poţi să rămâi la noi, dar ai de ales: ori noi, ori Dumnezeul tău! Ai trei zile ca să te gândeşti şi să-mi dai răspunsul!”.

Multe suferinţe a îndurat în Siberia, dar parcă nici una nu i-a înfipt sabia în suflet ca aceste cuvinte venite de la fiul ei.

„Nu-mi trebuie trei zile, îţi dau răspunsul acum: de orice pe lumea asta mă lepăd, dar de Dumnezeu nu!”. După răspunsul ferm şi imediat al mamei, a venit hotărârea fiului: a deschis uşa şi a poftit-o afară! „Atunci du-te la Dumnezeul tău!”.

Ea l-a ales pe Dumnezeu care i-a dat o nouă familie, pe noi, şi nouă tuturor o mamă: mama Blondina - îi spuneam în familie tanti Blondina.

Stăteam lângă biserica „Frumoasa” şi aveam o locuinţă cu două camere, că soţul meu a fost CFR-ist. Noi ne-am strâns toţi într-o cameră şi ea a rămas într-o cameră. Ea se simţea stingheră, singură într-o cameră şi noi cinci în altă cameră, dar unde este dragoste, oamenii încap.

Ştiam că de acum trebuie să ne dea la bloc. A stat vreo 6-7 luni cu noi acolo şi pe urmă ne-am mutat la bloc.

Venirea ei în casa noastră a fost pentru toţi o bucurie: ne rugam împreună şi

mai ales cântam cântările atât de frumoase de la biserică, dar pentru că ea avea un program special de rugăciune, ne impresiona foarte mult. În timpul zilei era mereu la Mitropolie sau la alte biserici unde se făceau slujbe. Acasă nu prea era de găsit în timpul zilei. Seara ne întâlneam, cântam şi ne rugam. Cânta cu băiatul meu care acum este preot. Cânta „Lumină Lină" şi făcea Vecernia. Apoi în camera ei continua rugăciunea până la 22-23, dar se scula la ora 2 ca să înceapă o nouă zi, tot cu rugăciune.

Pentru că era o mare lipsă de cărţi de rugăciune, şi mai ales de acatiste, ea mereu transcria acatiste pe care le oferea bisericilor care nu le aveau, pentru ca preoţii să le poată citi spre bucuria şi mângâierea credincioşilor. Uneori, pentru că nu era de găsit acatistul vreunui sfânt, ea îl traducea din limba rusă. Avea cărţi vechi ruseşti.

Ziua era mai mult la Mitropolie şi să facă fapte bune, cât putea. La biserică nu era doar o credincioasă care beneficia de faptul că se fac slujbe. În fiecare dimineaţă, la ora 6, era la Mitropolie unde, după Sfânta Liturghie, făcea curăţenie cu un grup mic de femei. Era iniţiativa ei. Erau câteva femei total neînsemnate, dar ale căror nume ar trebui scrise cu litere de aur într-o carte a modelelor de jertfelnicie şi frumuseţe sufletească: Ileana, Aneta, Adelina, Ruxandra şi Domnica, iar în fruntea lor „sora" Blondina. Ele făceau curăţenie. Nu numai în mitropolie, ci la toate bisericile care aveau hram. Trei au plecat la mănăstire: două la Văratec - maica Ileana şi Adelina - şi una la Agapia - Aneta.

Tanti Blondina era cea care făcea planul activităţilor şi care nu era unul sărac: participare la rugăciune şi curăţenia bisericii, pregătirea pentru hram, adică ajutorul dat preotului în pregătirea celor necesare bunei desfăşurări a sărbătorii, şi asta se întâmpla la multe din bisericile Iaşului. Şi nu numai atât, căci spunea: „Dar ce rost are rugăciunea dacă nu-i ajutăm pe cei nevoiaşi, împlinind făgăduinţele rugăciunilor şi ale psalmilor?".

Deci, unde auzeau că este cineva sărac şi are nevoie de ajutor, „sora" Blondina împreună cu celelalte femei erau prezente ca să mângâie cu vreo bucurie a darului: le duceau haine, mâncare, după putere bani şi în general încercau să ajute cu tot

ce puteau să adune de la părinţii călugări de la Mitropolie, de la preoţii din oraş şi de la orice credincios - de la care cereau - făcându-i şi pe ei părtaşi la fapta dragostei.

Mama Blondina a fost o femeie frumoasă; lagărul şi suferinţele i-au lăsat urme, dar nu au putut să-i şteargă nobleţea. A fost învăţătoare, iar soţul ei inginer. În Iaşi s-a întâlnit cu multe cunoştinţe din trecut, persoane care, la venirea ruşilor sovietici în Basarabia, au plecat din calea lor, venind în România. Erau în general oameni cu o ţinută deosebită: preoţi, profesori, medici, ingineri.

Odată, o doamnă dintre aceste cunoştinţe i-a spus : „Tu, Blondina, ar trebui să ţii puţin la prestanţa ta..., chiar ai ajuns să speli pe jos în biserică...?". Blondina a oftat - şi acest oftat era de compătimire pentru „doamna" care se îngrijea astfel de ea - şi apoi i-a răspuns cu un ton foarte firesc: „Nu mă ruşinez niciodată să spăl picioarele Mântuitorului!".

Altcineva a întrebat-o de ce se duce aşa de dimineaţă la Mitropolie. „Cum să nu mă duc, când Dumnezeu îmi dă aşa mare binecuvântare? Dacă ai şti ce miresme îmi dă Dumnezeu atunci când se deschide uşa bisericii! Un miros atât de dulce şi de neasemuit cu nimic din lume...".

După ce a dat Dumnezeu şi a primit oleacă de pensie, odată a venit gâfâind din oraş şi a spus: „Lenuţa, Lenuţa, am descoperit iar o mare comoară: putem să facem o faptă bună! A murit un om, tatăl a unsprezece copii, nu au nimic, au nevoie de ajutor!". Ne-am dus acolo. Când am intrat, toţi copiii aceia au „năvălit" pe mama Blondina într-un fel foarte familiar; nu era prima dată acolo, le era cunoscută şi îşi îndreptau multe nădejdi de ajutor şi mângâiere spre ea. S-a făcut o înmormântare creştinească nelipsind nimic din cele necesare şi familia rămasă fără sprijinul tatălui a fost mereu ajutată.

Ne apucam şi mergeam să strângem şi de la unul şi de la altul şi de la altul.

Când se ducea în Copou, acei 11 copii săreau în gâtul ei şi se bucurau. Era ca o adevărată mamă pentru toţi.

Mi-a spus: „Te rog să nu te superi că nu stau cu voi la masă de Paşti..., mă duc la nişte prieteni”. Din timp pregătea la casa Domnicăi cele necesare pentru o masă cât mai îndestulată şi apoi chema acolo săracii. Cu ei se bucura în ziua Învierii Domnului!

Domnica era şi ea foarte săracă, dar era mereu în biserică şi alături la toată fapta cea bună. Era o femeie mică de stat, măruntă, dar foarte energică, chiar dacă era şchioapă. Din grupul „sorei” Blondina, cum îi spuneau părinţii de la Mitropolie, ea, Domnica, era întruchiparea blândeţii şi bunătăţii. Nu vorbea decât dacă o întreba cineva ceva. Era foarte darnică şi milostivă; dar de unde avea ca să dea ceva?

Şi ea era în fiecare dimineaţă la Mitropolie la slujbă şi apoi la curăţenie. În toată modestia ei, foarte sărac îmbrăcată, mică de statură şi şchioapă, avea o înfăţişare foarte plăcută. Cei care o cunoşteau o iubeau şi mereu îi dădeau câte ceva, bani sau mâncare. Le mulţumea şi făcea rugăciuni şi mătănii pentru ei, dar mai apoi tot ce primea se ducea şi dădea la alţii, care nu aveau. „Dar din dar se face rai!”.

Şi eu i-am dat de multe ori. Odată, pentru că venea uneori la noi acasă şi făcea baie, i-am văzut cămaşa numai petece şi i-am cumpărat şi i-am dat eu una. Peste câteva zile însă o văd fără ea şi am întrebat-o de ce nu o poartă?

„Soră Lenuţa - mi-a spus -, îţi mulţumesc tare mult, dar eu nu aveam nevoie, că uite cutare nu avea deloc şi i-am dat-o ei. Eu o am pe asta”.

„Dar e numai petece - i-am spus -, de ce nu ai păstrat-o?”.

„Eu o am pe asta şi o mai pot petici, dar ea nu avea nimic, era goală. Am îmbrăcat-o cu darul dumneavoastră. Că ştii ce zice Domnul: gol am fost şi m-aţi îmbrăcat”.

Altădată, mama Blondina i-a dat un batic, pentru că Domnica purta ceva foarte vechi şi cam urât. A doua zi nu-l mai avea. A întrebat-o mama Blondina: „De ce nu porţi baticul meu?”. „A, ştii, a venit o femeie tare necăjită şi era să intre descoperită în biserică. Ştii ce mare păcat e ăsta! I l-am dat ei că nu avea”.

Domnica a avut trei băieţi. Au murit pe rând toţi. Când a murit ultimul, după slujba de la Mitropolie, m-am dus cu mama Blondina acasă la ea. Ea încă nu sosise de la Mitropolie. Uşa era descuiată, pe masă în sicriu, băiatul ei mort. La cap ardea molcom candela. Nu avea aproape nimic în casă, doar un perete plin cu icoane. După puţină vreme a venit şi Domnica. A intrat în casă, s-a închinat cu multă evlavie în faţa icoanelor şi apoi s-a dus la sicriu, a pus mâna ei pe mâna fiului şi a început: „Vasilică, dragul mamei, eu am inimă de mamă..., sunt mamă şi mă doare..., dar dacă Dumnezeu aşa a vrut, fie numele Domnului binecuvântat!”.

Şi după moartea fiului ei, uşa casei o lăsa mereu descuiată. „De ce nu încui uşa, nu ţi-e teamă?”.

„Lasă că poate vine cineva şi e obosit sau poate are nevoie de ceva!”.

Mică de statură şi bolnavă cum era, s-a apucat să facă chirpici şi aşa a făcut două cămăruţe şi le-a dat la două femei care nu aveau unde să stea. În momentul când s-au demolat, pentru că se făcea sistematizarea oraşului, celor două femei li s-a dat câte o garsonieră. La fel a primit şi Domnica, dar cum era să stea ea aşa într-un palat, când ştia că o femeie nu avea unde să stea? Deci a dat garsoniera sa acelei femei, iar ea şi-a făcut un bordei sub pământ.

Aşa erau prietenii mamei Blondina!

Lui tanti Blondina îi plăceau mult florile, dar mai ales îi plăcea să împodobească biserica cu flori. Odată mi-a spus: „Lenuţa, cât timp este vremea crinilor, tu

să duci crini Maicii Domnului”. Eu mă duceam dimineaţa în piaţă şi cumpăram flori şi le duceam Maicii Domnului acolo la biserica „Frumoasa”, unde era o icoană foarte frumoasă a Prea Sfintei Fecioare, apoi mă duceam acasă şi luam familia şi mergeam cu toţii la Sfânta Liturghie.

Într-o zi, când eram tare bolnavă şi eram în Mitropolie, după ce toată lumea a ieşit din biserică, m-am dus la icoana Maicii Domnului şi m-am rugat şi am plâns... Tanti Blondina era la pangar în locul maicii Sebastiana, căci maica Sebastiana, care era cu pangarul atunci, era plecată să coacă prescurile pentru slujbă.

Şi deodată, cum eram acolo şi mă rugam, văd în faţa icoanei un covor de crini având un miros îmbătător, neasemuit de plăcut şi frumos. Atunci am început şi mai tare să mă rog şi să plâng. Apoi m-am dus la pangar la mama Blondina şi i-am spus: „Tanti Blondina, nu vrei să vii oleacă la icoana Maicii Domnului?”. Dar ea îmi spune: „Vai, Lenuţa, te-a binecuvântat şi pe tine Maica Domnului!”.

Știa şi ce făcea Maica Domnului! Ştia de această mare bucurie şi binecuvântare, pentru că de multe ori o alina aşa Maica Domnului.

Anii grei de lagăr, multele suferinţe şi desigur şi vârsta au lăsat urme în viaţa ei. Curând s-a îmbolnăvit, s-a internat în spital, a fost operată; boala fiind destul de grea şi într-un stadiu avansat. Mereu mă duceam la spital; o făceam cu mare drag pentru ea. Chiar înainte de a împlini unele treburi stricte pentru copii, mă duceam la spital pentru a-i duce cele necesare şi pentru bucuria de a o vedea.

Cu trei ani înainte de a muri, prin 1968, a venit în bucătărie, unde eram eu cu soţul meu, şi a zis: „Să vă spun o bucurie: am visat pe papa (tata care a fost preot) azi noapte. Eram parcă într-o încăpere şi deodată a pus cineva mâna pe mine. Când m-am uitat, era papa şi mi-a spus: «Dina, uită-te la peretele acela!». Şi când m-am uitat, pe perete era scris anul 1971. Zice: «Vezi? Să fii gata pregătită! Ăsta ţi-e sfârşitul!». Şi când

m-am întors, n-am mai văzut pe nimeni”.

S-a dus apoi la cimitir să-şi cumpere loc pentru mormânt. Şi-a făcut o cruce din piatră, a făcut un gărduleţ în jurul mormântului şi s-a pregătit să fie gata pentru 1971 când, prin voia lui Dumnezeu, „papa” i-a vestit anul morţii.

Înainte de a muri, au venit la mine acasă Lenuţa (preoteasa de la Braşov) şi Domnica. Tanti Blondina ne-a dat un caiet în care avea rugăciunea de ieşire a sufletului şi alte rugăciuni şi a zis: „Când vedeţi că răsuflu mai greu, să-mi citiţi rugăciunile acestea”.

Duminică, 23 mai 1971, a fost la noi părintele Constantin Barna ca s-o vadă şi să-i citească rugăciuni de dezlegare şi de uşurare a suferinţei, pentru că se simţea foarte slăbită. După ce a plecat părintele, pe la ora zece seara a zis : „Acum! Citiţi, citiţi!”. Deoarece se sufoca, am pus un ventilator să-i facă puţină răcoare şi am început să ne rugăm cu multe lacrimi. Vreo jumătate de oră a stat aşa gata să-şi dea sufletul, dar după aceea a spus: „Gata, opriţi-vă acum, că a spus că mă mai lasă!”. Şi s-a liniştit.

Seara următoare, la zece şi jumătate exact, ca şi în seara dinainte când a spus: „Opriţi-vă, că mă mai lasă!”, ea stătea în pat, în şezut, cu picioarele întinse, nerezemată. Eu stăteam în genunchi la marginea patului ei şi mă rugam, iar Lenuţa, preoteasa, şi Domnica stăteau puţin mai deoparte. Dintr-o dată spune: „Adu lumânarea repede, lumânarea... Uite că vin să mă ia!”. Eu repede am aprins lumânarea şi i-am pus-o în mână. Apoi a zis: „Iertaţi-mă!” şi zâmbind cu chipul scăldat în lumină şi bucurie s-a lăsat pe spate şi a închis ochii pentru această lume. Aşa a adormit întru Domnul mama Blondina!

Cât timp am cunoscut-o nu ştiu să fi avut vreo o altă grijă decât să meargă la biserică, să se roage, să facă o faptă bună, să ajute pe cei necăjiţi, să scrie acatiste şi să le dea bisericilor care nu aveau cărţi de rugăciune.

Nu mai trăia deloc pentru ea, ci doar pentru alţii!

Ziua înmormântării a fost una cu totul deosebită, pentru că a fost ziua dragostei manifestate de cei care au cunoscut-o, dar şi pentru că era marea sărbătoare a Înălţării Domnului. A dorit să plece la Domnul în timpul când se cântă „Hristos a înviat" şi Dumnezeu i-a împlinit această dorinţă. Slujba înmormântării s-a făcut în biserica „Nicoriţă". Cu câteva ore înainte de înmormântare a sosit din Bucureşti şi fiul ei. Tot timpul cât tanti Blondina a fost bolnavă n-a venit s-o vadă, iar acum gândea că va fi la o înmormântare oarecare, cu câţiva oameni...

Dar tot ce vedea acum îl uimea: totul era pregătit în cele mai mici amănunte, cu multă dragoste şi bună cuviinţă. O mare de oameni care nu mai încăpea în biserică stătea pe afară. O lume aleasă, de oameni deosebiţi: profesori, medici, avocaţi, ingineri, alături de mulţi credincioşi care au cunoscut-o şi mulţi săraci şi necăjiţi care o plângeau pe cea care multă vreme fusese ocrotitoare şi binefăcătoare a lor. Au slujit 14 preoţi de la Mitropolie şi din oraş, dar mulţi alţii care erau de faţă nu aveau veşminte. Toţi călugării şi toate maicile de la Mitropolie au venit şi ele. Corul Mitropoliei a cântat „Hristos a înviat!".

La predică au vorbit mai mulţi preoţi, fiecare mărturisind despre „sora" Blondina ceea ce ea ascunsese până acum: credinţa, dragostea şi faptele bune. Din biserică, un mare convoi de oameni uniţi în durere mergea în urma sicriului. Înainte erau coroanele, în număr foarte mare, semn de preţuire din partea atâtor oameni.

Băiatul ei a venit la mine şi cu ochii în lacrimi a pus capul pe umărul meu şi mi-a spus: „Atâta lume a preţuit-o şi a iubit-o şi eu n-am ştiut să o preţuiesc!...".

Pe stradă, trecătorii, văzând atât de multă lume la o înmormântare, întrebau cine este. Apoi, pentru că mulţi o cunoşteau, se alăturau şi ei mulţimii care o însoţea. Convoiul a ajuns la cimitirul „Eternitatea" din Iaşi. Preoţii au rostit ultimele rugăciuni ale slujbei, corul a cântat duios „veşnica pomenire" şi astfel, sub privirea îndurerată a unei

mari mulţimi, trupul i-a fost coborât în mormânt şi tainic sufletul s-a „înălţat" la Hristos, Cel în numele căruia a suferit, a iertat, şi s-a umplut de iubire pentru semeni.

PRIBEAGA BLONDINA

Această poezie a fost compusă cu ocazia înmormântării tantii Blondina, în 26 mai 1971, de Părintele Arhimandrit Veniamin, călugăr şi duhovnic la Sfânta Mitropolie Iaşi.

Pribeaga Blondină,
Singură străină,
Într-o zi apare,
Ca închinătoare,
În Mitropolie,
Fără ca s-o ştie
Nimeni din-afară,
Nimeni din hotară.

Decât Dumnezeu
Că-L ruga mereu
În a sa durere
Să-I dea mângâiere.

Că în altă parte
N-avea un'să cate
Linişte, odihnă,
Mângâiere, tihnă.

Nu putea să şadă
Pe ger, pe zăpadă.
Venea de departe,
Iarna de cu noapte.

Şi cu sârguinţă,
Cu mare credinţă,
Din zori până-n seară
Era-n Catedrală.

La pangar, la treabă,
La orice se întreabă.
Maicii mai ales
I-aducea ades.

Din pământ, din piatră,
Drojdie să facă,
Prescuri pentru slujbă,
La minut în fugă.

Făcea ascultare
La mic şi la mare.
La spălat, la ceară,
Şi la pardoseală.

Nu căta că-n viaţă

A dat ea povaţă

Ca învăţătoare,

Nu ascultătoare.

Dar mai mult ca toate,

Florile aromate

O aveau robită

Şi nedezlipită.

Că venea în zori

Cu ghiveci de flori,

Specie aleasă,

Pentru Sfânta Masă.

Şi să le-ngrijească,

Să le primenească,

Părea iarna vară

Ca o primăvară.

Şi o uşurare,

Mică sau şi mare,

I-a dat Dumnezeu

Sufletului său.

Că a fost primită

Şi de toţi iubită

Această străină,

Această Blondină.

Că ştia să bată

La oricare poartă

Şi la orice tindă,

Pân'să se deschidă.

Uşă ferecată,

Uşă încuiată,

Uşi nu de perete,

Ci de sentimente.

Că pe-ntreg oraşul,

Cât cuprinde Iaşul,

În lung şi în lat,

Ea a îndemnat

Pe mic şi pe mare,

De pe a ei cărare,

Ca să ia aminte

De aici-nainte,

Să se pocăiască,

Să se creştinească,

Să lase odată,

Viaţa cea stricată,

Plină de păcate,

Ce duce la moarte.

Nu moarte trupească,

Moarte sufletească.

Deci ca ucenică

Lui Hristos mai mică,

Ea s-a ostenit

Şi a binevestit.

Această Blondină,

Harnică albină,

A strâns miere multă,

Dulce şi plăcută,

În marea stupină,

În marea grădină,

Să se îndulcească,

Să se veselească.

Azi nu osteneşte,

Ci îşi odihneşte

Trupul zbuciumat,

Sufletul curat!

Minuni ale Cuvioasei Parascheva consemnate de mama Blondina

Aceste minuni sunt însemnate de către o păcătoasă creştină - Blondina, după porunca Sfintei Parascheva, care i-a spus în vis să scrie toate minunile făcute de ea, pe care le ştia această ucenică a Sfintei Parascheva. Multe minuni face Sfânta Cuvioasă Parascheva cu tinerii şi cu toţi care se roagă ei cu credinţă.

SF. CUV. PARASCHEVA
DE LA IAȘI
IC XC
„Fericiți
cei curați
cu inima,
aceia vor
vedea pe
Dumnezeu"

1. O studentă dentistă, făcând practică într-o clinică, şi-a lăsat pe masă, în cabinetul de lucru, poşeta în care avea bani mulţi şi un ceas de mână, de mare valoare. Când să plece acasă, a observat că lipsesc banii şi ceasul. Ea, fiind foarte credincioasă, imediat a venit la Sfânta Parascheva şi i-a spus durerea sa, dar pentru pomelnic n-avea bani. După trei zile, vine un om în vârstă la cabinetul medical şi îi aduce ceasul şi banii, cerând mii de scuze pentru feciorul său, care era un golan şi - fiind chiar clientul ei - a profitat când ea a ieşit din cabinet şi i le-a furat. Tatăl băiatului i le-a găsit ascunse, l-a bătut până i-a spus de unde le-a luat, apoi a venit de i le-a adus înapoi.

2. O femeie tânără de 33 de ani dintr-un sat de lângă Iaşi, a intrat într-o zi în Sfânta Mitropolie. Părea abătută, nervoasă şi chiar nebună. S-a închinat la multe icoane şi a venit la moaştele Sfintei Paraschiva. S-a închinat, însă când a vrut să sărute sfânta raclă, o putere a izbit-o şi ea a căzut la pământ. A început să strige: „Draci, diavoli..”. Oricine venea către dânsa, ea îi împingea. Şi la un moment dat a venit paraclisierul Sfintei Mitropolii - un diacon cu viaţă frumoasă călugărească -, a apucat-o de mână şi a întrebat-o: „Spune, ce păcat ai făcut?”. Ea a spus că a umblat cu farmece, că a auzit că soţul ei o înşeală.

A întrebat-o de unde este şi cum o cheamă? Nu ştia, ci se văieta de cei trei copilaşi ai săi. Atunci părintele diacon a întrebat-o dacă ştie să citească. Ea a spus că ştie; el i-a dat acatistul Sfintei Parascheva ca să-l citească. Ea s-a aşezat în genunchi la picioarele sfintei şi a citit tot acatistul. Apoi preotul duhovnic a chemat-o la el, a vorbit şi a văzut că ea s-a limpezit la minte.

A mărturisit-o şi, fiindcă ea a spus că de trei zile n-a luat în gură nici un strop de apă, a împărtăşit-o. Femeia a plecat acasă sănătoasă.

3. Într-o zi, o femeie de 40 de ani a intrat în Sfânta Mitropolie, alergând prin biserică şi plângând în hohote. Am întrebat-o ce are. Mi-a spus că lucrează ca femeie de serviciu la tribunal, a făcut sinuzită, dar, neavând timp să se trateze, a neglijat şi s-a pomenit cu dureri grozave de cap şi apoi i s-a umflat tot capul. Era fără soţ, cu trei copii. S-a dus la doctor, care i-a spus că tot creierul este acoperit cu puroi şi că trebuie să-i facă operaţie foarte grea, dar că ea nu va rezista la această operaţie, şi de aceea să aştepte moartea.

Am întrebat-o dacă crede în Dumnezeu, a spus că da, dar la biserică vine rar, având serviciu, copii şi sărăcie mare. Atunci am dus-o la Sfânta Parascheva, ea s-a închinat, i-am făcut pomelnic, dar ea avea numai cinci lei, a lăsat pomelnicul şi a plecat. Peste trei luni am întâlnit-o pe stradă, sănătoasă, voioasă. Am întrebat-o cum se simte, îmi spune: „Bine! Dar să vedeţi cum s-a întâmplat. La vreo trei săptămâni după ce am dat pomelnicul, a început să-mi curgă puroi din nas şi a curs mult timp. S-a scurs toată infecţia de pe creier şi m-am făcut sănătoasă".

4. Soţia unui şef mare s-a întâlnit cu mine pe stradă. Când m-a văzut, a început să plângă şi să-mi spună că are un mare necaz. Am întrebat-o ce are şi mi-a spus că are o duşmană mare care este geloasă pe ea şi o necăjeşte batjocorind-o peste tot. Am întrebat-o dacă crede în Dumnezeu şi mi-a spus că da. Atunci am sfătuit-o să dea un pomelnic la Sfânta Parascheva pentru izbăvirea de duşmani. M-a ascultat şi a dat un pomelnic de 40 de zile. Au trecut trei săptămâni şi duşmana a fost omorâtă într-un accident, în propria ei maşină.

5. O maică din Cheile Bicazului a venit la Sfânta Parascheva, fiind bolnavă de urechi de nu mai auzea nimic şi avea şi dureri. A stat trei zile în rugăciuni cu lacrimi şi a plecat complet sănătoasă.

6. Mi-a povestit un preot din Ardeal că în parohia lui a fost o fată care trebuia să se căsătorească cu un băiat. O fată cuminte, însă băiatul a fost rău, a lăsat-o şi s-a căsătorit cu alta. Ea, fiind foarte necăjită, a venit la preotul paroh şi i-a povestit durerea sa. Preotul a sfătuit-o să meargă la Iaşi, să se închine la moaştele Sfintei Parascheva şi să dea un pomelnic. L-a ascultat. Peste o lună s-a căsătorit cu un băiat foarte bun şi e fericită.

7. Un alt preot, tot din Ardeal, mi-a povestit: A fost bolnav de plămâni - T.B.C. -, i s-au făcut multe antibiotice şi el a simţit că începe să orbească. Când s-a dus la doctor, acela i-a confirmat această nenorocire. Preotul imediat s-a urcat în tren şi a venit la Iaşi. Era ora zece seara şi Sfânta Mitropolie era închisă. Atunci el a stat în genunchi afară lângă peretele unde stau moaştele Sfintei Paraschiva, s-a rugat câteva ceasuri plângând. A doua zi a simţit că e sănătos şi până astăzi nu mai are nimic nici cu ochii, nici cu plămânii, slujeşte şi azi Sfânta Liturghie la o mănăstire din Ardeal.

8. A venit o doamnă de la Bucureşti aducând în dar Sfintei Parascheva un covor persan mare şi frumos. Am întrebat-o ce înseamnă acest dar. Mi-a povestit că soţul ei, bărbat de 45 de ani, s-a îmbolnăvit. Cu tot progresul medicinii, doctorii nu găseau leac la boala lui şi i-au spus să se pregătească de moarte, că are cancer. Într-o zi, vine la ei acasă un prieten evreu şi le spune că el pleacă la Iaşi şi îi sfătuieşte să-i dea bani şi

pomelnic să ducă el la Sfânta Parascheva. Şi l-au ascultat şi i-au dat. Peste două luni, soţul ei s-a făcut sănătos fără nici un tratament şi, drept mulţumire, ea personal a adus acest covor la Sfânta Parascheva.

9. O femeie de la ţară, foarte disperată, a venit la Sfânta Parascheva pentru că i s-a furat vaca. A dat un pomelnic şi a plecat. Peste o săptămână a venit să-i mulţumească Sfintei Parascheva, că a găsit vaca în al treilea sat.

10. Vine o mamă foarte necăjită la Sfânta Mitropolie şi-mi spune că are o fată cam leneşă şi puţin credincioasă şi că are în faţă bacalaureatul şi admiterea în facultate. Am sfătuit-o să o aducă şi pe fată la Sfânta Parascheva. Când a venit cu fata, am întrebat fata dacă ştie rugăciuni, mi-a răspuns că nu ştie nici o rugăciune. Am dus-o în faţa sfintei racle a Cuvioasei Parascheva şi i-am zis să stea în genunchi să se roage cum ştie. Ea a spus sfintei că are frică de română şi ştie numai despre Eminescu. Exact aceasta a întrebat-o la bacalaureat şi fata a reuşit bine.

Vine altă grijă şi mai grea: admiterea la facultate. Fetiţa vine de acuma singură la Biserică şi mai des. Iar în ziua examenului la admitere vine şi îi spune Sfintei Parascheva că ea ştie la chimie mai bine oxigenul. Asta a întrebat-o şi a luat media şapte. Dar nu avea loc, pentru că au intrat cu cea mai mică medie de 7,50.

Mama sa vine iarăşi cu lacrimi la Sfânta Parascheva şi iarăşi sfânta o ajută. Au rămas patru copii fără locuri, însă unul din ei era băiatul unui şef mare al oraşului şi acesta face demersuri la Bucureşti şi se mai aprobă patru locuri, în care intră şi fetiţa în cauză. Aşa a ajutat-o cuvioasa să intre şi fetiţa ei şi de atunci fata şi mama vin foarte des la cuvioasa să-i mulţumească.

11. Într-o seară, a venit la Sfânta Mitropolie o doamnă de 35 de ani, foarte agitată, emoţionată până la lacrimi. Plângea şi se închina la toate icoanele, dar mai ales la Cuvioasa Parascheva. După ce s-a mai liniştit am întrebat-o ce are. Şi a zis că e foarte fericită şi a venit să-i mulţumească lui Dumnezeu şi Sfintei Parascheva. Mi-a povestit: „Sunt funcţionară în Galaţi şi m-am hotărât să fac facultatea de germană, dar nu mă simţeam aşa bine pregătită, am vrut să-mi încerc şansa. Venind în drum spre Iaşi la examenul de admitere, m-am întâlnit pe tren cu o domnişoară care era în aceeaşi situaţie ca şi mine. Când am ajuns la Iaşi, eu i-am propus domnişoarei să mergem amândouă la Sfânta Parascheva să-i cerem ajutorul. Domnişoara, foarte mândră, mi-a răspuns «că ea n-are nevoie de ajutorul nimănui, că este pregătită bine». Eu totuşi am venit la Sfânta Parascheva şi i-am cerut ajutorul şi mi l-a dat. La examen cea bine pregătită a picat şi eu am reuşit, iar acum am venit să-i mulţumesc cuvioasei".

12. O doamnă din Bacău voia neapărat să se mute la Iaşi. Mulţi ani s-a chinuit cu această problemă, dar nu putea să reuşească. Şi atunci, după sfatul cuiva, a venit la Sfânta Parascheva, s-a închinat şi a lăsat pomelnic. Au trecut câteva luni şi ea nu numai că a fost mutată la Iaşi, ci a căpătat şi locuinţă.

13. Două cumnate trăiau într-o casă, în bună înţelegere. Într-o zi, la una din ele au dispărut 200 de lei. Ea a reproşat cumnatei sale că aceea i-a luat, cea învinuită s-a jurat că nu ştie nimica, dar degeaba... Atunci a venit la Sfânta Parascheva, a dat pomelnic în care s-a rugat ca Sfânta Parascheva să arate cine este vinovat, ea sau cea care cleveteşte. După două săptămâni, copilul de nouă ani al păgubaşei, jucându-se pe stradă, a

fost omorât de o maşină. S-a adeverit că acuzaţia era nedreaptă, femeia care acuza era mincinoasă.

14. Pe ziua de 16 octombrie 1968, vine o mamă într-o stare de nebunie, ţipă, strigă, plânge, îşi rupe părul... Am întrebat-o ce are. Mi-a spus că e foarte vinovată faţă de Sfânta Parascheva.

În ziua hramului, Sfânta Parascheva, 14 octombrie, ea s-a apucat să facă pregătiri pentru iarnă. Mama ei, o femeie bătrână şi credincioasă, îi spune: „Draga mea, să nu faci asta, căci astăzi este o mare sărbătoare - ziua Sfintei Parascheva”.

Ea îi răspunde: „În fiecare zi este câte un sfânt, dar eu n-am timp să-i prăznuiesc pe toţi”.

La o oră după acesta discuţie, şi-a trimis fetiţa ei de nouă ani să cumpere ulei de la alimentară dar, luându-se cu treaba, n-a observat că a trecut un ceas şi fetiţa nu mai vine. În cele din urmă, o vecină a venit şi i-a spus că fetiţa e dusă cu salvarea la spital, deoarece a dat peste ea un autobuz. Dar pocăinţa mamei a fost sinceră şi fetiţa s-a făcut sănătoasă, fără nici o complicaţie.

15. În casa unui profesor universitar era o mare păgânătate. În ziua de 14 octombrie - hramul Sfintei Parascheva - soţia profesorului i-a spus femeii din casă: ‚Astăzi să faci săpun”. Aceea, fiind creştină, i-a răspuns: „Eu nu fac asta, că e mare sărbătoare. Astăzi e Cuvioasa Parascheva şi mă duc la Sfânta Mitropolie la slujbă”. Şi s-a dus la sfintele slujbe.

Stăpâna, foarte supărată, s-a apucat singură să facă săpunul. A aşezat un cazan afară şi acolo a clocotit grăsimea cu soda caustică şi cu apa. Ea a intrat în casă, iar fetiţa ei

unică, de 12 ani, fugea în jurul cazanului şi la un moment-dat, a căzut în el şi a murit imediat.

16. Fiica unei doctoriţe de aici din Iaşi a căzut la un examen şi era ameninţată să rămână repetentă. A venit mama ei la mine şi mi-a spus necazul ei, desigur rugându-se Sfintei Parascheva cu lacrimi. Doctoriţa mi-a făcut mie mult bine. Am rugat-o şi eu pe Sfânta Parascheva s-o ajute, s-o scoată din acest necaz spunându-i: „Tu ştii, Sfântă Parascheva, cât de mult m-a ajutat doctoriţa pe mine, te rog ajut-o şi tu pe ea, că eu nu pot”.

Noaptea am visat-o pe Sfânta Parascheva, care mi-a spus: „Şi ce datoare sunt eu doctoriţei, dacă te-a ajutat pe tine? Dar hai să fie cum vrei tu!”.

Şi a continuat: „Eu îţi trimit pe fiul tău, care-i prieten cu profesorul fetei, să vorbească el cu profesorul s-o mai examineze o dată, iar eu o voi ajuta la examen”. Peste două zile a venit băiatul meu de la Bucureşti - nechemat -, a aranjat toate şi fata a luat examenul şi a trecut în anul trei.

17. O fată farmacistă foarte cuminte, având 32 de ani, tot vroia să se căsătorească. Prin mine a dat rugăciuni la Sfânta Parascheva şi la 1 ianuarie 1968 a făcut cunoştinţă cu un doctor văduv. Acela începe s-o curteze, dar ceva serios nu spunea. Apoi o lasă şi se duce la altele. Ea, disperată, tot vine şi mi se plânge, iar eu îi spun: „Să continuăm cu rugăciuni la Cuvioasa Parascheva”.

Şi într-o duminică, pe neaşteptate, vine doctorul la familia fetei şi o cere în căsătorie. Peste zece zile s-a făcut nunta şi sunt fericiţi.

18. În anul 1968, prin luna martie, într-o dimineaţă, Părintele Stareţ Ioanichie din Sfânta Mitropolie se apropie de mine şi-mi spune, arătând spre o doamnă: „Vezi, doamna aceea a venit din Bulgaria şi nu ştie româneşte, matale ştii ruseşte, încearcă să vorbeşti ruseşte cu ea să vedem ce doreşte - dacă ştie şi ea ruseşte”. Într-adevăr, doamna ştia ruseşte. S-a bucurat că poate să-şi spună durerea ei şi, plângând, mi-a povestit că are un singur băiat, care a ajuns la facultate în anul doi şi subit a înnebunit, dar într-o formă aşa de gravă că-l ţine într-o cuşcă.

Ea întotdeauna a fost credincioasă, în schimb soţul ei este un ateu şi întotdeauna îl blestema pe copilul lui şi înjura pe Dumnezeu. Ea mereu se ducea la biserică, rugându-se cu lacrimi pentru copilul ei. Într-o noapte visează o femeie înaltă, îmbrăcată în negru, care-i spune: „Dacă vrei să fie sănătos copilul tău, să vii la mine”. Femeia n-a întrebat-o unde să meargă şi cine este aceea pe care a visat-o.

Peste vreo două luni iarăşi visează aceeaşi femeie care-i spune acelaşi lucru ca prima dată. Atunci ea o întreabă: „Dar cine eşti şi unde să mă duc?”.

Ea a răspuns: „Sunt Sfânta Parascheva din Iaşi!”.

Doamna din Bulgaria locuia chiar în capitala ţării - Sofia. Imediat s-a dus la ambasadă şi, căpătând paşaportul, a venit la Sfânta Parascheva. M-a întrebat ce să facă, cum s-o roage pe Sfânta Parascheva pentru fiul ei? Am învăţat-o, a dat pomelnic pentru un an de zile, asta din proprie iniţiativă. Toată ziua nu s-a dezlipit de la sfânta raclă până seara, apoi a plecat.

După un an, a venit cu mama ei de 90 de ani să-i mulţumească Sfintei Parascheva că băiatul ei s-a făcut complet sănătos şi continuă studiile la facultate.

19. O femeie care a lucrat mulţi ani în Sfânta Mitropolie mi-a povestit că o durea un picior tare rău. Ea s-a rugat mereu la Sfânta Parascheva să-i aline durerea. Într-o noapte, a visat pe Sfânta Parascheva care s-a atins de piciorul ei şi i-a spus: „Acuma n-are să te mai doară”. Şi, într-adevăr, aşa a fost.

20. O femeie a venit la Sfânta Parascheva cu rugăciuni pentru soţul ei care a fost condamnat la zece ani de închisoare. După doi ani s-a întors acasă. Ea a venit şi a mulţumit Cuvioasei Parascheva.

21. În duminica de 21 februarie, a venit o femeie şi a întrebat cu ce poate ea mulţumi Sfintei Parascheva pentru ajutorul primit. Avea o singură fată studentă, care a fost condamnată de doctori la moarte, găsindu-i-se cancer în sânge - leucemie. Dar mama sa a dat rugăciuni la Sfânta Parascheva şi fiica ei s-a vindecat, este sănătoasă şi-şi continuă studiile. Am sfătuit-o să dea rugăciuni de mulţumire şi să vină şi ele cât de des la biserică să-i mulţumească Sfintei Parascheva şi lui Dumnezeu pentru ajutorul primit.

22. Cu doi ani în urmă, într-o dimineaţă, a venit în Sfânta Mitropolie o doamnă bătrână şi a stat toată slujba lângă Sfânta Parascheva. Apoi m-a rugat să-i dau adăpost să se odihnească, căci la noapte pleacă acasă. Am luat-o la mine. Mi-a povestit că e din Craiova, are un fiu membru al guvernului, dar nu vrea să ştie de ea că este săracă. De mult are dorinţa să vină să se închine Sfintei Parascheva şi s-a rugat mult pentru aceasta, dar n-avea bani cu ce veni. Într-o noapte visează pe Sfânta Parascheva care-i

spune: „Te voi ajuta să vii la mine”.

A trecut o săptămână şi, pe neaşteptate, primeşte de la fiul său suma de cinci sute de lei şi cu banii aceştia imediat a venit la Sfânta Parascheva să-i mulţumească că i-a împlinit dorinţa.

23. O fată voia să dea admiterea la medicină. Vine la Sfânta Mitropolie foarte necăjită că toată vara nu s-a pregătit aşa cum trebuie şi că îi e frică că nu va putea intra, căci din ce a învăţat nu poate ţine minte decât structura splinei. Eu o sfătuiesc să se ducă la racla Sfintei Parascheva să se roage cum ştie şi ea îi va ajuta.

Tânăra, stând în genunchi în faţa sfintei racle, spune: „Sfântă Paraschevo, nu sunt pregătită, ştiu bine numai splina”.

La examen intră trei candidaţi. Li se dă cutia cu bileţele, trag primii doi bileţelele şi la urmă trage şi ea cu strângere de inimă, şi mare-i fu mirarea că-i vine pe bileţel splina. A ştiut perfect şi a luat zece.

A doua zi a venit la Sfânta Mitropolie să-i mulţumească Cuvioasei Parascheva. De la uşă a început să plângă şi să strige: „Cuvioasă, tu ai luat zece, tu ai ştiut, tu eşti studentă..., nu eu...”. Şi de atunci era nedespărţită de la Sfânta Mitropolie la toate slujbele. A terminat cu bine facultatea de medicină şi acum e medic în Iaşi.

24. În ultimul război mondial, ostaşii români şi ruşi au povestit următoarele: Când frontul era în jurul Iaşului, şi când ruşii porneau atac, apărea o femeie de statură uriaşă, oprindu-se între cele două tabere de duşmani, ostaşii se simţeau sleiţi de puteri şi nu puteau să mai lupte. Astfel oraşul Iaşi a fost scutit de mari distrugeri. Era Cuvioasa Parascheva - ocrotitoarea.

25. Mi-a povestit Preotul Popovici Laurenţiu, care a luat parte la cele ce urmează:

„În anul 1946 a fost mare foamete în Moldova. Nu plouase doi ani. Soborul de preoţi şi diaconi s-au pornit în pelerinaj cu sfintele moaşte ale Cuvioasei Parascheva; ne-am oprit în satul Mogoşeşti şi am început Sfântul Maslu, eram în frunte cu episcopul-vicar Valeriu Moglan. La începutul Sfântului Maslu, a venit o ploaie torenţială”.

26. Tot părintele de mai sus povesteşte că a fost de rând la Cuvioasa Parascheva şi citea acatistul sfintei la raclă, la picioarele sfintei. O femeie cerşetoare, făcându-se că se închină, a pus mâna pe banii care erau la sfânta în raclă. Dar a ţipat grozav, că mâna ei se încleştase şi nu putea să o scoată din sfânta raclă. S-au făcut rugăciuni pentru iertarea ei şi ea şi-a scos mâna, făgăduind că niciodată nu va mai fura bani, ori alte obiecte.

27. A venit o femeie necăjită că soţul ei are pe faţă nişte bube care supurează şi-l dor - toată faţa îi era cuprinsă de acestea. A încercat la mulţi doctori, cu diferite tratamente şi alifii, dar totul era în zadar, ba parcă după fiecare tratament se înfocau şi se extindeau mai tare. Atunci, soţia lui a venit la Cuvioasa Parascheva, a plâns, s-a rugat la cuvioasa şi a dat pomelnic. Cu o batistă curată ce avea la ea, a desfăcut-o şi a şters sfintele moaşte.

Când a ajuns acasă, a pus batista pe faţa soţului şi i s-au mai potolit durerile, iar după o săptămână au dispărut bubele. În fiecare zi stătea câteva ore cu batista pe faţă.

Soţia a venit şi a mulţumit Cuvioasei Parascheva şi lui Dumnezeu şi a spus minunea.

28. În nordul Ardealului era un preot cu soţia şi doi copii, foarte credincioşi. Fiind un sat mic cu 120 de familii şi foarte sărac, cu o biserică de lemn, foarte dărăpănată, iarna nu se făcea foc deloc în ea, iar vara era mâncată toată pe dinafară de ciocănitori, încât în fiecare vară trebuia lipită pe dinafară cu pământ şi până toamna era din nou găurită de ciocănitori.

Preotul şi credincioşii au făcut demersuri şi cereri la superiori să aprobe să facă biserică nouă, dar fiind sub regim comunist, nu le dădea voie. Era prin anul 1969.

Atunci preotul s-a apucat de făcut biserica fără autorizaţie. Au ridicat-o din temelii, au acoperit-o cu tablă, au tencuit-o pe dinăuntru, dar nu mai aveau putere s-o termine. Atunci soţia preotului a venit la Cuvioasa Parascheva, a plâns, s-a rugat, a lăsat pomelnic şi a cerut ajutorul cuvioasei şi la urmă mi-a spus mie ce necaz are.

Eu ştiam o maică care avea ceva bani şi tot voia să facă o faptă bună, eventual să facă undeva o fântână, să fie pomană la cei morţi. Aşa se gândea dânsa, că toţi care vor bea apă din acea fântână vor zice o vorbă bună pentru cel ce a făcut-o. M-am dus la ea şi i-am zis: „Uite, a venit o preoteasă din Ardeal unde construiesc o biserică şi nu mai au putere s-o termine. Lasă fântâna şi dă banii la biserică că-i mai mare pomană”.

Maica aşa a făcut - a dat o sumă mare de bani de au făcut iconostasul, electrificarea şi jumătate din pictură, apoi după câteva luni a mai dat o sumă de bani de au terminat pictura şi pavimentul pe jos. Acest lucru a însufleţit pe credincioşi şi au terminat Biserica. Banii aceştia i-a socotit direct de la Cuvioasa Parascheva şi de la Maica Domnului.

Drept mulţumire, preotul a pus pe pictori s-o picteze în biserică pe Cuvioasa

Parascheva şi pe Sfânta Muceniţă Sebastiana, al cărui nume îl purta maica milostivă. Aceasta a fost minunea Cuvioasei Parascheva de la Iaşi.

29. A venit preotul din Ardeal cu soţia la Iaşi să-i mulţumească Cuvioasei Parascheva de ajutorul primit, că din greu impas i-a scos şi, drept răsplătire, Cuvioasa Parascheva i-a încărcat cu multe daruri pentru sfânta biserică. Maica care a dat banii pentru pictură a mai dat un rând de veşminte preoţeşti. Preoţi şi credincioşi au pus bani şi au luat un potir şi cele necesare pentru slujit Sfânta Liturghie, au mai donat icoane, covoare şi alte lucruri necesare sfintei biserici. Tot o minune a Cuvioasei Parascheva este şi împodobirea sfintei biserici [Biserica aceasta este în localitatea Bogata de Sus, judeţul Cluj, protopopiatul Dej, iar preotul se numeşte Ramba Gheorghe şi a stat acolo 15 ani].

Mi-a mai povestit părintele Laurenţiu Popovici că în tinereţea lui a văzut două minuni ale Cuvioasei Parascheva:

1. Într-un sat din apropierea Iaşului, au apărut omizi care rodeau tot; atunci preotul satului şi credincioşii au cerut la Mitropolie să le-o dea pe cuvioasa, să o ducă în livezile lor, ca să-i scape de această nenorocire. Li s-a aprobat.

Au mers cu sobor de preoţi şi credincioşi şi au pus-o pe Sfânta Parascheva într-o grădină sub un copac, care nu mai avea frunze, ci numai omizi. În apropierea grădinii curgea o apă şi în partea cealaltă era şoseaua naţională. După ce au început rugăciunile toţi au văzut cum omizile coborau din copac şi mergeau la apă, se

aruncau în apă şi mureau, iar altele mergeau pe şosea, se opreau acolo şi mureau strivite de maşini şi căruţe. Când s-a terminat Sfântul Maslu şi rugăciunile, nu mai era nici o omidă pe copac, şi nici în grădini. Le izgonise Cuvioasa Parascheva.

Au mai zăbovit vreo două ore de i-au adus mulţumire lui Dumnezeu şi Sfintei Cuvioase Parascheva pentru minunea făcută.

2. Prin anii 1950-1954, comuniştii au vrut s-o îngroape pe cuvioasa ca să nu-i mai deranjeze mulţimea de credincioşi care veneau să se închine zilnic.

S-au sfătuit în secret. Într-o dimineaţă, au trimis nişte oameni să sape groapă în cimitir. Când au început să sape, cerul, care până atunci era senin şi însorit, s-a întunecat cu nişte nori mari şi negri, a început un vânt năprasnic, cu ploaie şi gheaţă cât oul de porumbel, cu tunete şi fulgere, de credeai că-i rade Domnul de pe faţa pământului. Îngroziţi, oamenii au alergat cu mic cu mare la mitropolie să se roage Cuvioasei Parascheva să mijlocească ea la Bunul Dumnezeu, ca să nu-i prăpădească. Au chemat preoţii, au tras clopotele şi au făcut cu toţii acatistul şi paraclisul cuvioasei şi alte rugăciuni către Domnul şi Maica Domnului, încât toată biserica era numai lacrimi şi suspine. S-au rugat până târziu. Furtuna s-a potolit. Între timp au venit vreo 6 bărbaţi care au povestit mulţimii unde au fost şi ce au vrut să facă edilii oraşului fără ştirea preoţilor şi a mitropolitului, dar Cuvioasa Parascheva le-a arătat că nu ei conduc Iaşul.

Văzând minunea, mulţi s-au întors la Dumnezeu şi cu toţii au dat slavă lui Dumnezeu şi au mulţumit cuvioasei că a rămas în mijlocul lor, să le fie ajutătoare şi grabnic folositoare în necazuri.

Multe, mari şi minunate minuni face Cuvioasa Parascheva în fiecare zi, cine le poate număra? Acestea scrise de mine, păcătoasa, sunt numai o picătură din oceanul milostivirii sale către oameni. Ea ajută pe toţi care-o cheamă în ajutor şi aleargă la ea cu credinţă şi dragoste, nădejde şi smerenie.

Sfântă Cuvioasă Maică Parascheva, roagă-te lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră şi în această viaţă ajută-ne să trecem cu bine peste greutăţile şi ispitele zilnice. Amin.

Bucură-te, Paraschevo, mult folositoare!

Bucură-te, Mireasă, Pururea Fecioară, că Fiul Tău a înviat a treia zi din mormânt!

Lăudat şi Preamărit să fie Dumnezeu întru sfinţii săi. Amin!

Alte minuni ale Cuvioasei Parascheva, povestite de credincioşi:

După al II-lea război mondial, cam prin anul 1946, fiind secetă mare, la cererea credincioşilor s-a făcut procesiune cu rugăciuni şi deplasarea moaştelor Cuvioasei Parascheva prin satele afectate. Convoiul cu sfintele moaşte, preoţi şi credincioşi cu prapori şi lumânări aprinse a pornit de la Iaşi spre nord, către Ştefăneşti, fiicând popasuri şi rugăciuni în mai multe sate.

Ajungând în satul Călăraşi, carul cu boi care ducea sfintele moaşte s-a oprit şi boii n-au mai putut fi urniţi din loc. Timp de două ore au făcut rugăciuni, neştiind care e cauza. După acest timp, au văzut că din partea cealaltă de deal venea un alt convoi cu icoana Maicii Domnului făcătoare de minuni de la Botoşani, însoţit de preoţi şi mulţi credincioşi, făcând de asemenea rugăciuni pentru ploaie. Icoana Maicii Domnului venea din direcţia Botoşani-Ştefăneşti-Ilişeni-Bogdăneşti şi s-au întâlnit la Călăraşi. La întâlnirea celor două procesiuni s-au făcut rugăciuni şi Sfântul Maslu, iar apoi convoiul cu icoana Maicii Domnului şi-a continuat drumul spre sud.

Deci cuvioasa s-a oprit, din smerenie, aşteptând pe Împărăteasa Cerului şi dându-i întâietate să treacă ea mai întâi, şi abia după aceea a pornit şi convoiul cuvioasei spre nord.

Ca şi în alte dăţi când au fost scoase sfinte moaşte sau icoane făcătoare de minuni, Dumnezeu s-a milostivit şi a trimis ploi binecuvântate.

În amintirea acestei minuni, credincioşii au ridicat o troiţă pe dealul de lângă satul Călăraşi, care poate fi văzută şi azi.

Elena G. din Iaşi, la vârsta de 22 ani, fiind în Roman, a visat într-o noapte pe Sfânta Parascheva în biserică, cu mai multă lume, unde parcă toţi aşteptau ca sfânta să se scoale şi să vorbească cu cineva. Într-adevăr, sfânta s-a ridicat din raclă şi i s-a adresat astfel: „Fetiţo, tu eşti însărcinată, dar să nu te duci să avortezi, că apoi o să ai mari greutăţi în continuare şi o să mori. Dacă o să mă asculţi, o să naşti o fată frumoasă, deşteaptă şi milostivă şi o să-ţi meargă bine în continuare şi nu o să ai necazuri prea mari în viaţă”.

Soţul o îndemna la avort, dar nişte rude o sfătuiau să nu facă aceasta. Acest vis l-a avut în noaptea dinainte de a se duce la doctor. A doua zi a plecat totuşi la doctor, dar cu oarecare frică şi nehotărâre. Ajungând la doctor, a luat-o frica pe sală când trebuia să intre şi s-a întors acasă. Apoi a născut o fetiţă de 4,5 kg, foarte frumoasă, care acum are 34 de ani şi este foarte inteligentă (ştie cinci limbi străine), deşteaptă şi cu adevărat milostivă şi credincioasă. Încă de când era mică împărţea tot la săraci, iar acum este doctoriţă şi orice rugăciune pe care o face ea la Sfânta Parascheva, în orice necaz ar fi, imediat este ascultată. Aşa a scăpat Sfânta Parascheva pe această mamă de la moarte - ea însăşi fiind credincioasă de mică copilă - şi pe această fiică care este de folos celor din jur cu inteligenţa sa, cu mila de săraci şi cu celelalte fapte bune.

Pătimirea Sfintei Blandina și a martirilor din Lion

[Extras din „Vieţile Sfinţilor pe luna iulie”, Editura Episcopiei Romanului, 2003, pag. 522-525]

Atunci când prigoana lui Marcu Aureliu [împărat roman, a domnit între anii 161-180] făcea urgie, necruţând nici femei, nici bătrâni, nici copii, au fost prinşi o ceată de creştini din Lion (Astăzi oraşul Lyon, în Franţa) şi din Viena, cetăţile Galiei. După ce au fost ocărâţi şi batjocoriţi de păgâni, ei au fost aduşi în privelişte, pentru a fi cercetaţi de tribunul şi magistraţii din Lion. Şi pentru că mărturiseau neclintiţi credinţa lor, au fost închişi în temniţă, până la întoarcerea ighemonului.

Şi venind acela, i-a osândit fără a-i lăsa să se apere. Deci unii s-au arătat gata de munci şi au mărturisit credinţa, iar alţii, în număr de zece, nefiind pregătiţi pentru aceasta, s-au lepădat de Hristos de frica ighemonului, pricinuind mare durere celor prinşi împreună cu ei. Apoi au fost prinşi în câteva zile şi alţii, dintre cei mai vrednici din bisericile din Viena şi din Lion. Şi deoarece ighemonul poruncise să fie prinşi toţi, au fost cercetaţi şi nişte slujitori păgâni care erau în slujba creştinilor. Iar aceia, înspăimântaţi de munci, au minţit că stăpânii lor mănâncă carne omenească la ospeţe, fac împreunări nelegiuite şi alte fărădelegi care nici nu se pot cugeta. Deci răspândindu-se aceste minciuni, păgânii, furioşi ca nişte fiare, au purces la chinuirea fără de măsură a creştinilor, pentru a-i face să rostească hule.

Furia poporului s-a pornit mai ales asupra lui Sanctus, diaconul Vienei; a lui Maturus, botezat de curând, dar nevoitor viteaz; a lui Atal, stâlpul şi temelia creştinilor de acolo; şi a tinerei slujnice Blandina, care avea doar 16 ani, dar prin care Hristos a arătat că

cele ce par oamenilor neînsemnate, fără frumuseţe şi dispreţuite, la Dumnezeu se învrednicesc de mare slavă. Toţi se temeau pentru tinereţea şi slăbiciunea Blandinei, că ea nu va avea curaj să mărturisească pe Hristos atunci când va fi chinuită; dar ea s-a umplut de atâta tărie, încât chinuitorii săi schimbându-se toată ziua şi muncind-o în tot chipul, n-au putut să o biruiască, ci s-au mărturisit învinşi, nemaiavând ce să-i facă. Şi ei înşişi se mirau că mai respira încă, trupul ei fiind cu totul sfâşiat şi zdrobit, şi spuneau că un singur chin de felul acela ar fi trebuit să fie de ajuns ca să-şi dea sufletul. Dar Blandina îşi înnoia puterile prin mărturisire şi era de ajuns să zică: „Sunt creştină şi nimic rău nu se săvârşeşte la noi", ca să rămână nesimţitoare la chinuri.

Sanctus, de asemenea, răbda vitejeşte mai presus de fire chinurile oamenilor nelegiuiţi, care nădăjduiau să-l facă să rostească ceva necuvenit. Dar n-au auzit de la el nimic altceva decât cuvintele: „Sunt creştin", prin care îşi mărturisea şi numele, şi neamul, şi cetatea. Atunci ighemonul şi ostaşii, înfuriaţi, au pus table de aramă înroşite în foc pe părţile cele mai simţitoare ale trupului său, dar Sanctus a rămas neclintit, răcorit de izvorul ceresc al apei vieţii, care ţâşneşte din coasta lui Hristos. Deci Hristos pătimind în el, săvârşea mari minuni, zdrobind diavolul. Şi fiind el în întregime rană şi vânătăi, încât pierduse înfăţişarea omenească, arăta celorlalţi că nu este nimic de temut acolo unde este dragostea Tatălui, şi nimic dureros, unde este slava lui Hristos.

După câteva zile, au început să-i muncească pe toţi din nou, dar mai ales pe Sanctus, crezând că dacă trupul îi este umflat şi ars, nu va putea suferi nici atingerea mâinilor dar, în timpul chinurilor, el s-a refăcut mai presus de fire şi de aşteptare, încât această a doua muncă i-a fost nu pedeapsă, ci vindecare. Încă şi o femeie, Vivliada, care la început tăgăduise că este creştină, s-a trezit ca dintr-un somn adânc şi a zis cu îndrăzneală: „Cum ar mânca astfel de oameni copii, ei cărora nu le este îngăduit să mănânce nici sânge de animal necuvântător?". Deci a fost trecută şi ea în ceata mărturisitorilor. Apoi, fiindcă muncile pline de cruzime nu i-au înduplecat pe mucenici, diavolul a uneltit altceva.

Aşadar au fost închişi în nişte temniţe întunecoase şi nesănătoase, cu picioarele zdrobite în butuci şi chinuiţi de slujitori înfuriaţi, astfel încât cei mai mulţi din ei au murit sufocaţi acolo. Alţii însă, dintre cei care au fost chinuiţi cu cruzime, încât se părea că nici dacă ar fi fost îngrijiţi cu dinadinsul, nu ar mai fi putut să trăiască; deşi erau în închisoare şi lipsiţi de ajutorul oamenilor, au fost tămăduiţi de Domnul şi acum întăreau şi mângâiau pe ceilalţi.

Iar fericitul Potin, episcopul Lionului, deşi avea 80 de ani, a fost şi el cercetat. Şi întrebându-l ighemonul cine este Dumnezeul creştinilor, el i-a răspuns: „De vei fi vrednic, vei cunoaşte”. Deci l-au bătut şi l-au târât fără milă, încât după două zile şi-a dat sufletul. Dar s-a arătat şi milostivirea lui Hristos, căci unii din cei care se lepădaseră, aflându-se în temniţă laolaltă cu mărturisitorii, au înţeles că n-au câştigat nimic cu lepădarea lor şi s-au întărit prin legătura cu sfinţii, pe care dragostea lui Hristos şi harul Sfântului Duh îi făcea fericiţi. Feţele lor erau pline de slavă, răspândeau mireasma lui Hristos şi lanţurile lor păreau ca o podoabă frumoasă. Deci cei care se lepădaseră s-au întărit şi nu s-au mai temut să mărturisească pe Hristos, pentru a se împărtăşi de slava mucenicilor. Şi a fost bucurie Bisericii să primească înapoi vii pe cei care muriseră sufleteşte, despărţindu-se de ea.

Şi a venit şi vremea ca nevoitorii viteji -Marturus, Sanctus, Blandina şi Atal - să-şi împletească desăvârşit cununa cerească. Duşi în privelişte, Marturus şi Sanctus au fost munciţi în toate chipurile, ca şi cum n-ar fi pătimit nimic înainte. Deci au fost biciuiţi, sfâşiaţi de fiare şi supuşi la tot ceea ce poporul mânios cerea. Iar la urmă au fost puşi pe un scaun de fier înroşit, dar n-au putut fi biruiţi şi li s-a tăiat capul.

Apoi Blandina a fost atârnată pe un stâlp şi dată la fiare. Iar ea nu înceta să se roage şi să întărească pe fraţii care pătimeau. Şi vedeau aceia în ea pe Domnul care a fost răstignit pentru mântuirea noastră şi se încredinţau că toţi care pătimesc pentru Hristos vor trăi veşnic în împărtăşire cu Dumnezeul cel viu. Şi nici o fiară n-a îndrăznit să se atingă de

Blandina în ziua aceea. Deci ea, cea mică, slabă şi dispreţuită, îmbrăcându-se în Hristos, luptătorul cel mare şi de neînvins, a biruit pe vrăjmaşul.

Apoi ighemonul, aflând că unii sunt cetăţeni romani, a scris împăratului ca să hotărască pentru ei. Şi a venit răspunsul împăratului, ca cei ce mărturisesc pe Hristos să fie chinuiţi, iar cei ce se leapădă de El, să fie eliberaţi. Şi s-a făcut iarăşi privelişte la sărbătoarea ţării, când veneau mulţime de oameni de toate neamurile. Şi au fost aduşi la judecată creştinii. Mărturisitorii lui Hristos care erau cetăţeni romani au fost osândiţi la tăiere cu sabia, iar ceilalţi au fost trimişi la fiare. Însă cei care au tăgăduit la început, au mărturisit acum pe Hristos, împotriva aşteptării păgânilor, şi doar foarte puţini, fiii pierzării, s-au lipsit de har. În acea vreme, un oarecare doctor Alexandru din Frigia, stând de faţă la judecată şi îndemnând prin semne pe mucenici la mărturisire, a fost văzut de cei din jur şi prins. Şi înfuriindu-se popoarele asupra lui, l-au dat ighemonului care l-a trimis şi pe el la fiare împreună cu Atal.

Şi au fost chinuiţi în toate chipurile, iar la urmă li s-au tăiat capetele. În toată vremea aceasta, Alexandru nici n-a gemut, nici n-a murmurat, ci vorbea în inima sa cu Dumnezeu. Iar când Atal a fost pus pe scaunul de fier înroşit, şi s-a răspândit miros de carne friptă din trupul lui, a zis mulţimii: „Iată ce înseamnă să mănânci oameni, ceea ce faceţi voi. Iar noi nici nu mâncăm oameni şi nici nu facem ceva rău”.

Iar în ultima zi a luptei cu fiarele, Blandina a fost adusă din nou la privelişte cu Pontic, un copil de 15 ani. În fiecare zi fusese dusă ca să vadă chinurile tovarăşilor săi şi să se înspăimânte, dar ea a rămas neclintită. Văzând hotărârea lor, mulţimea s-a înfuriat, nefiindu-i milă de vârsta copilului şi neruşinându-se de tânăra fecioară. Deci i-au supus la toate muncile, dar nu i-au putut înfrânge ca să se plece zeilor. Pontic a răbdat chinurile încurajat de Blandina, iar apoi şi-a dat sufletul. Iar fericita Blandina a rămas ultima dintre toţi, asemenea mamei fraţilor Macabei. Şi după ce şi-a îndemnat copiii la luptă, s-a grăbit şi ea spre ei, ca şi cum ar fi fost chemată la un ospăţ de nuntă şi nu pentru a fi aruncată la

fiare. Deci după biciuiri, după fiare şi scaunul înroşit, a fost pusă într-o plasă şi aruncată la un taur. Şi fiind azvârlită de mai multe ori de el, ea n-a simţit nimic din acestea, căci vorbea cu Hristos. Deci păgânii i-au tăiat capul, mărturisind că niciodată n-a suferit la ei o femeie atâtea şi aşa de crude chinuri. Şi au aruncat trupurile celor care au murit la câini, nelăsând să fie îngropate, apoi le-au ars şi au aruncat cenuşa lor în râul Ron. Iar sufletele lor s-au suit la ceruri, întru slava lui Dumnezeu. Amin.